

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขากับความสุข
ของบุคลากรในองค์กรเอกชน
**A STUDY OF RELATIONSHIP BETWEEN HUMAN BEHAVIOR
ACCORDING TO THE TISIKKHĀ CONCEPT AND
HAPPINESS OF THE PERSONNEL
IN THE ORGANIZATION**

นางศิริพรรณ ตันติวิวัฒน์พันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาชีวิตและความตาย

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขากับความสุข
ของบุคลากรในองค์กรเอกชน

นางศิริพรรณ ตันติวิวัฒน์พันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาชีวิตและความตาย

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

**A Study of Relationship between Human Behavior
according to the Tisikkhā Concept and Happiness
of the Personnel in the Organization**

Mrs. Siriphan Tantivivathanphand

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Arts
(Life and Death)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2018

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย เรื่อง “ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขากับความสุข ของบุคลากรในองค์กร เอกชน” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีวิตและความตาย

(พระมหาสมบูรณ์ วุฑฒิโกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

(พระมหาเฟื่อน กิตติโสภโณ, ผศ. ดร.)

ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. สาระ मुखดี)

กรรมการ

(ผศ. ดร. ประยูร สุขะใจ)

กรรมการ

(พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินนโท, ผศ. ดร.)

กรรมการ

(ผศ. ดร. เรียงชัย หมื่นชนะ)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินนโท, ผศ. ดร. ประธานกรรมการ
ผศ. ดร. เรียงชัย หมื่นชนะ กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(นางศิริพรรณ ตันติวิวัฒน์พันธ์)

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขากับความสุข
ของบุคคลากรในองค์กรเอกชน
- ผู้วิจัย** : นางศิริพรรณ ต้นติวิวัฒน์พันธ์
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (ชีวิตและความตาย)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์**
- : พระครูสังฆรักษ์ เอกภัทร อภินโนโท, ผศ. ดร., พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา), พธ.บ. (ภาษาอังกฤษ), M.A. (Clinical Psychology), Ph.D. (Psychology)
 - : ผศ. ดร.เริงชัย หมั่นชนะ, ป.ธ. ๗, พธ.บ. (ครุศาสตร์), M.Ed. (Higher Teach Ed.), Ph. D. (Psychology)
- วันสำเร็จการศึกษา** : ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา ๓ ประการ (ด้านศีลสิกขา ด้านสมาธิสิกขา และด้านปัญญาสิกขา) และระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ (ร่างกายดี ผ่อนคลายดี น้ำใจงาม การมีคุณธรรม ครอบครัวดี สังคมดี การหาความรู้ และการใช้เงินเป็น) ของพนักงานในองค์กรเอกชนแห่งหนึ่งในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครและนครปฐม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน ๑๔๖ คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) โดยวิธี Enter ณ ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ผลการวิจัยพบว่า

๑. การเปรียบเทียบระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ ตามตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าเพศที่แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติแตกต่างกัน ยกเว้นความสุขด้านร่างกายดี พบว่าเพศชายมีระดับความสุขด้านร่างกายสูงกว่าเพศหญิง อายุที่แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติแตกต่างกัน ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติแตกต่างกัน ยกเว้นความสุขด้านร่างกายดี พบว่า (๑) พนักงานที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษามีความสุขด้านร่างกายสูงกว่าพนักงานที่จบปริญญาตรี (๒) พนักงานที่จบประถมศึกษาจะมีความสุขด้านสังคมดี สูงกว่าพนักงานที่จบปริญญาตรี ตำแหน่งงานที่แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติแตกต่างกัน ยกเว้นความสุขด้านร่างกายดี พบว่า (๑) พนักงานในระดับปฏิบัติการมีความสุขด้านร่างกายสูงกว่าพนักงานระดับหัวหน้างาน และ (๒) พนักงานในระดับอื่น ๆ มีความสุขด้านร่างกายสูงกว่าระดับหัวหน้างาน

๒. ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ พบว่าปัจจัยด้านพฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา ด้านสมาธิสิกขา และปัญญาสิกขา มีผลต่อระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ($P < ๐.๐๕$) ส่วนด้านศีลสิกขา ข้อมูลเชิงประจักษ์ยังไม่สนับสนุน มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ ๐.๓๐๓, ๐.๑๕๙ และ ๐.๐๕๒ ตามลำดับ

และในรูปของคะแนนดิบ (b) เท่ากับ ๐.๔๕๘, ๐.๒๔๓ และ ๐.๐๖๗ ตามลำดับ โดยตัวแปรต้น ทั้ง ๒ ด้าน คือ ด้านสมาธิศึกษาและปัญญาศึกษา มีอำนาจร่วมกันพยากรณ์ระดับความสุขของ บุคคลากรใน ๘ มิติได้ร้อยละ ๔๔.๙๐ สามารถสร้างสมการพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม ตามหลักไตรสิกขาและความสุขของบุคลากรในองค์กรเอกชน โดยเขียนในรูปคะแนนดิบและคะแนน มาตรฐาน คือ

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ } \hat{Y} = ๑.๙๒๓ + ๐.๔๕๘x_{๒} + ๐.๒๔๓x_{๓}$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน } \hat{Z}_y = ๐.๓๐๓x_{๒} + ๐.๑๕๙x_{๓}$$

- Thesis Title** : A Study of Relationship between Human Behavior according to the Tisikkhā Concept and Happiness of the Personnel in the Organization
- Researcher** : Mrs. Siriphan Tantivivathanphand
- Degree** : Master of Arts (Life and Death Studies)
- Dissertation Supervisory Committee**
- : Phra Kru Sangark Ekapatra Abhichando, Asst. Prof. Dr. B.A.(Teaching social studies), B.A.(English), M.A.(Clinical Psychology), Ph.D. (Psychology)
 - : Asst. Prof. Dr. Rerngchai Muenchana, Pali VII, M.Ed. (HigherTeach Ed.), Ph.D. (Psychology)
- Date of Graduation** : March 14, 2019

Abstract

This paper aims at comparing and investigating the relationship between personal characteristics, the three aspects of Tisikkhā-based behaviors (Sila, Samadhi, and Paññā), and the eight aspects of happiness (Happy Body, Happy Relax, Happy Heart, Happy Soul, Happy Family, Happy Society, Happy Brain, and Happy Money) of the employees in the private organization. The survey research was utilized to collect data from all 146 employees in the headquarter office located in Bangkok and the manufacturing plant located in Nakorn-pathom, Thailand. The average score, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), the Scheffe method of multiple comparisons, and multiple regression using the 'Enter' method with a significance level of 0.05 were utilized for data analysis. The research findings showed that

1. With regards to a comparison of the levels of the eight aspects of employee happiness, there was no significant relationship between gender and the level of the seven aspects of employee happiness. However, it was found that males have a higher level of Happy Body when compared with females. Age was not related to all eight aspects of happiness. Nevertheless, education level was related to the two aspects of happiness. This means that employees without college degrees have a higher level of Happy Body and Happy Society when compared with others. There was also no significant relationship between work position and the seven aspects of employee happiness. However, operation level employees have the higher level of Happy Body when compared with others.

2. The multiple regression analysis indicated that Smadhi and Paññā based behaviors affected the level of the eight aspects of happiness at a significance level of 0.05 ($P < 0.05$). Whilst, sila-based behaviors did not affect any aspects of happiness. Standardized regression coefficients (β) are 0.303, 0.159, and 0.052, respectively. In addition, unstandardized regression coefficients (b) are 0.458, 0.243, and 0.067, respectively. The result showed that 44.90 percent of the variation in employee happiness is explained by variation in Smadhi and Paññā based behaviors. The results can be presented by using the regression equations as follow:

$$\hat{y} = 1.923 + 0.458x_2 + 0.243x_3$$

$$\hat{z}_y = 0.303 x_2 + 0.159 x_3$$

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เกิดขึ้นจากความตั้งใจที่จะศึกษาพฤติกรรมด้านจิตใจของบุคลากรในองค์กร โดยเฉพาะพฤติกรรมด้านไตรสิกขา เพื่อจะเชื่อมโยงไปถึงการทำให้บุคลากรพัฒนาชีวิตการทำงานอยู่อย่างมีความสุข โดยความสุขในที่นี้หมายถึงความสุขแปดด้านของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข อันจะนำไปสู่การวางแผนฝึกอบรมพัฒนาจิตใจให้สอดคล้องกับบุคลากรมากที่สุด ทั้งนี้มีความมุ่งหวังให้เป็นตัวอย่างของการศึกษาพัฒนาองค์กรอื่น ๆ ต่อไปให้เป็นองค์กรแห่งความสุข

นมัสการกราบขอขอบพระคุณ พระครูกัลยาณสิทธิวัฒน์, ผศ., พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินนโท, ผศ. ดร., พระมหาสุเทพ สุทธิญาโณ, พระปณต คุณวฑฺฒโต และพระคุณเจ้าทุกท่าน กราบขอขอบพระคุณ รศ. ดร.เมธาวี อุดมธรรมมานุภาพ, ผศ. ดร.เริงชัย หมื่นชนะ, ผศ. ดร.ประยูร สุขะใจ, ผศ. ดร.สารระ มุขดี, ดร.วิษชุดา ฐิติโชติรัตนา พร้อมคณาจารย์ทุกท่าน ผู้ให้การประสิทธิประสาท สรรพวิชา อันเป็นประโยชน์ยิ่ง

ทั้งได้เมตตาให้คำปรึกษา แนะนำ ปรับปรุง แก้ไข ตลอดจนตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทำให้การวิจัยสำเร็จลุล่วง

ขอขอบคุณครอบครัวของข้าพเจ้า เพื่อน ๆ นิสิต ตลอดจนกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่ให้การช่วยเหลือสนับสนุน และเป็นกำลังใจในการเรียน และได้เข้าใจถึงความผูกพัน และไมตรีจิต รวมถึงแนวทางการพัฒนาชีวิตที่ดีงาม

ผู้วิจัยหวังว่าวิทยานิพนธ์ จะเป็นประโยชน์นำไปประยุกต์ใช้จริง คุณความดีและประโยชน์ที่เกิด ขอให้เป็นปัจจัยพลว้ตรบันดาลให้ผู้มีอุปการคุณทุกท่าน ประสบแต่ความสุขสวัสดิ์พิพัฒนามงคล โดยทั่วกันเทอญ

นางศิริพรรณ ตันติวิวัฒนพันธ์

๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญรูปภาพ	ซ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๔
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๔
๑.๖ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๖
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑ ข้อมูลเบื้องต้นของบริษัทเอกชน	๗
๒.๒ แนวความคิดเกี่ยวกับชีวิต	๗
๒.๓ แนวความคิดเกี่ยวกับความสุข	๘
๒.๔ หลักไตรสิกขา	๑๓
๒.๕ ความสัมพันธ์ระหว่างไตรสิกขาและความสุขของบุคคลากรในองค์กร	๑๔
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๑
๒.๗ กรอบแนวคิดงานวิจัย	๒๔
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๓๐
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๓๐
๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๓๐
๓.๓ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	๓๓
๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๓๔
๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิจัย	๓๔

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๗
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล	๓๘
๔.๒ ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมบุคคลตามไตรสิกขา	๔๓
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ	๔๖
๔.๔ ผลการทดสอบสมมติฐาน	๕๕
บทที่ ๕ สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๖๙
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๖๙
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๗๘
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๘๓
บรรณานุกรม	๘๕
ภาคผนวก	๘๘
ภาคผนวก ก	๘๘
ภาคผนวก ข	๙๐
ภาคผนวก ค	๑๐๐
ภาคผนวก ง	๑๐๖
ภาคผนวก จ	๑๑๒
ประวัติผู้วิจัย	๑๑๙

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๔.๑ คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๓๘
๔.๒ พฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขาด้านศีลสิกขา	๔๓
๔.๓ พฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขาด้านสมาธิสิกขา	๔๔
๔.๔ พฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขาด้านปัญญาสิกขา	๔๕
๔.๕ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ	๔๗
๔.๖ ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ด้านน้ำใจงาม	๔๘
๔.๗ ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ด้านครอบครัวดี	๔๙
๔.๘ ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ด้านการหาความรู้	๕๐
๔.๙ ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ด้านการมีคุณธรรม	๕๑
๔.๑๐ ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ด้านอ่อนคลายดี	๕๒
๔.๑๑ ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ด้านร่างกายดี	๕๓
๔.๑๒ ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ด้านสังคมดี	๕๓
๔.๑๓ ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ด้านการใช้เงินเป็น	๕๔
๔.๑๔ การทดสอบสมมติฐานระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติ จำแนกตามเพศ	๕๖
๔.๑๕ การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติ จำแนกตามปัจจัยด้านอายุ	๕๗
๔.๑๖ การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติ จำแนกตามระดับการศึกษา	๕๘
๔.๑๗ การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติ จำแนกตามระดับตำแหน่งงาน	๕๙
๔.๑๘ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน (r) ของข้อมูล	๖๓
๔.๑๙ แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ	๖๕
๔.๒๐ แสดงผลระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุวิธี	๖๖
๔.๒๑ ผลสรุปสมมติฐาน	๖๘

สารบัญรูปภาพ

รูปภาพที่	หน้า
๒.๑ กรอบแนวคิดการวิจัย	๒๙
๔.๑ ระดับพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรในองค์กร	๔๖
๔.๒ ระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ทั้ง ๘ มิติ	๕๕

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพการแข่งขันทางธุรกิจในยุคดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อนมากขึ้นจนยากที่จะควบคุม การบริหารองค์กรในยุคนี้จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายว่าจะทำอย่างไรที่จะนำพาองค์กรให้สามารถอยู่รอดและเติบโตได้อย่างยั่งยืน ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งคือการสร้างคนในองค์กรให้มีความรู้ความสามารถและทักษะมากเพียงพอในการตอบสนองความต้องการของตลาดและสภาพการแข่งขันทางธุรกิจ แต่ในขณะเดียวกันผู้บริหารจำเป็นต้องรักษาบุคลากรที่มีลักษณะดังกล่าวให้อยู่กับองค์กรให้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้ แม้ว่าต้องเผชิญกับ บริษัทคู่แข่งอื่น ๆ และบริษัทที่มีธุรกิจในการจัดหาบุคลากร ที่คอยล่าบุคลากรที่มีลักษณะดังกล่าว จนทำให้อัตรากำลังลาออกในหลาย ๆ องค์กรนั้นเพิ่มขึ้นอย่างมา

แต่ทั้งนี้ จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า องค์กรที่มีอัตราการลาออกต่ำ ๆ นั้น มักจะมีลักษณะพิเศษอย่างหนึ่งซึ่งเรียกกันติดปากว่า “องค์กรแห่งความสุข” ความสุขเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิตและเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนปรารถนา องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ให้คำนิยามความสุขในชีวิตว่า เป็นภาวะที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจและสังคมปราศจากความเจ็บป่วยใด ๆ (รัชนิกร บุญยโชติมา และคณะ, ๒๕๕๗) สำหรับความสุขในที่ทำงาน (Happy Workplace) หรือองค์กรแห่งความสุข (Healthy Organization) สสส. (น. ๖๕) นำเสนอตัวแบบความสุข ๘ ประการ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ส่วนคือ ความสุขของตัวเอง ความสุขของครอบครัว ความสุขขององค์กรและสังคม (ศูนย์สร้างเสริมสุขภาพองค์กรสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ: สสส., ๒๕๕๕, น.๑, อ้างถึงใน รัชนิกร บุญยโชติมา และคณะ, ๒๕๕๗)^๑

ส่วนที่ ๑ ความสุขของตนเองประกอบด้วย

(๑) สุขภาพดี (HAPPY BODY) คือ สุขภาพแข็งแรงทั้งกายและจิตใจ มาจากการที่รู้จักใช้ชีวิต รู้จักกิน รู้จักนอน ชีวิตมีสุข เหมาะสมกับเพศ เหมาะสมกับวัย เหมาะสมกับสถานการณ์ เหมาะสมกับฐานะทางการเงิน

(๒) น้ำใจงาม (HAPPY HEART) ในองค์กรสิ่งที่เราจำเป็นต้องทำมากที่สุดในการที่มนุษย์จะอยู่กับคนอื่นได้ ต้องมีน้ำใจคิดถึงคนอื่น มีน้ำใจเอื้ออาทรต่อกันและกัน คนเราเอาแต่ตัวเองอยู่คนเดียวไม่ได้ ต้องรู้จักการแบ่งปันอย่างเหมาะสม ต้องรู้บทบาทของเจ้านาย บทบาทของลูกน้อง บทบาทของคุณพ่อ บทบาทของคุณแม่กับผลสิ่งต่าง ๆ ที่จะเข้ามาในชีวิต

^๑ รัชนิกร บุญยโชติมา และคณะ, การสำรวจความสุขของบุคลากร แผนกพยาบาลอุบัติเหตุและเวชกรรมฉุกเฉินโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า, วารสารพยาบาลทหารบก, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม, ๒๕๕๗): ๒๕๒-๒๕๔.

(๓) การผ่อนคลาย (HAPPY RELAX) หมายความว่า บุคลากรต้องรู้จักการวิธีการผ่อนคลายกับสิ่งต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต เมื่อชีวิตในการทำงานต้องเผชิญต่อความเครียดก็ต้องมีวิธีผ่อนคลายในการทำงาน ขณะเดียวกันการใช้ชีวิตส่วนตัวก็ต้องรู้จักผ่อนคลายเหมือนกันนั่นคือสมดุลชีวิต

(๔) การหาความรู้ (HAPPY BRAIN) มนุษย์เราอยู่ได้ด้วยการศึกษาหาความรู้พัฒนาตัวเองตลอดเวลาจากแหล่งต่าง ๆ นำไปสู่การเป็นมืออาชีพเพื่อให้เกิดความมั่นคงก้าวหน้าในการทำงานคือเรียนเพื่อรู้ มีปัญญาก้าวหน้าในชีวิต ทั้งหมดนี้มาจากคำว่า มีอาชีพ ซึ่งหมายความว่ามีความชำนาญและมีความรู้ความสามารถในงาน มีความรับผิดชอบ มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีระเบียบวินัยตรงต่อเวลา และสอนคนอื่นได้ในงานที่ตนรู้จักก็ต้องเป็นครูที่พร้อมจะสอนให้ความรู้กับคนอื่น

(๕) การมีคุณธรรม (HAPPY SOUL) มีหิริ โอตตปปะคุณธรรมเบื้องต้นพื้นฐานของการอยู่รวมกันของมนุษย์ในสังคมในการทำงานเป็นทีม คือ หิริ โอตตปปะ ความละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำของตนเองโดยเฉพาะการกระทำที่ไม่ดีคนดี มีความศรัทธาต่อศาสนา มีศีลธรรมในการดำเนินชีวิตมีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ มีความสามัคคี และมีความเอื้ออาทรช่วยเหลือเกื้อกูลกันยอมนำความสุขสู่องค์กร

(๖) ใช้เงินเป็น (HAPPY MONEY) การที่สามารถจัดการรายรับรายจ่ายของตนเองได้คือการใช้เงินเป็น มีเงินรู้จักเก็บรู้จักใช้เป็นที่ให้พอดี มีชีวิตที่เหมาะสมกับตนเอง วันนี้คนปฏิเสธเรื่องการเป็นหนี้ไม่ได้ การเป็นหนี้การใช้จ่ายที่เหมาะสมกับสถานะที่ตนเองหามาได้ ทุกคนต้องมีการบริหารจัดการรายรับและรายจ่ายของตนเองและครอบครัว ต้องรู้จักการทำบัญชี ถ้าเป็นระดับครอบครัวเรียกว่าบัญชีครัวเรือน

ส่วนที่ ๒ ความสุขของครอบครัว

ครอบครัวที่ดี (HAPPY FAMILY) มีครอบครัวที่อบอุ่นและมั่นคงให้ความสำคัญกับครอบครัวเป็นกำลังใจที่ดีในการทำงาน เพราะครอบครัวเป็นเหมือนภูมิคุ้มกันเป็นกำลังใจในการที่เราจะสามารถเผชิญกับอนาคตหรืออุปสรรคในชีวิตได้ทำให้เรามุ่งมั่นในการทำให้ชีวิตเราดีขึ้น ฉะนั้นครอบครัวเข้มแข็งสังคมก็ย่อมมั่นคงเสมอ

ส่วนที่ ๓ ความสุขขององค์กรและสังคม

สังคมดี (HAPPY SOCIETY) สังคมมีสองมิติคือสังคมในที่ทำงานกับสังคมนอกที่ทำงาน มนุษย์ทุกคนต้องมีความรักสามัคคีเอื้อเพื่อต่อสังคมที่ตนเองทำงานและพักอาศัยมีสังคมและสภาพแวดล้อมที่ดี

ความสุข ๘ ประการเป็นแนวทางหนึ่งในการบริหารจัดการชีวิตให้มีความสุขอย่างยั่งยืน สร้างทัศนคติบวกต่อมุมมองในการดำเนินชีวิต การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การรับผิดชอบต่อสังคมเป็นสมาชิกที่ดีต่อครอบครัว องค์กรและสังคม โดยมีความสุขที่แท้จริงบนพื้นฐานความสุขแปดประการมีสมดุลชีวิต เกิดผลเป็นบุคคลที่มีสุขภาพดีดูแลตนเองไม่เป็นภาระแก่ใคร มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น มีคุณธรรมกตัญญู มีการเรียนรู้เป็นมืออาชีพในงานตนเอง รักและดูแลครอบครัว รักและดูแลองค์กรสังคม

ดังนั้นความสุข ๘ ประการ จึงสอดคล้องกับความต้องการของทุกองค์กร เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาระบบบริหารจัดการด้านกำลังพลอย่างมีคุณภาพ และบุคลากรมีความสุข และมีความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร

หากผู้บริหารสามารถสร้างองค์กรแห่งความสุขขึ้นมาได้ ก็จะส่งผลทำให้บุคลากรรู้สึกดีต่อการทำงานและต่อองค์กร อีกทั้งพร้อมทำงานอย่างตั้งใจ ส่งผลให้งานที่ออกมามีคุณภาพที่จะสร้างความพึงพอใจให้ลูกค้า สิ่งเหล่านี้คือการสร้างคุณค่าอย่างยั่งยืน

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า หลักไตรสิกขา คือ กระบวนการพัฒนามนุษย์ให้มีชีวิตที่ดีงาม โดยมีการพัฒนาตน ๓ ด้านอย่างเป็นองค์รวม ได้แก่

ศีล คือ การประพฤติทางกายและวาจาที่ดีงาม ไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อนรวมทั้งเป็นไปเพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคม ได้แก่ ความประพฤติทางกายและวาจาที่เกื้อกูลต่อตนเองและสังคม การใช้สอยบริโภคด้วยปัญญา การประกอบอาชีพสุจริต และการจัดวางกฎระเบียบเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคม

สมาธิ คือ การบังคับจิตใจของตนเองให้อยู่ในสภาพที่เป็นประโยชน์และพร้อมทำงาน ได้แก่ ด้านคุณธรรม ด้านความสามารถของจิต และด้านความสุข

ปัญญา คือ การฝึกฝนอบรมให้เกิดความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง ได้แก่ ความเชื่อที่มีเหตุผล การรู้จักคิด พิจารณาตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ การนำความรู้มาใช้เพื่อแก้ปัญหา ความเห็นที่ถูกต้องตามความเป็นจริง

จากที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า หลักไตรสิกขา น่าจะช่วยให้คนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข หากแต่จากการทบทวนวรรณกรรมยังไม่พบว่า หลักไตรสิกขานำไปสู่องค์กรแห่งความสุขหรือไม่ ดังนั้นวิทยานิพนธ์ เล่มนี้มุ่งที่จะตอบคำถามวิจัยการ “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ๓ ประการ ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา ของบุคลากรกับความสุขของบุคลากรในองค์กรทั้ง ๘ มิติ ได้แก่ ร่างกายดี (Happy Body) ผ่อนคลายดี (Happy Relax) น้ำใจงาม (Happy Heart) การมีคุณธรรม (Happy Soul) ครอบครัวดี (Happy Family) สังคมดี (Happy Society) การหาความรู้ (Happy Brain) และใช้เงินเป็น (Happy Money) และเพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงานจะมีผลต่อความสุขของบุคลากรทั้ง ๘ มิติ อย่างไร

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน พฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา ๓ ประการ (ด้านศีลสิกขา ด้านสมาธิสิกขา และด้านปัญญาสิกขา) และระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ (ร่างกายดี ผ่อนคลายดี น้ำใจงาม การมีคุณธรรม ครอบครัวดี สังคมดี การหาความรู้ และการใช้เงินเป็น)

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติ (ร่างกายดี ผ่อนคลายดี น้ำใจงาม การมีคุณธรรม ครอบครัวดี สังคมดี การหาความรู้ และการใช้เงินเป็น) ตามตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และสร้างสมการพยากรณ์ระหว่างพฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา ๓ ประการ (ด้านศีลสิกขา ด้านสมาธิสิกขา และด้านปัญญาสิกขา) มีผลต่อระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ (ร่างกายดี ผ่อนคลายดี น้ำใจงาม การมีคุณธรรม ครอบครัวดี สังคมดี การหาความรู้ และการใช้เงินเป็น)

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน มีผลต่อระดับพฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา ๓ ประการ (ด้านศีลสิกขา ด้านสมาธิสิกขา และด้านปัญญาสิกขา) และระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ (ร่างกายดี ผ่อนคลายดี น้ำใจงาม การมีคุณธรรม ครอบครัวยุติ สังคมดี การหาความรู้ และการใช้เงินเป็น) อย่างไร

๑.๓.๒ ตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงานการเปรียบเทียบระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติ (ร่างกายดี ผ่อนคลายดี น้ำใจงาม การมีคุณธรรม ครอบครัวยุติ สังคมดี การหาความรู้ และการใช้เงินเป็น) แตกต่างหรือไม่ อย่างไร

๑.๓.๓ ความสัมพันธ์และการสร้างสมการพยากรณ์ระหว่างพฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา ๓ ประการ (ด้านศีลสิกขา ด้านสมาธิสิกขา และด้านปัญญาสิกขา) มีผลต่อระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ (ร่างกายดี ผ่อนคลายดี น้ำใจงาม การมีคุณธรรม ครอบครัวยุติ สังคมดี การหาความรู้ และการใช้เงินเป็น) หรือไม่ อย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ประชากร หมายถึง พนักงานองค์กรเอกชนทั้งองค์กร (๑๐๐%) ของบริษัท ยูทีดี กรุ๊ป จำกัด (UTD GROUP CO., LTD) ซึ่งเป็นโรงงานผลิตเครื่องตี๋มใน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม มีจำนวนทั้งหมด ๑๔๖ คน

๑.๔.๒ วิธีการวิจัยเป็นแบบการวิจัยเชิงสำรวจ

๑.๔.๓ ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย

๑.๔.๓.๑ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน พฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา ได้แก่ ศีลสิกขา สมาธิสิกขา ปัญญาสิกขา

๑.๔.๓.๒ ตัวแปรตาม หมายถึง ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ได้แก่ มิติร่างกายดี มิติผ่อนคลายดี มิติน้ำใจงาม มิติมีคุณธรรม มิติครอบครัวยุติ มิติสังคมดี มิติการหาความรู้ มิติใช้เงินเป็น

๑.๔.๔ ระยะเวลาในการศึกษา ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม-๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๑

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ พนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน ที่แตกต่างกัน มีระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติ (ร่างกายดี ผ่อนคลายดี น้ำใจงาม การมีคุณธรรม ครอบครัวยุติ สังคมดี การหาความรู้ และการใช้เงินเป็น) ที่แตกต่างกัน

๑.๕.๒ พฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา (ด้านศีลสิกขา ด้านสมาธิสิกขา และด้านปัญญาสิกขา) สามารถพยากรณ์ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ (ร่างกายดี ผ่อนคลายดี น้ำใจงาม การมีคุณธรรม ครอบครัวยุติ สังคมดี การหาความรู้ และการใช้เงินเป็น)

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ พนักงานองค์กรเอกชนแห่งหนึ่งในงานวิจัยนี้ หมายถึง พนักงานทั้งหมดในโรงงานผลิตเครื่องดื่มในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

๑.๖.๒ พฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา

๑.๖.๒.๑ ศีลสิกขา ใช้ศีล ๕ เป็นพื้นฐานได้ ห้ามฆ่าสัตว์ ห้ามลักทรัพย์ ห้ามประพฤตินิคมิตในกาม ห้ามพูดเท็จ พูดคำหยาบ พูดส่อเสียด และห้ามดื่มสุรา โดยใช้คำถามด้านพฤติกรรม ๙ ข้อ เป็นการวัดพฤติกรรม ได้แก่

๑. การปฏิบัติตามกฎระเบียบขององค์กร
๒. การรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน
๓. การซื้อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่
๔. นำหลักศีลธรรมเป็นแนวทางการประพฤติตน
๕. การไม่เล่นการพนัน
๖. การใช้วาจาสุภาพ
๗. การพูดความจริงเสมอ
๘. การไม่ดื่มสุรา
๙. การไม่สร้างความเดือดร้อนแก่หมู่คณะ

๑.๖.๒.๒ สมานสิกขา หมายถึง การรวมเอาทั้งสัมมาสติ และสัมมาสมาธิเข้าด้วยกัน ใช้สมาธิขั้นพื้นฐาน โดยใช้ข้อคำถามด้านพฤติกรรม ด้านสมาธิ ๕ ข้อ เป็นการวัดพฤติกรรม ได้แก่

๑. การฝึกปฏิบัติสมาธิเสมอ
๒. การมีกำลังใจ มุ่งพัฒนางาน
๓. การตั้งใจและอดทนต่อการปฏิบัติหน้าที่
๔. การแนะนำผู้อื่นให้มีสัมมาสติในการทำงาน
๕. การแก้ปัญหาโดยใช้สติ

๑.๖.๒.๓ ปัญญาสิกขา หมายถึง ปัญญาระดับโลกีย์ปัญญา ความรู้ ความเข้าใจถึงสภาวะ โดยใช้ข้อคำถามพฤติกรรมด้านปัญญา ๗ ข้อ เป็นการวัดพฤติกรรม ได้แก่

๑. ใช้ปัญญา ไตร่ตรองปัญหา
๒. รู้จักประยุกต์หลักธรรมในการดำเนินชีวิต
๓. การใช้เหตุและผลในการปฏิบัติงาน
๔. การใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ
๕. การใช้หลักเหตุผลในการแก้ปัญหา
๖. การสืบสาวเรื่องราวของปัญหาไม่ด่วนตัดสินใจ
๗. การใช้ความรู้เท่าทันกับสภาวะปัจจุบัน

๑.๖.๓ ความสุขของบุคลากร ๘ ประการในที่ทำงาน (Work Place) ของสำนักสุขภาวะองค์กร กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ได้แก่

๑. สุขภาพดี (Happy Body)
๒. นำใจงาม (Happy Heart)

๓. การผ่อนคลาย (Happy Relax)
๔. การหาความรู้ (Happy Brain)
๕. การมีคุณธรรม (Happy Soul)
๖. การใช้จ่ายเงิน (Happy Money)
๗. ครอบครัวดี (Happy Family)
๘. สังคมดี (Happy Society)

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ได้ทราบปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน พฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา ๓ ประการ (ด้านศีลสิกขา ด้านสมาธิสิกขา และด้านปัญญาสิกขา) และระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ (ร่างกายดี ผ่อนคลายดี น้ำใจงาม การมีคุณธรรม ครอบครัวดี สังคมดี การหาความรู้ และการใช้จ่ายเงิน)

๑.๗.๒ ทำให้ทราบถึงผลการเปรียบเทียบระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติ (ร่างกายดี ผ่อนคลายดี น้ำใจงาม การมีคุณธรรม ครอบครัวดี สังคมดี การหาความรู้ และการใช้จ่ายเงิน) ตามตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน

๑.๗.๓ ทำให้ทราบความสัมพันธ์และสร้างสมการพยากรณ์ระหว่างพฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา ๓ ประการ (ด้านศีลสิกขา ด้านสมาธิสิกขา และด้านปัญญาสิกขา) มีผลต่อระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ (ร่างกายดี ผ่อนคลายดี น้ำใจงาม การมีคุณธรรม ครอบครัวดี สังคมดี การหาความรู้ และการใช้จ่ายเงิน)

๑.๗.๔ ประโยชน์สำหรับการบริหารองค์กร สามารถจัดการฝึกอบรมการปฏิบัติธรรมที่บุคลากรควรได้รับความรู้และการฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาให้บุคลากรได้มีความสุขในการทำงานในองค์กรเพิ่มขึ้น

๑.๗.๕ เป็นแนวทางจัดทำนโยบายสาธารณะภายในองค์กร โดยใช้หลักไตรสิกขามาใช้ในชีวิตประจำวันได้ และแก้ปัญหาได้ เมื่อประสบภาวะวิกฤตเป็นการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืนในอนาคต

๑.๗.๖ เป็นตัวอย่างการศึกษาเพื่อองค์กรอื่น ๆ ที่สนใจได้นำไปศึกษา เพื่อพัฒนาความสุขให้แก่พนักงานในองค์กร

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาและความสุขของบุคลากรในองค์กรเอกชน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

๒.๑ ข้อมูลเบื้องต้นของบริษัทเอกชน

๒.๒ แนวความคิดเกี่ยวกับชีวิต

๒.๓ แนวความคิดเกี่ยวกับความสุข

๒.๔ หลักไตรสิกขา

๒.๕ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักไตรสิกขาและความสุขของบุคลากรในองค์กร

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๗ กรอบแนวความคิดงานวิจัย

๒.๑ ข้อมูลเบื้องต้นของบริษัทเอกชน

บริษัทฯ เริ่มทำธุรกิจผลิตและจำหน่ายเครื่องดื่ม ประมาณปี ๒๕๔๒ เป็นเวลาประมาณ ๑๗ ปี ซึ่งถือว่ายังใหม่มากสำหรับธุรกิจประเภทนี้เมื่อเทียบกับคู่แข่งรายใหญ่ซึ่งมีประวัติที่ยาวนาน และเงินทุนในการดำเนินงานที่สูงมากมีการแข่งขันของธุรกิจเครื่องดื่มที่สูงมาก และมีข้อจำกัดหลาย ๆ ด้านเกี่ยวกับธุรกิจประเภทนี้ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ การปรับภาษี การแข่งขันด้านราคาคู่แข่งรายใหญ่ เป็นต้น ซึ่งข้อจำกัดเหล่านี้เป็นตัวแปรสำคัญในการแย่งตลาดจากคู่แข่งรายใหญ่เพื่อการอยู่รอดของบริษัท ซึ่งในช่วงหลายปีที่ผ่านมาบริษัทสามารถยืนหยัดและต่อสู้กับคู่แข่งรายใหญ่ได้มาจากวิสัยทัศน์ของผู้บริหารและกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่ซึ่งนโยบายการคิดนวัตกรรมการผลิตแบบใหม่ ๆ การออกผลิตภัณฑ์ใหม่ การลดต้นทุน ด้านการกระจายสินค้า ก็เป็นนโยบายหนึ่งที่มีความสำคัญกับบริษัท บุคลากรทั้งหมดของบริษัท มีจำนวน ๑๔๖ คน ซึ่งมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่กรุงเทพมหานครมีพนักงานประมาณ ๔๗ คน การบริหารงานส่วนใหญ่ทำจากโรงงาน ตั้งอยู่ในจังหวัดนครปฐม มีพนักงานประมาณ ๙๙ คน ซึ่งใช้สำหรับผลิตสินค้า และโกดังเก็บสินค้า การบริหารจัดการด้านการตลาด การจัดซื้อ การบัญชี และการเงิน ผ่านส่วนกลาง ณ สำนักงานใหญ่ ซึ่งเป็นผู้อนุมัติดำเนินการ สำหรับด้านการจัดจำหน่ายมีพนักงานขายประจำอยู่ทั่วประเทศ และมีลูกค้าที่เป็นพันธมิตรจึงทำให้การกระจายสินค้าเป็นไปอย่างทั่วถึง รวมถึงมีการส่งออกไปยังต่างประเทศด้วย

๒.๒ แนวความคิดเกี่ยวกับชีวิต

มีผู้ให้คำนิยามความหมายของชีวิตไปแตกต่างกันไป เช่นชีวิตคือการต่อสู้ ชีวิตคือการเดินทาง เป็นต้น หากแต่ว่าความเป็นจริงแล้วนั้น พระพุทธเจ้าทรงแสดงความจริงว่าชีวิตคือ สภาพธรรมที่เป็นจิต เจตสิกที่เกิดดับสลับต่อกันไป หากไม่มีสภาพธรรมที่เป็นจิต เจตสิก รูปแล้วก็คงไม่มีการเดินทาง ไม่มีการต่อสู้เพราะไม่มีอะไรเลยนั่นเอง และที่สำคัญที่สุด ความจริงของชีวิตคือ ชีวิตดำรงอยู่เพียงชั่วขณะจิตเดียวเท่านั้น เกิดขึ้นและดับไปทีละขณะ น้อยและสั้นมากย่อมเป็นเครื่องเตือนได้เป็น

อย่างที่ว่าชีวิตนั้นน้อย ชีวิตที่ประเสริฐก็คือการอบรมปัญญา เจริญกุศลทุกประการ เพราะขณะที่เข้าใจพระธรรมก็คือจิตนั่นเองที่เกิดขึ้นประกอบด้วยปัญญาสะสมความเห็นถูก อันจะเป็นปัจจัยให้ดับกิเลสได้ เพราะฉะนั้น ชีวิตก็คือ สภาพธรรมที่เป็นจิต เจตสิก ที่เกิดดับสลับต่อกันไปและชีวิตดำรงอยู่เพียงชั่วขณะจิตเดียวเท่านั้น

พระสุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค เล่ม ๑ ภาค ๑ หน้าที่ ๔๕ บทว่า ชีวิต ได้แก่ ชีวิตินทรีย์ บัณฑิต พึงทราบ ความที่ชีวิตคือ อายุนั้นเป็นของน้อย โดยอาการ ๒ อย่าง คือชื่อน้อย เพราะความที่ชีวิตนั้นเป็นไปกับด้วยรส คือ ความเสื่อมสิ้นไป และเพราะความที่ชีวิตนั้นประกอบด้วยขณะ คือครู่เดียว

ชีวิตอรรถภาพสุขและทุกข์ทั้งหมด ประกอบด้วยจิตดวงเดียว ขณะของจิตนั้นย่อมเป็นไปเร็วพลันเพราะจิตไม่เกิด สัตว์โลกก็ชื่อว่าไม่เกิด เพราะจิตเกิดขึ้นเฉพาะหน้า สัตว์โลกก็ชื่อว่าเป็นอย่างอยู่ เพราะความแตกดับแห่งจิต สัตว์โลก จึงชื่อว่า ตายแล้ว นี่เป็นบัญญัติเนื่องด้วยปรมาตม สุขจึงเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตที่มนุษย์ทุกคนพึงใฝ่หา

๒.๓ แนวความคิดเกี่ยวกับความสุข

๒.๓.๑ ความสุขตามความหมายโดยทั่วไป

ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายคำว่า สุขคือ ความสบายกายสบายใจ มักใช้คู่กับคำอื่น เช่น อยู่ดีมีสุข อยู่เย็นเป็นสุข สบายกายสบายใจ^๑ เป็นรูปธรรม และการวัดเชิงภาวะวิสัย (Objective) โดยมีดัชนีชี้วัดองค์ประกอบความสุขจากภายนอก เช่น สุขภาพ ระดับการศึกษาการทำงาน และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ^๒ ฟรานซิส (Francis) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความสุขไว้ว่า สิ่งที่ไม่คงที่ในการแสดงออก ผลของอารมณ์ทางบวก จากการศึกษาที่คนมีความสุขจะมีส่วนทำให้เกิดสังคมที่ดีเป็นธรรมชาติ มีความรื่นรมย์ในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ^๓ แมเนียน (Manion) ให้ความหมายว่า ความสุข คือ สภาวะที่เข้มข้นและอवलเต็มไปด้วยความคิดทางบวก ชัดเจนสว่างไสว และเต็มไปด้วยอารมณ์ที่ร่าเริงและเบิกบาน ทั้งยังแสดงออกให้เห็นทั้งทางร่างกายและคำพูด รวมทั้งการแสดงออกเต็มไปด้วยพลังกับความตื่นเต้น พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายว่า สุข หมายถึง ความสบายกายสบายใจ^๔

^๑ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น, ๒๕๔๒), หน้า ๑๒๐๑.

^๒ วณิปป นประทีป และคณะ, รวมตัวชี้วัดเกี่ยวกับความสุข, เย็นเป็นสุข, (กรุงเทพมหานคร: ธนรัชการพิมพ์, ๒๕๔๘), หน้า ๑๙.

^๓ L.J. Francis, "Happiness is a thing called stable extraversion: A further examination of the relationship between the Oxford Happiness Inventory and Eysenck's dimensional model of personality and individual Differences" *Current Psychology* 26 (1999), p. 11.

^๔ Jo Manion, "Joy at work: creating a positive work place" *Journal of Nursing Administration* 33, 12 (2003): 652-655 p. 11.

๒.๓.๒ ความสุขตามความหมายของพุทธศาสนา

พระพรหมคุณาภรณ์ ให้ความหมายของความสุข คือ การเนนการฝึกจิตและปฏิบัติธรรม กระทำความดีและความเคารพในตนเอง โดยแบ่งความสุขออกเป็น ๓ ประเภทคือ ความสุขตามรูปธรรม หมายถึงความสุขที่ตามองเห็น คือการมีทรัพย์สิน มีอาชีพที่มั่นคง มีตำแหน่งยศศักดิ์ ฐานะเป็นที่ยอมรับของสังคม มีมิตรสหายบริวารและครอบครัวที่ดีความสุข

พระธรรมปิฎก (ประยุตต์ ปยุตโต) ให้ความหมายของคำว่า ความสุขไว้ ๒ แบบ คือ ความสุขจากภายใน หมายถึงความสงบใจตนเองหรือมีความสุขจากการรู้เท่าทันเข้าใจความจริงของสิ่งทั้งหลาย ซึ่งเป็นความสุขทางปัญญา เนื่องด้วยความแจ้งในความจริงเป็นความโปร่งโล่ง ไม่มีความติดขัด และบีบคั้นใจ ความสุขภายนอก คือ การมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงดี มีทรัพย์สินเงินทอง มีอาชีพการงานเป็นหลักฐานมั่นคง การมียศ มีฐานะ มีตำแหน่ง เป็นที่ยอมรับของสังคม มีมิตรสหายบริวาร และมีชีวิตครอบครัวดี^๕

พุทธทาสภิกขุ ให้ความหมายของความสุข ไว้ ๓ ระดับ คือ สุขเพราะไม่เบียดเบียน ไม่เห็นแก่ตัว สุขเพราะอยู่เหนืออำนาจและเหนือกิเลสที่จะมากระทบตัวเรา สุขเพราะละตัวเสียได้ ไม่ยึดมั่นถือมั่นในตัว^๖

ความสุข คือ การได้สนองความต้องการ หรือใช้ภาษาง่าย ๆ ว่า คือ ความสมอยากสมปรารถนา ความสุข คือการได้สนองความต้องการ หรือการได้สมอยากสมปรารถนา เรื่องก็เลยโยงไปหา คำว่า ต้องการ หรือปรารถนา ซึ่งต้องมาทำความเข้าใจกัน เรื่องของมนุษย์ทุกสิ่งทุกอย่างมีความต้องการเป็นมูล มีความอยากเป็นต้นทาง เพราะฉะนั้น เมื่อความสุขเป็นการได้สนองความต้องการ หรือได้สนองความปรารถนา มันก็บ่งชี้ว่า การที่จะพัฒนาความสุขได้นั้น ก็ต้องพัฒนาความอยาก พัฒนาความปรารถนา หรือพัฒนาความต้องการด้วย มิฉะนั้นการพัฒนาความสุข ก็จะไม่สำเร็จ ความสมอยาก หรือการได้สนองความต้องการนั้น เมื่อความกระหายคือความต้องการน้ำสงบไป ก็เป็นความสุข พุดตามความหมายนี้ ความสงบระงับไปของความต้องการนั่นเอง เป้าความสุข หรือพูดให้สั้นว่า ความสุขคือความสงบ จิตใจกว่าจะมาถึงความสงบที่เป็นภาวะแห่งความสุข บางทีก็ได้ประสบ หรือได้เสวยภาวะที่น่าชื่นชมยินดีมาเป็นลำดับหลายชั้นหลายอย่าง โดยเฉพาะที่เด่นก็คือ “ปิติ” ซึ่งมักพูดเข้าคู่เข้าชุดกันว่า “ปิติสุข”^๗

๒.๓.๓ ความสุขตามความหมายของสาขาวิชาจิตวิทยา

การศึกษาของ Lyubomirsky และคณะ^๘ ให้นิยาม คนที่มีความสุข (Happy individual) คือ บุคคลที่มีประสบการณ์ด้านอารมณ์ทางบวก เช่น ความปิติ ความสนใจ และความภาคภูมิใจ

^๕ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), ไตรลักษณ์, (กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, ๒๕๔๑), หน้า ๒๔.

^๖ พุทธทาสภิกขุ, ความสุขสามระดับ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ, ๒๕๔๒), หน้า ๒๓.

^๗ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต), พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย, (สำนักพิมพ์แพรวแอนดโฮม, ๒๕๕๙), หน้า ๑๐๗๒-๑๐๗๕.

^๘ Lyubomirsky.s., Kiung, LA & Diener, E. (2005) The benefits of frequent positive affect. Psychological Bulletin, p.131, 803-855.

บ่อยครั้ง และมีประสบการณ์กับอารมณ์ทางลบ เช่น ความเศร้า ความวิตกกังวล และความโกรธน้อย หรือไม่บ่อยครั้ง

กรมสุขภาพจิตโดยอภิชัยมงคลและคณะให้ความหมายของความสุขคือสภาพชีวิตที่เป็นสุขอันเป็นผลจากการมีความสามารถในการจัดการปัญหาในการดำเนินชีวิตมีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีโดยครอบคลุมถึงความดีงามภายในจิตใจภายใต้สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

จากความหมายของความสุขในมุมมองด้านจิตวิทยา สรุปได้ว่าความสุขและสุขภาพจิตเป็นเรื่องเดียวกันเกี่ยวข้องกับอารมณ์ความเครียด สุขภาพจิตเป็นสภาวะความสมบูรณ์ของจิตใจ มีอารมณ์ด้านบวก และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ต่าง ๆ ในสังคมตลอดจนทำประโยชน์ให้ตนเองและสังคมได้อย่างมีความสุข สุขภาพกายดีย่อมมาจากสุขภาพจิตที่ดี

๒.๓.๔ ความสุขตามความหมายของสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

นักเศรษฐศาสตร์เรียกความสุขว่า เปนอรรถประโยชน์ (Utility) หรือความชอบ (Preference) ซึ่งเป็นที่ต้องการไม่จำกัด แต่มนุษย์มีข้อจำกัด เช่น กำลังซื้อหรือรายได้ ความสุขจึงเป็นเป้าหมายสุดท้ายของการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยรวม

Reich and Diener (2004) อ้างถึงใน นุสรานามเดช และคณะ, ๒๕๔๙: หน้า ๙ แห่งมหาวิทยาลัยอริโซนาให้ความหมายว่าความสุขไม่ใช่เพียงการพบเหตุการณ์ที่ดีในชีวิตแต่เป็นความสามารถที่จะสร้างสรรค์ประสบการณ์ที่ดีให้เกิดขึ้นในชีวิตคุณได้และสามารถจัดการ ควบคุมสถานการณ์ที่เลวร้ายได้นอกจากนี้ สัดส่วนของความพอใจยินดี (Pleasant) และความไม่พอใจ/ไม่ถูกใจ (Unpleasant) เป็นองค์ประกอบหลักของความสุขนอกจากนี้ยังพบว่าความถี่ของการมีประสบการณ์ชีวิตทางบวกเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บุคคลมีความสุขมากหรือน้อยต่างกันหากบุคคลนั้นพบแต่ประสบการณ์/เหตุการณ์ที่ดีในชีวิตบ่อย ๆ แม้ว่าจะเป็เหตุการณ์เล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ตามจะทำให้บุคคลนั้นมีความสุขมากกว่าผู้ที่พบเหตุการณ์ที่ดีและยิ่งใหญ่แต่พบน้อยครั้ง^๙

จากความหมายของความสุขในมุมมองเชิงเศรษฐศาสตร์เชื่อว่า ความสุขเกิดจากการมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีและมีความสุขสบายใจ

๒.๓.๕ ความสุขในการทำงาน

ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความสะอาดสบายต่าง ๆ ดังนั้นบุคคลจึงต้องทำงานเพื่อแสวงหาปัจจัยต่าง ๆ ให้กับชีวิตของตนเองและครอบครัว และในขณะเดียวกันชีวิตของการทำงานในองค์กรนั้นแต่ละบุคคลก็ยังมีความต้องการความสุขในขณะที่ทำงานอีกด้วย ความสุขในการทำงานจึงเป็นเรื่องหนึ่งที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตเพราะผู้คนส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่กับการทำงานในแต่ละวันเป็นจำนวนมากจนอาจกล่าวได้ว่าการทำงานเป็นกิจกรรมหลักของชีวิตซึ่งแต่ละคนอาจจะนิยามความสุขของตนเองที่แตกต่างกันออกไปดังเช่นนักคิดที่ได้ให้ความหมายของความสุขในการทำงานดังนี้

^๙ นุสรานามเดช และคณะ, ความสุขของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี, รายงานการวิจัย, (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี, ๒๕๔๙), หน้า ๙.

องค์กรแห่งความสุข เป็นการสร้างความสุขให้เกิดขึ้นในองค์กร ไม่เพียงแต่สร้างความพึงพอใจในการทำงาน หรือลดอัตราการขาดงานได้แล้วนั้น ยังเป็นกลยุทธ์สำคัญในการแข่งขันระหว่างองค์กร เพื่อหาบุคลากรที่มีความสามารถเป็นเลิศให้มาร่วมงานในองค์กร^{๑๐}

จากการให้ความหมายของนักคิด นักวิชาการที่ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความสุขในการทำงานสามารถสรุปได้ว่า ความสุขในการทำงานหมายถึงอารมณ์ความรู้สึกในทางบวก ความพอใจ ความชื่นชอบ ต่อการทำงานของตนที่กระทำอยู่นั้นเกิดจากการตอบสนองต่อสถานการณ์ในการทำงานหรือประสบการณ์การทำงานอันเป็นผลมาจากการทำงาน

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการทำงานท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเศรษฐกิจไทยเจริญเติบโตก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง แต่ผลกระทบทางสังคมที่ทำให้ครอบครัวและชุมชนอ่อนแอลง ย่อมกระทบต่อสภาพจิตใจของคนไทยผู้ประสบปัญหาความเครียดมากขึ้นความเจ็บป่วยทางร่างกายจำนวนมากมีสาเหตุสัมพันธ์มาจากทางจิตใจและวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป

๒.๓.๖ องค์กรแห่งความสุขด้วยความสุข ๘ ประการ

คุณภาพของความสุข (Quality of Happiness) ประเมินได้จาก ตัวชี้วัดทางสังคมระดับบุคคล ซึ่งเป็นการวัดจากระดับความพึงพอใจ และความคาดหวังที่ประเมินความรู้สึกของบุคคล จากสภาพความเป็นอยู่ นอกจากนี้ความสุขยังขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล “ความสุข” และ“ความพึงพอใจ” จึงมีบทบาทสำคัญต่อคุณภาพชีวิตในระดับบุคคล (Brenner, ๑๙๗๕)

สอดคล้องกับแผนงานสุขภาวะองค์กรภาคเอกชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้เสนอแนวคิดและหลักการสร้างองค์กรแห่งความสุขที่เรียกว่า Happy ๘ Workplace (ความสุขแปดประการ) ประกอบด้วยความสุข ๘ ประการ ๑) ด้านสุขภาพ (Happy Body) ๒) ด้านน้ำใจงาม (Happy Heart) ๓) ด้านการผ่อนคลาย (Happy Relax) ๔) ด้านการหาความรู้ (Happy Brain) ๕) ด้านคุณธรรม (Happy Soul) ๖) ด้านใช้เงินเป็น (Happy Money) ๗) ด้านครอบครัวดี (Happy Family) ๘) ด้านความสุขขององค์กรและสังคม (Happy Society) แนวคิด Happy ๘ Workplace ความสุขแปดประการนี้ เป็นแนวทางหนึ่งในการบริหารจัดการชีวิตให้มีความสุขอย่างยั่งยืน สร้างทัศนคติที่ดีต่อมุมมองในการดำเนินชีวิต การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การรับผิดชอบต่อสังคม เป็นสมาชิกที่ดีต่อครอบครัวองค์กรและสังคม โดยมีความสุขที่แท้จริงบนพื้นฐานของความสุขแปดประการ มีสมดุลของชีวิตนั้น เกิดผลเป็นบุคคลที่มีสุขภาพดี ดูแลตนเอง โดยไม่เป็นการแก่ผู้อื่น มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น มีคุณธรรม กตัญญู มีการเรียนรู้เปี่ยมอาชีพในงานตนเองรักดูแลครอบครัว รักและดูแลองค์กร/สังคม คือแนวคิดของการจัดสมดุลชีวิตของมนุษย์

การสร้างองค์กรแห่งความสุขด้วยความสุข ๘ ประการเป็นอีกหนทางหนึ่งที่ทุกองค์กรสามารถนำไปปรับใช้เพื่อสร้างองค์กรที่ทำให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข พร้อมทั้งมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล ความสุข ๘ ประการ คือแนวคิดของการจัดสมดุลชีวิตของมนุษย์ที่ทับซ้อนกันอยู่

^{๑๐} Angela J. Martin, Elizabeth S. Jones, and Victor J. Callan, “The Role of Psychological Climate in Facilitating Employee Adjustment During Organizational Change,” *European Journal of Work and Organizational Psychology* 14 (March 2005): p. 264-289.

มองความสุขเป็น ๓ ส่วนคือ ความสุขของตัวเองความสุขของครอบครัว ความสุขขององค์กรและสังคม^{๑๑}

ส่วนที่ ๑ ความสุขของตนเองประกอบด้วย

(๑) สุขภาพดี (HAPPY BODY) คือ สุขภาพแข็งแรงทั้งกายและจิตใจ มาจากการที่ รู้จักใช้ชีวิต รู้จักกิน รู้จักนอน ชีวิตมีสุข เหมาะสมกับเพศ เหมาะสมกับวัย เหมาะสมกับสถานการณ์เหมาะสมกับฐานะทางการเงิน

(๒) น้ำใจงาม (HAPPY HEART) ในองค์กรสิ่งที่เราจำเป็นที่สุดในการที่มนุษย์จะอยู่กับคนอื่นได้ต้องมีน้ำใจคิดถึงคนอื่น มีน้ำใจเอื้ออาทรต่อกันและกัน คนเราเอาแต่ตัวเองอยู่คนเดียวไม่ได้ ต้องรู้จักการแบ่งปันอย่างเหมาะสม ต้องรู้บทบาทของเจ้านาย บทบาทของลูกน้อง บทบาทของคุณพ่อ บทบาทของคุณแม่กับผลสิ่งต่าง ๆ ที่จะเข้ามาในชีวิต

(๓) การผ่อนคลาย (HAPPY RELAX) หมายความว่า บุคลากรต้องรู้จักการวิธีการผ่อนคลายกับสิ่งต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต เมื่อชีวิตในการทำงานต้องเผชิญต่อความเครียดก็ต้องมีวิธีผ่อนคลายในการทำงาน ขณะเดียวกันการใช้ชีวิตส่วนตัวก็ต้องรู้จักผ่อนคลายเหมือนกันนั่นคือสมดุลชีวิต

(๔) การหาความรู้ (HAPPY BRAIN) มนุษย์เราอยู่ได้ด้วยการศึกษาหาความรู้พัฒนาตัวเองตลอดเวลาจากแหล่งต่าง ๆ นำไปสู่การเป็นมืออาชีพเพื่อให้เกิดความมั่นคงก้าวหน้าในการทำงานคือเรียนเพื่อรู้ มีปัญญาก้าวหน้าในชีวิต ทั้งหมดนี้มาจากคำว่า มืออาชีพ ซึ่งหมายความว่ามีความชำนาญและมีความรู้ความสามารถในงาน มีความรับผิดชอบ มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีระเบียบวินัยตรงต่อเวลา และสอนคนอื่นได้ในงานที่ตนรู้ก็จะต้องเป็นครูที่พร้อมจะสอนให้ความรู้กับคนอื่น

(๕) การมีคุณธรรม (HAPPY SOUL) มีหิริ โอตตปปะคุณธรรมเบื้องต้นพื้นฐานของการอยู่รวมกันของมนุษย์ในสังคมในการทำงานเป็นทีม คือ หิริ โอตตปปะ ความละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำของตนเองโดยเฉพาะการกระทำที่ไม่ดีคนดี มีความศรัทธาต่อศาสนา มีศีลธรรมในการดำเนินชีวิตมีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ มีความสามัคคี และมีความเอื้ออาทรช่วยเหลือเกื้อกูลกันย่อมนำความสุขสู่องค์กร

(๖) ใช้เงินเป็น (HAPPY MONEY) การที่สามารถจัดการรายรับรายจ่ายของตนเองได้ คือการใช้เงินเป็น มีเงินรู้จักเก็บรู้จักใช้เป็นที่ให้พอดี มีชีวิตที่เหมาะสมกับตนเอง วันนั้นคนปฏิเสธเรื่องการเป็นหนี้ไม่ได้ การเป็นหนี้การใช้จ่ายที่เหมาะสมกับสถานะที่ตนเองหามาได้ ทุกคนต้องมีการบริหารจัดการรายรับและรายจ่ายของตนเองและครอบครัว ต้องรู้จักการทำบัญชี ถ้าเป็นระดับครอบครัวเรียกว่าบัญชีครัวเรือน

ส่วนที่ ๒ ความสุขของครอบครัว

(๗) ครอบครัวที่ดี (HAPPY FAMILY) มีครอบครัวที่อบอุ่นและมั่นคงให้ความสำคัญกับครอบครัวเป็นกำลังใจที่ดีในการทำงาน เพราะครอบครัวเป็นเหมือนภูมิคุ้มกันเป็นกำลังใจในการที่เรา

^{๑๑} รัชนิกร บุญยโชติมา และคณะ, การสำรวจความสุขของบุคลากรแผนกพยาบาลอุบัติเหตุและเวชกรรมฉุกเฉินโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า, วารสารพยาบาลทหารบก, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม, ๒๕๕๗): ๒๕๒-๒๖๐.

จะสามารถเผชิญกับอนาคตหรืออุปสรรคในชีวิตได้ทำให้เรามุ่งมั่นในการทำให้ชีวิตเราดีขึ้น ฉะนั้น
ครอบครัวเข้มแข็งสังคมก็ย่อมมั่นคงเสมอ

ส่วนที่ ๓ ความสุขขององค์กรและสังคม

(๘) สังคมดี (HAPPY SOCIETY) สังคมมีสองมิติคือสังคมในที่ทำงานกับสังคมนอกที่
ทำงาน มนุษย์ทุกคนต้องมีความรักสามัคคีเอื้อเฟื้อต่อสังคมที่ตนเองทำงาน และพักอาศัยมีสังคมและ
สภาพแวดล้อมที่ดี

ความสุข ๘ ประการ เป็นแนวทางหนึ่งในการบริหารจัดการชีวิตให้มีความสุขอย่างยั่งยืน
สร้างทัศนคติบวกต่อมุมมองในการดำเนินชีวิต การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การรับผิดชอบต่อสังคมเป็นสมาชิก
ที่ดีต่อครอบครัว องค์กรและสังคม โดยมีความสุขที่แท้จริงบนพื้นฐานความสุข ๘ ประการ มีสมดุ
ลชีวิต เกิดผลเป็นบุคคลที่มีสุขภาพดีดูแลตนเองไม่เป็นภาระแก่ใคร มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น มีคุณธรรม
กตัญญู มีการเรียนรู้เป็นมืออาชีพในงานตนเอง รักและดูแลครอบครัว รักและดูแลองค์กรสังคม

ดังนั้น ความสุข ๘ ประการ จึงสอดคล้องกับความต้องการของทุกองค์กร เพื่อประโยชน์
ในการพัฒนาระบบบริหารจัดการด้านกำลังพลอย่างมีคุณภาพ และบุคลากรมีความผาสุก และมีความ
ยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร

๒.๔ หลักไตรสิกขา

ไตรสิกขามาจากโอวาทปาฏิโมกข์ ซึ่งเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา โดยเน้นการไม่ทำ
ความชั่วทั้งปวง (ศีล) การทำดีให้เพียบพร้อม (สมาธิ) และ การชำระจิตใจตนให้บริสุทธิ์ผ่องใส
(ปัญญา) ไตรสิกขา คือ กระบวนการพัฒนามนุษย์ให้มีชีวิตที่ดั่งงาม โดยมีการพัฒนาตน ๓ ด้านอย่าง
เป็นองค์รวม ได้แก่ ศีล สมาธิและปัญญา

พุทธธรรมมีการพัฒนาหลักเป็นระบบศึกษา ๓ ประการ เรียกว่าไตรสิกขา คือ อธิศีล
สิกขา อธิจิตตสิกขา และอธิปัญญาสิกขา ที่เรียกสั้น ๆ ว่า ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งเป็นการฝึกหัดอบรม
เพื่อพัฒนากาย ความประพฤติ จิตใจ และปัญญา ไตรสิกขานี้เป็นการศึกษาที่ครอบคลุมการดำเนิน
ชีวิตทุกด้านแลทุกวัย อีกทั้งความยกย่องตั้งแต่เรื่องเบื่องต้นของเด็กและผู้ใหญ่จนถึงเรื่องที่ละเอียด
และซับซ้อนที่ยากจะหาองค์ความรู้อื่นใดมาเทียบได้

ไตรสิกขา ก็คือ การพัฒนามนุษย์ให้ดำเนินชีวิตดั่งงามถูกต้อง ทำให้มีชีวิตที่เป็นมรรค
ส่วนมรรค ซึ่งแปลว่า ทาง คือ ทางดำเนินชีวิต หรือวิถีชีวิตที่ถูกต้องดั่งงามของมนุษย์ก็ต้องเป็นชีวิตแห่ง
การเรียนรู้ ฝึกฝน พัฒนาการ คือ สิกขา มรรคกับสิกขา จึงประสานเป็นอันเดียว เมื่่อมองในแง่ของ
อริยสังคีติเป็น อริยมรรค คือ เป็นวิถีชีวิตอันประเสริฐ

ไตรสิกขา หมายถึง สิกขาสาม ข้อปฏิบัติที่ต้องศึกษา ๓ อย่าง อธิศีลสิกขา อธิจิตตสิกขา
อธิปัญญาสิกขา เรียกง่าย ๆ สั้น ๆ ว่า ศีล สมาธิ ปัญญา

๑. อธิศีลสิกขา คือ การฝึกฝนอบรมในด้านความประพฤติระเบียบวินัย ความสุจริต
ทางกาย วาจา และอาชีวะ เรียกโดยย่อว่า ศีล

๒. อธิจิตตสิกขา คือ การฝึกอบรมทางจิตใจ การควบคุมฝึกคุณธรรม สร้างเสริมคุณภาพ
สมรรถภาพ และสุขภาพจิต เรียกโดยย่อว่า สมาธิ

๓. อธิปัญญาการศึกษา คือ การฝึกฝนอบรมทางปัญญา ให้เกิดความรู้ความเข้าใจ สิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง รู้ความเป็นไปตามเหตุปัจจัยที่ทำให้แก้ไขปัญหาไปตามแนวทางเหตุและผล รู้เท่าทันโลกและชีวิต จนสามารถทำจิตใจให้บริสุทธิ์ หลุดพ้นจากความยึดถือมั่นในสิ่งต่าง ๆ กับกิเลส ตัณหาทุกขได้ เป็นอยู่ด้วยจิตใจ อิสระผ่องใส เรียกโดยย่อว่า ปัญญา^{๑๖}

๒.๔.๑ ศิล

ศิลคือ การประพฤติทางกายและวาจาที่ดีงาม ไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อนรวมทั้ง เป็นไปเพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคม ได้แก่ ความประพฤติทางกายและวาจาที่เกื้อกูลต่อตนเอง และสังคม การใช้สอยบริโภคด้วยปัญญา การประกอบอาชีพสุจริต และการจัดวางกฎระเบียบเพื่ออยู่ ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคม ดังนั้น องค์ประกอบด้านศิล คือ ความประพฤติทางกายและวาจาต่อ สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางวัตถุและทางสังคม โดยไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน แบ่งเป็น องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ความประพฤติทางกายและวาจาที่ดีงาม ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น รวมทั้งปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม (วินัยบัญญัติ) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างรู้เท่าทัน และการ ใช้เทคโนโลยีเพื่อแสวงหาความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตน (อินทรีย์สังวร) การบริโภคใช้สอย เครื่องใช้ทั้งหลายอย่างพอดีและรู้ประโยชน์ที่แท้จริง ของสิ่งนั้น ๆ (ปัจจัยปฏิเสวนา) การประกอบ อาชีพสุจริต ประกอบอาชีพเพื่อเป็นปัจจัยยังชีพ การประกอบอาชีพที่พัฒนาตนเองและสังคม (สัมมาอาชีพะ)

ศิลมีองค์ประกอบ ๔ หมวดคือ

๑) ปาฏิโมกขสังวรศิลเป็นศิลที่เกิดจากวินัยแม่บทของชุมชนการอยู่ร่วมกันในชุมชน ตลอดจนสังคมประเทศชาติ ซึ่งต้องมีระบบระเบียบกฏกติกาที่มีข้อปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันเพื่อควบคุม ชุมชนให้อยู่ในแบบแผนเดียวกันอย่าง ประณีตงดงามและกำกับความเป็นอยู่ให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ในการมีชีวิตแบบนั้น สำหรับคนทั่วไปในสังคมเราถือเอาศิล ๕ เป็นหลักในการกำกับ การอยู่ร่วมกันเพื่อความสงบสุขและเป็นฐานให้ชีวิตของแต่ละคนสามารถก้าวไปสู่จุดหมายที่สูงขึ้นได้ นอกจากจะต้องรักษาศิล ๕ แล้วในสังคมที่เป็นส่วนย่อย เช่น ประเทศ องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ ยังมีความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามวินัยแม่บทที่เป็นส่วนเฉพาะของตนเองอีก เช่น กฎหมาย และจรรยาบรรณของวิชาชีพต่าง ๆ เป็นต้น

๒) อินทรีย์สังวรศิลคือ การรู้จักใช้ตา หู จมูก ลิ้น กาย ให้เป็นโดยเฉพาะต้องดูเป็นฟังเป็น ซึ่งจะต้องใช้อย่างมีสติให้เกิดปัญญาไม่ไหลไปตามความยินดียินร้ายชอบชัง หลักปฏิบัติที่สำคัญในการ ใช้อินทรีย์คือ

(๑) ต้องรู้จักพิจารณาเลือกเฟ้นสิ่งที่จะรับรู้เช่น ดูหรือฟังโดยแยกแยะได้อย่างรู้เท่า ทันทว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นดีงามหรือไม่เป็นคุณประโยชน์หรือมีโทษภัย แล้วหลีกเลี่ยงสิ่งชั่วร้ายเป็น โทษภัยและรับดูรับฟังแต่สิ่งที่ดีงามเป็นประโยชน์

^{๑๖} มัทธนา ไชยชนะ, “ผลการใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องไตรสิกขาตามแนวคิดของพระพุทธคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) กรณีศึกษา: นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ”, วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๘.

(๒) ต้องรับรู้ว่ามีสติควบคุมตนเองได้ รู้จักประมาณ รู้พอดีไม่ปล่อยตัวให้ลุ่มหลงมัวเมาตกเป็นทาสของสิ่งเหล่านั้น

(๓) ไม่เห็นแก่ความสนุกสนานบันเทิงไม่ติดอยู่แค่ความชอบใจไม่ชอบใจแต่รู้จักรับรู้ให้ได้คุณค่าที่ดั่งามเป็นประโยชน์สูงขึ้นไปกว่านั้น ที่สำคัญคือต้องให้ได้ปัญญาและคติที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชีวิตและสังคม

๓) ปัจจัยปฏิเสวนา คือ การเสพบริโภคอาหารเครื่องนุ่งห่มที่อยู่อาศัยปัจจัยเครื่องใช้สอยต่าง ๆ รวมถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีด้วยความรู้ความเข้าใจ มองเห็นคุณค่าประโยชน์ที่แท้จริงโดยมีหลักในการปฏิบัติดังนี้

(๑) บริโภคด้วยความรู้ตระหนักว่าสิ่งเหล่านั้นมิใช่เป็นจุดหมายของชีวิต แต่เป็นปัจจัยที่ช่วยเกื้อหนุนให้เราสามารถพัฒนาชีวิตและทำการสร้างสรรค์ประโยชน์สุขที่สูงยิ่งขึ้นไป

(๒) บริโภคด้วยความรู้เท่าทันต่อวัตถุประสงค์ที่แท้จริงที่มุ่งให้เกิดคุณประโยชน์มิใช่เพื่ออวดโก้แสดงฐานะหรือทำตามค่านิยมที่เลื่อนลอย

(๓) บริโภคโดยพิจารณาจัดสรรควบคุมปริมาณประเภทและคุณสมบัติของสิ่งเหล่านั้นให้เหมาะสมพอดีกับวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการบริโภค เช่น บริโภคอาหารในปริมาณและประเภทซึ่งพอดีกับความต้องการของร่างกายที่จะช่วยให้มีสุขภาพดี

(๔) สามารถละเว้นหรือเลิกเสพบริโภคสิ่งที่ไม่เป็นปัจจัยเกื้อหนุนชีวิตเช่นสิ่งที่บั่นทอนทำลายสุขภาพต่าง ๆ ได้

๔) อาชีพปาริสุทธิศีล คือ การทำมาหาเลี้ยงชีพอาชีพทุกอย่างตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาชีวิต แก้ปัญหาสังคมหรือเพื่อการสร้างสรรค์อะไรสักอย่างหนึ่ง ดังนั้นจึงต้องประกอบอาชีพให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์นั้น ๆ ลักษณะสำคัญของอาชีพที่จะประกอบมีดังนี้

(๑) เป็นอาชีพที่ไม่เบียดเบียนผู้อื่นไม่ก่อเวรภัยหรือสร้างความเดือดร้อนเสียหายแก่สังคม

(๒) เป็นอาชีพที่ช่วยแก้ไข้ปัญหาหรือสร้างสรรค์ชีวิตและสังคมในทางใดทางหนึ่ง

(๓) เป็นอาชีพที่ช่วยให้ผู้ทำได้พัฒนาชีวิตของตนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นทั้งในด้านพฤติกรรมด้านจิตใจและด้านปัญญา

(๔) เป็นอาชีพที่ไม่ทำลายคุณค่าของชีวิตและไม่เสื่อมเสียคุณภาพชีวิตแต่ทำให้ชีวิตของผู้ประกอบอาชีพนั้นมีคุณค่าน่าภาคภูมิใจ

(๕) เป็นอาชีพที่ทำให้ได้ปัจจัยเลี้ยงชีวิตมาด้วยกำลังกายสติปัญญาความเพียรพยายามความสามารถและมีมือของผู้ประกอบอาชีพนั้นและทำให้ได้ฝึกฝนพัฒนาความเชี่ยวชาญชัดเจน หรือฝึกปรือฝีมือในทางสร้างสรรค์ยิ่งขึ้นไป ในส่วนของเด็กซึ่งยังไม่มีอาชีพจะได้ของบริโภคที่พ่อแม่หามาให้ก็ต้องปฏิบัติตัวและหาหน้าที่ของตนให้สมกับการที่จะได้ของกินของใช้นั้นมาเสพบริโภคจึงจะเป็นอาชีพที่ถูกต้อง

๒.๔.๒ สมာธิ

สมาธิคือ การบังคับจิตใจของตนเองให้อยู่ในสภาพที่เป็นประโยชน์และพร้อมทำงานได้แก่ ด้านคุณธรรม ด้านความสามารถของจิต และด้านความสุข ดังนั้น องค์ประกอบด้านสมาธิคือ ลักษณะของจิตใจที่มีคุณธรรม ความตั้งมั่นในจิตใจ สามารถควบคุมจิตใจของตนเองให้อยู่ในสภาพที่

พร้อมทำงาน มีความเพียรในการทำสิ่งที่ดีงาม เป็นประโยชน์และจิตใจที่เบิกบาน แจ่มใส มีความสุขต่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

สมาธิ ซึ่งอาจแยกออกได้เป็นการพัฒนาคุณสมบัติของจิตใจในด้านต่าง ๆ คือ

๑) การพัฒนาคุณธรรมซึ่งเป็นคุณภาพของจิตใจคุณสมบัติที่เสริมสร้างจิตใจให้ดีงามให้เป็นจิตใจที่สูงประณีตและประเสริฐ ได้แก่

(๑) เมตตา คือ ความรักความปรารถนาดีเป็นมิตรอยากให้ผู้อื่นมีความสุข

(๒) กรุณา คือ ความสงสารอยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์

(๓) มุทิตา คือ ความพลอยยินดีพร้อมที่จะส่งเสริมสนับสนุนผู้ที่ประสบความสำเร็จให้มีความสุขหรือก้าวหน้าในการทำสิ่งที่ดีงาม

(๔) อุเบกขา คือ ความวางตัววางใจเป็นกลางเพื่อรักษาธรรมเมื่อผู้อื่นควรจะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของเขาตามเหตุและผล

(๕) จาคะ คือ ความมีน้ำใจเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไม่เห็นแก่ตัว

(๖) กตัญญูกตเวทิตา คือ ความรู้จักคุณค่าแห่งการกระทำของผู้อื่นและแสดงออกให้เห็นถึงการรู้คุณค่านั้น

(๗) หิริ คือ ความอายบาปละอายใจต่อการทำความชั่ว

(๘) โอตตปปะ คือ ความกลัวบาปเกรงกลัวต่อความชั่วและต่อการทุจริต

(๙) คารวะ คือ ความเคารพความใส่ใจรู้จักให้ความสำคัญแก่สิ่งนั้น ๆ อย่างถูกต้องเหมาะสม

(๑๐) มัทวะ คือ ความอ่อนโยนสุภาพนุ่มนวลไม่กระด้าง

๒) การพัฒนาสมรรถภาพและประสิทธิภาพของจิตใจโดยเสริมสร้างคุณสมบัติที่ทำให้จิตใจมีความเข้มแข็งหนักแน่นมั่นคงแก่กล้าสามารถทากิจหน้าที่ได้ผลดี เช่น

(๑) ฉันทะ คือ ความไม่รู้จักสร้างสรรค์อยากให้ความจริงและใฝ่ที่จะทำสิ่งดีงามให้สำเร็จอยากเข้าถึงภาวะดีงามอันเลิศสูงสุด

(๒) วิริยะคือความเพียรเป็นภาวะจิตที่คึกคักเข้มแข็งที่จะก้าวไปข้างหน้าเอาธุระรับผิดชอบไม่ยอมทอดทิ้งกิจหน้าที่

(๓) อุตสาหะ คือ ความขยันความฮึดสู้บากบั่นไม่ท้อถอย

(๔) ขันติ คือ ความอดทนความเข้มแข็งความทนทานหนักแน่นมั่นคง

(๕) จิตตะ คือ ความมีใจจดจ่อใส่ใจอุทิศตัวอุทิศใจให้แก่กิจหน้าที่หรือสิ่งที่ทำ

(๖) สัจจะ คือ ความตั้งใจจริงจริงใจและจริงจังเอาจริงเอาจังมั่นแน่วต่อสิ่งที่ทำ ไม่เหยาะแหยะ ไม่เรรวน ไม่กลับกลาย

(๗) อธิษฐาน คือ ความตั้งใจเด็ดเดี่ยวความมุ่งมั่นแน่วแน่ต่อจุดหมาย

(๘) ตบะ คือ พลังพากิเลสกำลังความเข้มแข็งพากเพียรในการทำกิจหน้าที่ให้สำเร็จโดยแผดเผาละทิ้งกิเลสตัณหาได้ ไม่ยอมแก่ทุจริต และไม่เห็นแก่ความสุขสำราญปรนเปรอ

(๙) สติ คือ ความระลึกนึกได้ ไม่เผลอเผลอ ไม่เลือนลหาย ทนต่อสิ่งที่เกิดขึ้น และเป็นไปซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับทุกอย่าง กำหนดจิตไว้กับกิจหน้าที่หรือสิ่งที่ทำกันยังใจจากสิ่งที่เสื่อมเสียหายเป็นโทษและไม่ปล่อยโอกาสแห่งประโยชน์หรือความดีงามความเจริญให้เสียไป

(๑๐) สมานี คือ ภาวะจิตที่ตั้งมั่นแน่วแน่ได้ที่อยู่ตัวสงบอยู่กับสิ่งที่ต้องการทำไม่ฟุ้งซ่านไม่แกว่งไกว ไม่มีอะไรบกวนได้

๓) การพัฒนาความสุขและภาวะที่เกื้อหนุนสุขภาพของจิตใจคุณสมบัตินี้ควรเสริมสร้างขึ้นไปให้มีอยู่ประจำในจิตใจ เพื่อสุขภาพจิตที่ดี พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้หลายอย่างโดยเฉพาะคุณสมบัตินี้ดังต่อไปนี้

(๑) ปราโมทย์ คือ ความร่าเริง สดชื่น เบิกบาน แจ่มใส ซึ่งเป็นคุณสมบัตินี้พื้นฐานของจิตใจ โดยสภาพจิตสามัญต้องเป็นอย่างนี้

(๒) ปีติ คือ ความอิ่มใจ ปลาบปลื้มเปรมใจ ถ้าทำอะไรด้วยใจรักพอทำได้ก้าวหน้าไปก็จะเกิดปีติอิ่มใจปลื้มใจ

(๓) ปัสสัทธิ คือ ความสงบเย็นผ่อนคลายกายใจไม่เครียด

(๔) สุข คือ ความฉ่ำชื่นรื่นใจ คล่องใจ สะดวกสบายใจ สมใจ ไม่มีอะไรบีบคั้นติดขัดคับข้อง

(๕) สันติ คือ ความสงบปราศจากความเร่าร้อนกระวนกระวาย

(๖) เกษม คือ ความปลอดโปร่ง ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย โล่งโปร่งใจ ไร้กังวล

(๗) สติภาพ คือ ความเย็นสบาย ไม่มีอะไรแผดเผาใจ ไม่ตรอมตรม

(๘) เสรีภาพ คือ ความมีใจเสรี เป็นอิสระไม่ถูกผูกมัดติดข้อง จะไปไหนก็ได้ตามประสงค์

(๙) ปรีโยทตตา คือ ความผ่องใส ผุดผ่อง แจ่มจ้ากระจ่างสว่างใจ ไม่มีความขุ่นมัวเศร้าหมอง

(๑๐) วิมรียาทิกัตตา คือ ความมีใจไร้พรมแดน ไม่กีดกันจำกัดตัวหรือหมกมุ่นติดค้างมีจิตใจใหญ่กว้างไร้ขอบคันเขตแดน

คุณสมบัตินี้ทั้งหลายที่กล่าวมานี้ จะต้องศึกษาให้เข้าใจความหมายความมุ่งหมายและการใช้งานและปฏิบัติให้ถูกต้องพอดี การพัฒนาในด้านจิตใจนี้ เมื่อปฏิบัติสูงขึ้นไปความสำคัญของสมานีที่เป็นแกนกลางจะยิ่งเด่นชัดมากขึ้น เมื่อสมานีเจริญขึ้นไปจนจิตแน่วตั้งอยู่ ตัวอย่างแท้จริงแล้วผู้บำเพ็ญสมานินั้นก็จะบรรลุภาวะจิตที่เรียกว่า ฌาน ซึ่งเป็นสมานีจิตขั้นสูง การพัฒนาจิตใจมีประโยชน์มากมายสามารถนำไปใช้ได้หลายอย่าง เช่น ด้านพลังจิต ด้านการหาความสุขทางจิตใจ เป็นต้น แต่คุณค่าแท้จริงที่มุ่งหมายก็คือ เพื่อเป็นฐานหรือเป็นเครื่องเกื้อหนุนการพัฒนาปัญญา^{๑๓}

๒.๔.๓ ปัญญา

ปัญญา คือ การฝึกฝนอบรมให้เกิดความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง ได้แก่ ความเชื่อที่มีเหตุผล การรู้จักคิด พิจารณาตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ การนำความรู้มาใช้เพื่อแก้ปัญหา ความเห็นที่ถูกต้องตามความเป็นจริง^{๑๔} ดังนั้น องค์ประกอบด้านปัญญา คือ การฝึกฝนอบรมตนเองให้เกิดความรู้

^{๑๓} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์*, พิมพ์ครั้งที่ ๑๕, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ บริษัทสหธรรมิก จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๔๐-๔๔.

^{๑๔} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*, พิมพ์ครั้งที่ ๑๖, (กรุงเทพมหานคร: เอส. อาร์. พรินติ้งแมสโปรดักส์, ๒๕๕๑), หน้า ๓๖.

และความเข้าใจที่ถูกต้องในการดำเนินชีวิต การรู้จักคิดพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง มีความเชื่อที่มีเหตุผล รวมทั้งการนำความรู้มาใช้เพื่อแก้ปัญหาให้กับตนเองและสังคม

การพัฒนาปัญญาเป็นเรื่องกว้างขวางแยกออกไปได้หลายด้าน และมีหลายชั้นหลายระดับ ดังนี้

๑) ปัญญาที่ช่วยให้ดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย

(๑) ความรู้ความเข้าใจในข้อมูลความรู้รวมทั้งศิลปวิทยาการต่าง ๆ สามารถเข้าถึงเนื้อหาความหมายได้ถูกต้องชัดเจน

(๒) การรับรู้เรียนรู้อย่างถูกต้องตามเป็นจริงตรงตามสภาวะของสิ่งนั้น ๆ หรือตามที่มันเป็น

(๓) ความรู้จักจับสาระของความรู้หรือเรื่องราวต่าง ๆ รู้จุดรู้ประเด็นสามารถยกขึ้นมาชี้แสดงหรือวางเป็นหลักได้

(๔) ความรู้จักสื่อสารถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจและความต้องการของตนให้ผู้อื่นรู้เห็นตามได้ เป็นต้น

(๕) การคิดการวินิจฉัยที่ถูกต้องชัดเจนและเที่ยงตรง

(๖) ความรู้จักแยกแยะวิเคราะห์วิจัยสืบสาวเหตุปัจจัยของเรื่องราวต่าง ๆ ที่จะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาและทาการสร้างสรรค์ต่าง ๆ ได้

(๗) ความรู้จักจัดทาดำเนินการหรือบริหารจัดการกิจการต่าง ๆ ให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย

(๘) ความรู้จักเชื่อมสัมพันธ์ประสบการณ์ข้อมูลและองค์ความรู้ต่าง ๆ โยงเข้ามาประสานเป็นภาพองค์รวมที่ชัดเจนหรือโยงออกไปสู่ความหยั่งรู้หยั่งเห็นใหม่ ๆ ได้

๒) ปัญญาที่ช่วยให้ดำเนินเข้าสู่วิถีชีวิตที่ถูกต้องดีงาม ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในระบบแห่งความสัมพันธ์ของสิ่งทั้งหลายที่อิงอาศัยสืบเนื่องส่งผลต่อกันตามเหตุปัจจัยมองเห็นภาวะและกระบวนการที่ชีวิตสังคมและโลกมีความเป็นมาและจะเป็นไปตามกระแสแห่งเจตจำนงและเหตุปัจจัยที่ประกอบสร้างสมจัดสรรและมีปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นทั้งหลาย

๒.๔.๔ ไตรสิกขา และมรรคมืองค์ ๘

ไตรสิกขาคือขบวนการการศึกษา ๓ องค์ประกอบ เพื่อการบรรลุเป้าหมายของคุณภาพของชีวิต ประกอบด้วย

๑. ศีลหรือขบวนการระเบียบปฏิบัติ(วินัย)เพื่อให้เกิดวาจาชอบ การกระทำชอบและการประกอบอาชีพชอบ เป็นแนวทางและกรอบที่กำกับการกระทำหรือการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ นั้นเอง

๒. สมาธิหรือขบวนการฝึกอบรมจิตสำนึกเพื่อให้เกิดความเพียรชอบ การระลึกรู้ชอบ และมีจิตสำนึกที่ชอบ เป็นขบวนการเพื่อให้จิตมีการพัฒนาความสำนึกเพื่อความสมดุลทั้งจิตและกาย เป็นขบวนการเกื้อหนุนให้สิ่งที่รับเข้ามาในชีวิตดำเนินไปด้วยประสิทธิภาพสูงสุด

๓.ปัญญาหรือขบวนการทางความรู้ เป็นวิธีการอบรมศึกษาเพื่อให้เกิดวิชาความรู้และปัญญา ซึ่งจะยังผลให้เกิดมีทัศนะ ความเชื่อ ค่านิยมที่ถูกต้อง มีความดำริไตร่ตรองที่ชอบ ปัญญาเป็นตัวควบคุมกำหนดการรับชนิดต่าง ๆ เข้าสู่ชีวิต

นั่นคือ ขบวนการ ไตรสิกขา มีองค์ประกอบของมรรค ๘ ประการ

ศีล	สัมมาทิฐิ (เห็นชอบ) สัมมาสังกัปปะ (ดำริชอบ)
สมาธิ	สัมมาวาจา (วาจาชอบ) สัมมากัมมันตะ (กระทำชอบ) สัมมาอาชีวะ (อาชีพชอบ)
ปัญญา	สัมมาวายามะ (พยายามชอบ) สัมมาสติ (ระลึกชอบ) สัมมาสมาธิ (จิตมั่นชอบ)

รวมเรียกว่าอริยมรรค ทางอันประเสริฐ ทางดำเนินของพระอริยะ ญาณอันทำให้สำเร็จความเป็นพระ อริยะ มี ๔ คือ โสตาปัตติมรรค สกทาคามิมรรค อนาคามิมรรค และอรหัตตมรรค บางที่เรียก มรรคมืองค์ ๘ คือ

มรรคมืองค์ ๘

๑. สัมมาทิฐิ (เห็นชอบ ได้แก่ ความรู้หรืออริยสัจ ๔ คือเห็นไตรลักษณ์)
๒. สัมมาสังกัปปะ (ดำริชอบ ได้แก่ เนกขัมมสังกัปป)
๓. สัมมาวาจา (เจรจาชอบ ได้แก่ วจีสุจจริต ๔)
๔. สัมมากัมมันตะ (กระทำชอบ ได้แก่ กายสุจจริต ๓)
๕. สัมมาอาชีวะ (เลี้ยงชีพชอบ ได้แก่ ประกอบสัมมาชีพ)
๖. สัมมาวายามะ (พยายามชอบ ได้แก่ สัมมัปปธาน ๔)
๗. สัมมาสติ (ระลึกชอบ ได้แก่ สติปฏิฐาน ๔)
๘. สัมมาสมาธิ (ตั้งจิตมั่นชอบ ได้แก่ ฌาน ๔)

องค์ ๘ ของมรรค จัดเข้าในธรรมชั้น ๓ ข้อ ๑, ๒ เป็นปัญญา ข้อ ๓, ๔, ๕ เป็นศีล ข้อ ๖, ๗, ๘ เป็นสมาธิ

กระบวนการของการศึกษา ได้แก่ สัมมาทิฐิ เมื่อมีสัมมาทิฐิ เป็นแกนนำและเป็นฐานแล้ว กระบวนการแห่งการศึกษาภายในเป็นตัวบุคคล ก็ดำเนินไปด้วยกระบวนการนี้ แบ่งเป็น ๓ ขั้นตอนใหญ่ เรียกว่า “ไตรสิกขา”^{๑๕}

๒.๕ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักไตรสิกขาและความสุขของบุคคลากรในองค์กร

ศีล เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับความประพฤติของคน เพื่อความอยู่ด้วยกันเป็นปกติสุข และเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาบัญญัติไว้ว่า เว้นจากปลงชีวิตสัตว์ เว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ เว้นจากการประพฤติผิดในทางกาม เว้นจากพุดเท็จ เว้นจากดื่ม

^{๑๕} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า ๕๑๘.

น้ำเมาอันเป็นฐานประมาท เช่น ศีลข้อที่ ๔ การพูดเท็จก็ถือว่าเป็นการผิดกันทั่วไป แต่ปรากฏว่าคนทั่วไปพูดจริงแก่กันน้อย จึงไว้วางใจกันไม่ค่อยได้ ศีลข้อนี้ประสงค์ให้รักษาประโยชน์ของกันและกันด้วยความจริง คือ มุ่งหมายให้ไม่เบียดเบียนกันด้วยวาจา อาศัยความมุ่งหมายดังกล่าว เมื่อพูดทำลายประโยชน์ของกันและกัน เช่น พูดถึงเจตนาร้ายเป็นการทับถม ส่อเสียดนินทาว่าร้าย เพื่อกดเขาให้เลวลงบ้าง ยกตนขึ้นบ้าง ถึงจะเป็นความจริง ก็ถือว่าเป็นการผิด เพราะผิดความมุ่งหมายของศีลที่บัญญัติขึ้น มีกล่าวไว้ว่าพระพุทธเจ้าเองตรัสวาจาที่จริง และมีประโยชน์ทั้งถูกเหมาะแก่การเวลาและนอกจากที่ทรงบัญญัติศีลให้เว้นจากพูดมุสาแล้ว ยังตรัสให้เว้นจากพูดส่อเสียด พูดคำหยาบ และพูดเพื่อเจ้อเหลวไหลไร้ประโยชน์อีกด้วย นอกจากนี้ ถ้าบุคคลกรปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละคนโดยสุจริตต่าง ๆ ตามหลักของศีล ทุกคนก็จะไว้วางใจซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดความสุขจากการมีคุณธรรม (HAPPY SOUL) คือ การมีหิริ โอตตปปะ คุณธรรมเบื้องต้นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคม ในการทำงานเป็นทีม คือ หิริ โอตตปปะ ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำของตนเอง โดยเฉพาะการกระทำที่ไม่ดี คนดี มีความศรัทธาต่อศาสนา มีศีลธรรมในการดำเนินชีวิต มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ มีความสามัคคี และมีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูลกันย่อมนำความสุขสู่องค์กร

ศีลข้อที่ ๑ (ห้ามฆ่าสัตว์ เบียดเบียนสัตว์) นั้นไม่เพียงแต่ห้ามฆ่าสัตว์เท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการเบียดเบียนคนอื่นให้ได้รับทุกข์ด้วย ถ้าองค์กรนั้น มีแต่คนที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่สนใจคนอื่นกลั่นแกล้งจนทำให้คนอื่นได้รับทุกข์ องค์กรนั้นก็อยู่ไม่สงบสุข ไม่มีความเจริญก้าวหน้า

ศีลข้อที่ ๒ ห้ามลักทรัพย์ การขโมยมีได้หลายรูปแบบ ทั้งการยกยอกเงินในองค์กร การกินนอกกินใน หรือขโมยความคิดไป ก็ถือว่าเป็นขโมย ดังนั้น จะเห็นว่ามีมีการฟ้องร้องเรื่องลิขสิทธิ์กันบ่อย ๆ

ศีลข้อที่ ๓ ห้ามผิดลูกผิดเมียเขา ถ้าคนในองค์กรเราขาดศีลข้อนี้ก็จะทำให้เกิดเรื่องเกิดปัญหาุ่นวาย ทะเลาะเบาะแว้งภายในองค์กรได้

ศีลข้อที่ ๕ ห้ามดื่มสุราและของมึนเมา สุราและของมึนเมาเป็นสิ่งที่ทำให้เราขาดสติในการปฏิบัติงานทำให้ไม่สามารถทำงานให้ได้ผลงานที่ดี และยังก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา

อารมณ์เครียด อารมณ์แปรปรวน อารมณ์ทุกข์ อารมณ์ไม่พอใจ รวมถึงการขาดสมาธิในการทำงาน ล้วนเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่คนทำงาน เพราะมีการแข่งขัน มีความจำหน ซึ่งต้องทำมาหาเลี้ยงชีพ และการต้องพบปะทำงานกับผู้คนหลากหลาย และบ่อยครั้งเมื่อประสบปัญหาแล้วก็จับต้นชนปลายไม่ถูกนำมาซึ่งความเครียดความหงุดหงิด แต่สิ่งเหล่านี้ จะไม่สามารถทำอะไรจิตใจเราได้เลย หากเรามีสติและสมาธิ มาเรียนรู้วิธีฝึกสมาธิเพื่อควบคุมอารมณ์และการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นกัน ซึ่งความจริงแล้วปัญหาทั้งหลายล้วนมาจากต้นตอเดียวคือ “การพบกับสิ่งที่ไม่พอใจหรือสิ่งที่พบไม่เป็นดังใจหวัง” แล้วจึงเกิดอารมณ์ความรู้สึกขึ้นในใจต่อมา เช่น ความหงุดหงิด ความโกรธ ความผิดหวัง ความน้อยใจ หรือความเครียด เป็นต้น แต่หากเรามีสติ ตระหนักรู้ทันความคิดแง่ลบของเรา เราก็จะสามารถจัดการกับอารมณ์ ความรู้สึก และปล่อยวางลงได้ความคิดที่ว่านั่นอะไรบางอย่างในวัยคนทำงาน “ทำไมฉันไม่มีเหมือนเขา” เป็นต้น “ฉันควรจะทำได้ดีกว่านี้” ทำไมหัวหน้าทำอย่างนั้น”

เมื่อมีสติจะทำให้เรารู้ตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับคนทุกช่วงวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนวัยทำงานนั้น เป็นวัยที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นมากขึ้น หากยังมีตำแหน่งเป็นหัวหน้างานด้วยแล้ว การฝึกสติ

สมาธิจะทำให้เราเข้าใจตนเองได้มากขึ้น เช่น รู้ว่าจิตใจเรากำลังขุ่นมัว รู้ว่าตัวเองกำลังทุกข์ เมื่อรู้ทันอารมณ์ความรู้สึกเหล่านี้ ก็จะช่วยให้เรามองทุกปัญหาในเชิงบวกมากขึ้น เป็นต้น

ดังนั้น การฝึกสติและสมาธิเป็นประจำสม่ำเสมอทุกวัน จะช่วยให้สามารถควบคุมการทำงานของร่างกายส่วนต่าง ๆ ได้ดีขึ้นอันนำไปสู่ความสุขด้านร่างกายดี (Happy Body) ช่วยให้สมองส่วนต่าง ๆ สามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นอันนำไปสู่ความสุขด้านครอบครัวดี (Happy Family) และสังคมดี (Happy Society) ช่วยการควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ดีขึ้นอันนำไปสู่ความสุขด้านผ่อนคลายดี (Happy Relax) และแสดงออกอย่างระมัดระวังมากขึ้น ช่วยมีความยืดหยุ่นมากขึ้น ทั้งในมุมมองต่อโลกและการดำเนินชีวิต อันนำไปสู่ความสุขด้านการมีคุณธรรม (Happy Soul) ช่วยให้เห็นอกเห็นใจผู้อื่นมากขึ้น มีคุณธรรม มีความเมตตาต่อตนเองและผู้อื่น อันนำไปสู่ความสุขด้านน้ำใจงาม (Happy Heart) และช่วยตระหนักรู้ตัวเองและสามารถพัฒนาตัวเองให้ดีขึ้นอันนำไปสู่ความสุขด้านการหาความรู้ (Happy Brain)

นอกจากนี้ สติทำให้รู้ทันการเปลี่ยนแปลงและเข้าใจว่า ทุกปัญหาในชีวิตการงานล้วนมาจากรากเดียวกันคือ เมื่อเราพยายามจัดความจริงให้เป็นไปตามใจเรา เช่น อยากให้เพื่อร่วมงานพูดจากดีกว่านี้ หรืออยากได้เงินเดือนมากกว่านี้ ฯลฯ ทุกความคาดหวังย่อมพาไปพบกับความผิดหวังไว้ แต่หากเราจัดการตนเองให้เข้ากับความเป็นจริงได้อย่างมีสติ เรารู้เท่าทันจิตใจของเราในทุกวัน เราก็จะรู้จักปล่อยวางและยอมรับที่จะอยู่กับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้อย่างกลมกลืนสอดคล้อง จิตใจเราก็จะสงบ ไม่เรียกร้องและไม่อึดอัด ซึ่งนำไปสู่ความสุขในการทำงาน

ดังนั้น บุคลากรที่มีสติ สมาธิ และปัญญาจะมีความสุขใน ๘ มิติ ได้แก่ ร่างกายดี (Happy Body) ผ่อนคลายดี (Happy Relax) น้ำใจงาม (Happy Heart) การมีคุณธรรม (Happy Soul) ครอบครัวดี (Happy Family) สังคมดี (Happy Society) การหาความรู้ (Happy Brain) และใช้เงินเป็น (Happy Money)

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รัชนิกร บุญโชติมาและคณะฯ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสำรวจความสุขของบุคลากรแผนกพยาบาลอุบัติเหตุและเวชกรรมฉุกเฉินโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ผลการวิจัยพบว่า มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความสุขของบุคลากรแผนกพยาบาลอุบัติเหตุและเวชกรรมฉุกเฉิน โรงพยาบาล พระมงกุฎเกล้ากลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรทางการพยาบาลแผนกพยาบาลอุบัติเหตุและเวชกรรมฉุกเฉินทุกระดับ จำนวน ๒๑๐ คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสำรวจความสุขด้วยตนเองฉบับเต็ม จากสำนักงานกองทุนส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) มีองค์ประกอบ รวมทั้งสิ้น ๑๐ มิติ คือข้อมูลทั่วไป มี ๑ มิติ ความสุข ๘ มิติ ได้แก่ ร่างกายดี ผ่อนคลายดี น้ำใจงาม การมีคุณธรรม ครอบครัวดี สังคมดี การหาความรู้ ใช้เงินเป็น และเพิ่มความสุขอีก ๑ มิติ คือการงานดี ผลการวิจัยพบว่า ความสุขเฉลี่ยของบุคลากรจำแนกตามหน่วยงานอยู่ในระดับ มีความสุข หน่วยงานที่มีระดับความสุขเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ หอผู้ป่วยอุบัติเหตุ ๔, ไอ.ซี.ยู.ราชการสนาม หน่วยงานที่มีระดับ ความสุขเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ห้องอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ผลการวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นระดับความสุขของบุคลากรแผนกพยาบาลอุบัติเหตุและเวชกรรมฉุกเฉินทั้งในภาพรวมและแยกรายมิติ

ผู้บริหารสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการหาแนวทางการส่งเสริมความสุขของบุคลากร เพื่อให้บุคลากรทางการพยาบาลปฏิบัติงานอย่างมีความสุข และมีความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร^{๑๖}

โฉมณภา บุญธรรม ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสุขในการทำงานของพนักงานบริษัทแบรนด์ (๑๘๓๕) จำกัด การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความสุขในการทำงานและเปรียบเทียบความสุขในการทำงานของพนักงานบริษัทแบรนด์ (๑๘๓๕) จำกัด จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานกลุ่มตัวอย่างที่คือพนักงานของบริษัทแบรนด์ (๑๘๓๕) จำกัดจำนวน ๕๓ คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความสุขในการทำงานของพนักงานบริษัทแบรนด์ (๑๘๓๕) จำกัด ผลการวิจัยพบว่า พนักงานบริษัทแบรนด์ (๑๘๓๕) จำกัดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าพนักงานบริษัทแบรนด์ (๑๘๓๕) จำกัดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขในการทำงานอยู่ในระดับมากได้แก่ด้านความรักและภาคภูมิใจในงานและด้านคุณภาพของงานส่วนคะแนนค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขในการทำงานอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับได้แก่ด้านแรงจูงใจในการทำงานและด้านบรรยากาศการทำงานตามลำดับนอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่าพนักงานที่มีเพศระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขในการทำงานในภาพรวมและรายด้าน ๔ ด้านได้แก่ด้านแรงจูงใจในการทำงานด้านบรรยากาศการทำงานด้านคุณภาพของงานด้านความรักและภาคภูมิใจในงานไม่แตกต่างกันส่วนด้านความรักและภาคภูมิใจในงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๑๗}

จงกร ปาทา และ ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขากับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่นมีวัตถุประสงค์คือเพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรสถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขากับการปฏิบัติงานที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรสถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ตำรวจจราจร สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่นจำนวน ๘๔ คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร สถานีตำรวจภูธร เมืองขอนแก่น มีการปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขาโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขากับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น การปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก การปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขา ด้านศีล ด้านสมาธิ และด้านปัญญา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร

^{๑๖} รัชนิกร บุญยโชติมา, การสำรวจความสุขของบุคลากร แผนกพยาบาลอุบัติเหตุและเวชกรรม อุทยานโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า, หน้า ๒๕๒-๒๖๐.

^{๑๗} โฉมณภา บุญธรรม, วารสารวิชาการการตลาดและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒ (๒๕๕๘), หน้า ๗๗-๘๖.

สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยด้าน ศิลและด้านสมาธิมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ส่วนด้านปัญญามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก^{๑๘}

อาทิตยา สุขมาก ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามหลักไตรสิกขา : กรณีศึกษาสถานสงเคราะห์คนชราเฉลิมราชกุมารี (หลวงพ่เป็นอุปถัมภ์) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึง การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามหลักไตรสิกขา ของสถานสงเคราะห์คนชราเฉลิมราชกุมารี (หลวงพ่เป็นอุปถัมภ์) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามหลักไตรสิกขา ของสถานสงเคราะห์คนชราเฉลิมราชกุมารี (หลวงพ่เป็นอุปถัมภ์) การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ศึกษาผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์คนชราเฉลิมราช กุมารี (หลวงพ่เป็นอุปถัมภ์) จำนวน ๓๑ คน ระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามหลักไตรสิกขา พบว่า ผู้สูงอายุ ของสถานสงเคราะห์คนชราเฉลิมราชกุมารี (หลวงพ่เป็นอุปถัมภ์) มีการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามหลักไตรสิกขาโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๕) และเมื่อพิจารณาแยกเป็น ด้านศีล อยู่ใน ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ๔.๓๔) เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา ด้านสมาธิ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๑) และด้านปัญญา อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๐) เป็นลำดับสุดท้าย การเปรียบเทียบความแตกต่างการ พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามหลักไตรสิกขา พบว่าผู้สูงอายุที่มีอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา สูงสุด แหล่งรายได้หลัก และความถี่ในการนัดพบแพทย์แตกต่างกัน ไม่เป็นปัจจัยให้คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนสถานภาพการทำงานแตกต่างกัน มีส่วนทำให้การพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามหลักไตรสิกขาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑^{๑๙}

พระครูวิญาณสุนทร (จรินทร์ อาบคำ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตาม หลักไตรสิกขา : กรณีศึกษาวัดตากฟ้า อำเภอดงพิกุล จังหวัดนครสวรรค์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา: กรณีศึกษาวัดตากฟ้า เปรียบเทียบการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา: กรณีศึกษาวัดตากฟ้า โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา: กรณีศึกษาวัดตากฟ้า ผู้วิจัย ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างได้แก่พระภิกษุสามเณรวัดตากฟ้า จำนวน ๒๒๒ รูป เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน การวิจัยส่วนใหญ่เป็นสามเณร คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๘ มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๙ มีการศึกษาทางโลก ต่ำกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ ๗๙.๓ ด้านการศึกษาทางธรรม นักธรรมเอก คิดเป็น ร้อยละ ๙๑.๔ ด้านการศึกษาเปรียญธรรมเปรียญธรรม ๑-๒ /๓ คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๙ ผลการวิเคราะห์การ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๔ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความสัมพันธ์กันทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตาม หลักไตรสิกขา ซึ่งแยกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา กรณีศึกษาวัดตากฟ้า โดยภาพรวม

^{๑๘} จงกร ปาธา, วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑, (๒๕๕๘), หน้า ๑๐๓-๑๑๔.

^{๑๙} อาทิตยา สุขมาก, “การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามหลักไตรสิกขา: กรณีศึกษา สถาน สงเคราะห์คนชราเฉลิมราชกุมารี (หลวงพ่เป็นอุปถัมภ์)”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ก.

แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิ การศึกษาทางปริญญาตรีต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนปัจจัยด้านอื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกด้าน ข้อเสนอแนะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา: กรณีศึกษาวัดตากฟ้า ควรจัดทำรูปแบบการ ฝึกอบรมให้ความรู้ที่เป็นมาตรฐานแก่พระภิกษุสามเณรผู้ศึกษาทุกระดับ ตระหนักถึงความมีระเบียบวินัย รับผิดชอบหน้าที่ จัดอบรมเป็นประจำทุกภาคเรียนในการนำเอาหลักคำสอนทางพุทธศาสนาเข้ามีส่วนร่วม พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้แก่ พระภิกษุสามเณรผู้ศึกษาและปฏิบัติธรรม สามารถนำไปประพฤติ ปฏิบัติพัฒนาด้านกาย จิตใจ และสติปัญญาให้สูงขึ้น^{๒๐}

เอกพงษ์ หาญกำจร ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา: กรณีศึกษาวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาความคิดเห็นต่อการ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ตามหลักไตรสิกขา เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและเสนอแนะในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๒ รูป/คน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ร่วมกับ วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาในวิทยาลัย สงฆ์นครสวรรค์ อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ตามหลัก ไตรสิกขา พบว่าบุคลากรที่มีสถานภาพ ตำแหน่ง และอายุการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไม่แตกต่างกัน ส่วนบุคลากรที่มีเพศและอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ มีข้อเสนอแนะคือ ควรมีการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาบุคลากรให้ ตรงตามสาขาวิชาที่ขาดให้ครอบคลุมทุกสายงาน และประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทราบ ควรจัดทำ JD. (Job description) ของแต่ละตำแหน่งงาน แล้วนำ JD มาวิเคราะห์ว่าแต่ละตำแหน่งต้องมีทักษะ อะไรบ้าง แล้วจัดทำเป็น Training need แล้วประเมิน Skill chart หาความแตกต่างระหว่าง Skill ปัจจุบัน กับ Training need แล้วจัดทำแผนอบรม ควรออกแบบลักษณะงาน ขั้นตอนและวิธีการ ทำงาน ให้สอดคล้องเหมาะสมกับระดับความรู้ ความสามารถ ของบุคลากร ควรปรับปรุงสวัสดิการ สร้าง สิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ควรปรับปรุงศักยภาพด้านต่าง ๆ ให้ ได้มาตรฐาน เพื่อรองรับกับการเจริญเติบโตขององค์กรในอนาคต^{๒๑}

พระมหาศุภกิจ สุภกิจโจ (ภักดีแสน) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลัก ไตรสิกขา : กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ได้แก่ เพื่อศึกษาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพล จังหวัด ขอนแก่น เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา ของศูนย์การ

^{๒๐} พระครูวีระญาณสุนทร (จรินทร์ อาบคำ) “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา: กรณีศึกษา วัดตากฟ้า อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๑-๒.

^{๒๑} เอกพงษ์ หาญกำจร, “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา: กรณีศึกษาวิทยาลัยสงฆ์ นครสวรรค์”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ก.

เรียนชุมชน อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และนำเสนอแนวทางของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียน ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน ๓๓๓ คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด ๑,๙๕๗ คน ซึ่งใช้การสุ่มตัวอย่าง แบบกลุ่ม (Cluster sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของประชากรต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก (= ๓.๘๘) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียน ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา ที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด (= ๓.๙๔) ในด้านศีล (การฝึกฝนพัฒนาด้านพฤติกรรม) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (= ๓.๘๒) ด้านปัญญา (การพัฒนาปัญญา), ตามลำดับ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน ครู อาจารย์ และ เจ้าหน้าที่ ต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีผลทำให้ประชากรมีความคิดเห็นต่อการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา ไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ปัญหาและอุปสรรค ที่เกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพล จังหวัด ขอนแก่น ได้แก่ ๑) คนส่วนใหญ่มักจะมีเวลาในการทำงานมาก ไม่ค่อยมีเวลามาปฏิบัติธรรม ๒) เป็นคน ค่อนข้างใจร้อน ควบคุมอารมณ์ไม่ค่อยได้ไม่ค่อยมีสมาธิ เป็นคนสมาธิสั้น ๓) ทางศูนย์การเรียนรู้ชุมชนขาด บุคลากรในการพัฒนาเยาวชน ในด้านจัดกิจกรรมด้านปัญญา^{๒๒}

บุญเรือน เตียรทอง และคณะฯ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มี คุณภาพตามหลักธรรมาภิบาล เชิงพุทธแบบไตรสิกขา การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา ศีล (ประกอบด้วยหลักคุณธรรม การตัดสินใจ และความคุ้มค่า) มีผลต่อสมาธิ สมาธิ (ประกอบด้วยการมี ส่วนร่วม ความอดทน และความรับผิดชอบ) มีผลต่อปัญญา และ องค์ประกอบของศีล สมาธิ และปัญญา มีผลต่อการบริหารสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ ระเบียบวิธีวิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ โดยให้นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร จำนวน ๔๐๐ ราย ตอบแบบสอบถามด้วย ตนเอง เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบปกติ (ordinary multiple regression analysis, MRA) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบเชิงชั้น (hierarchical regression analysis) และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านศาสนา จำนวน ๒ รูป/คน และผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน ๔ โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยของศีล ได้แก่ คุณธรรม และความคุ้มค่า มีผลต่อสมาธิ ปัจจัยของสมาธิที่มีผลต่อปัญญา ได้แก่ การมีส่วนร่วม และความอดทน ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารโรงเรียนอย่างมีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธแบบไตรสิกขา คือ ปัจจัย

^{๒๒} พระมหาศุภกิจ สุภกิจใจ (ภักดีแสน), “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา: กรณีศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ก.

ของศีล สมาธิ และปัญญา พบว่า คุณธรรม ความคุ้มค่า การมีส่วนร่วม ความอดทน ความรับผิดชอบ นิติธรรม ความโปร่งใส และความซื่อสัตย์ มีผลต่อการบริหารโรงเรียน^{๒๓}

อุ้นเอื้อ สิงห์คำ และคณะฯ ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการและผลของการสร้างเสริมสุขภาวะองค์กรรวม วิถีพุทธ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการและผลของการสร้างเสริมสุขภาวะองค์กรรวมวิถีพุทธโดยมีคำถามวิจัยว่า การสร้างเสริมสุขภาวะองค์กรรวมวิถีพุทธมีกระบวนการอย่างไร และก่อให้เกิดผลต่อสุขภาวะทางกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณอย่างไรใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบแนวทางการศึกษาอัตชีวประวัติ (Autobiography) จากคำบอกเล่าของผู้ที่มีประสบการณ์เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ในกลุ่มผู้เข้าร่วมค่ายล้างพิษระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๕ ในพื้นที่ล้างพิษแบบศรัทธาโศกจำนวน ๑๐ คน สังเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการสร้างเสริมสุขภาวะองค์กรรวมวิถีพุทธจัดขึ้นเป็นระยะเวลา ๕ วัน เพื่อเรียนรู้วิถีวิถีการสร้างความสุขควบคู่กับการปฏิบัติ โดยบูรณาการองค์ความรู้บนความเชื่อจากวิถีการดำรงชีวิตของสังคมไทยและวิทยาการทางวิทยาศาสตร์ เน้นองค์ความรู้เพื่อการ ฟังตนเองจนเป็นที่ฟังของคนอื่นได้มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพกายจิตใจสังคมและจิตวิญญาณมีการฟังและสนทนาธรรมจากนักบวชเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณสู่การลด ละ เลิกความโลภ โกรธ หลง ผลจากกระบวนการสร้างเสริมสุขภาวะองค์กรรวมวิถีพุทธทำให้คนมีสุขภาพที่ดีขึ้น เกิดจิตใจที่ดีงาม มีความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีอารมณ์เบิกบาน แจ่มใส ทำให้เกิดพลังในการช่วยเหลือผู้อื่นที่ทุกข์ทรมาน เพื่อให้มีสุขภาพดี และช่วยให้สุขภาพของสังคมดีขึ้น^{๒๔}

วารางคณา โสমনันท์ และคณะฯ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของ คุณลักษณะนิสิตตามหลักไตรสิกขา การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของคุณลักษณะนิสิตตามหลักไตรสิกขา และเพื่อศึกษาคุณลักษณะนิสิตตามหลักไตรสิกขา ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกำกับของรัฐ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ จำนวน ๘๒๐ คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบวัดคุณลักษณะนิสิตตามหลักไตรสิกขา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของคุณลักษณะนิสิตตามหลักไตรสิกขา มีจำนวน ๓ องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบด้านศีล องค์ประกอบด้านสมาธิ และองค์ประกอบด้านปัญญา ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ สำหรับการศึกษาคุณลักษณะนิสิตตามหลักไตรสิกขา พบว่า นิสิตกลุ่มตัวอย่างมีคุณลักษณะนิสิตอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ๓.๕๔)^{๒๕}

อภิชาติ นิลภทย์ และ สายสุตา เตยเจริญ ได้ทำการวิจัยเรื่องความสุขในการทำงานกับสมรรถนะข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตบางพลัด การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

^{๒๓} บุญเรือน เทียรทอง, “การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธแบบไตรสิกขา”, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการพัฒนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๙), หน้า ๑๓๑-๑๓๒๑.

^{๒๔} อุ้นเอื้อ สิงห์คำ, กระบวนการและผลของการสร้างเสริมสุขภาวะองค์กรรวมวิถีพุทธ, วารสารสมาคมนักวิจัย, ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๕๗): ๗๓.

^{๒๕} วารางคณา โสমনันท์ และคณะ, การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของคุณลักษณะนิสิตตามหลักไตรสิกขา, สุทธิปริทัศน์, ปีที่ ๓๐ ฉบับที่ ๙๔ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๕๙): ๑๖๘.

เพื่อทราบระดับความสุขในการทำงานและสมรรถนะของข้าราชการกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตบางพลัด ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานกับสมรรถนะของข้าราชการกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตบางพลัด ทรรศนะของผู้บริหารเกี่ยวกับการส่งเสริมให้เกิดความสุขในการทำงานกับสมรรถนะของข้าราชการกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตบางพลัด โดยมีข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพมหานครในพื้นที่สำนักงานเขตบางพลัด จำนวน ๑๑ โรงเรียน เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) แบ่งเป็นครูชาย ๒๒ คน และเป็นครูหญิง ๑๑๔ คน รวมทั้งสิ้น ๑๓๖ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความสุขในการทำงานตามแนวคิดของดาเยเนอร์ (Diener) และเกี่ยวกับสมรรถนะของครูกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์สมรรถนะหลักของกรุงเทพมหานคร และสมรรถนะประจำสายงานของครูสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ความสุขในการทำงานของข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตบางพลัดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามี ๒ ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความพึงพอใจในงาน และอารมณ์ทางบวก และอีก ๒ ด้าน อยู่ในระดับมาก คือ ความพึงพอใจในชีวิตและอารมณ์ทางลบในระดับต่ำ ส่วนสมรรถนะของข้าราชการครูกรุงเทพมหานครสังกัดสำนักงานเขตบางพลัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง ๒ ด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานกับสมรรถนะของข้าราชการครูกรุงเทพมหานครสังกัดสำนักงานเขตบางพลัด มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ทรรศนะของผู้บริหารในการส่งเสริมความสุขในการทำงาน ผู้บริหารจะเน้นการทำงานแบบให้ครูมีส่วนร่วม และหาแนวทางร่วมกันในการทำงาน สนับสนุน ช่วยเหลือครูทุกด้าน ให้อิสระในการทำงาน และให้คำปรึกษาผู้เรียนเป็นหลักเป็นตัวอย่างที่ดี เต็มที่และเต็มใจทำงานร่วมกันกับครู มีความเป็นกลางช่วยประสานให้เกิดความร่วมมือ ส่วนแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะ ผู้บริหารเน้นการทำงานเป็นทีม นิเทศสอนงานให้ เป็นกัลยาณมิตรกับครู มอบหมายงานให้ตามความถนัด สนับสนุนให้เข้ารับการพัฒนาและการศึกษาต่อเพื่อพัฒนาศักยภาพ สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์เต็มที่ เน้นย้ำให้ครูเต็มใจให้บริการผู้เรียนปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ^{๒๖}

ศศิธร เหล่าเที่ยง และ วิโรจน์ เจษฎฐาลักษณ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง อิทธิพลของกิจกรรมสร้างสุขในองค์กรตามแนวทางความสุข ๘ ประการที่มีต่อความสุขในการทำงาน ประสิทธิภาพการทำงาน และความตั้งใจในการลาออกของพนักงานบริษัทเอกชน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของกิจกรรมสร้างสุขในองค์กรตามแนวทางความสุข ๘ ประการที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงาน ศึกษาอิทธิพลของความสุขในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน ๓) ศึกษาอิทธิพลของความสุขในการทำงานที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการลาออก และศึกษาอิทธิพลของประสิทธิภาพการทำงานที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการลาออก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่พนักงานบริษัททริกเกอร์เม้นส์ จำกัด นิคมอุตสาหกรรมราชบุรี จำนวน ๓๓๔ คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมสร้างสุขในองค์กรตามแนวทางความสุข ๘ ประการมีอิทธิพลทางบวกต่อความสุขในการทำงาน กิจกรรม Happy Body (สุขภาพดี), Happy Heart(น้ำใจงาม), Happy Relax (ผ่อนคลาย), Happy Brain

^{๒๖} อภิชาติ นิลภาทย์ และคณะ, ความสุขในการทำงานกับสมรรถนะข้าราชการครู กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตบางพลัด, วารสารบทความวิจัย, เล่มที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๖): ๑.

(หาความรู้), Happy Soul (มีคุณธรรม), Happy Money (ใช้เงินเป็น), Happy Family (ครอบครัวที่ดี) และ Happy Society (สังคมดี) ความสุขในการทำงานมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ความสุขในการทำงานไม่มีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจในการลาออก และประสิทธิภาพการทำงานไม่มีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจในการลาออกซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยนี้ จะทำให้ตัวพนักงานเองทราบถึงผลลัพธ์ที่แท้จริงที่ได้จากการดำเนินการตามกิจกรรมสร้างสุขทั้ง ๘ ประการ อีกทั้งยังเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารเพื่อกำหนดแผนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งความสุขอย่างยั่งยืนต่อไป^{๒๗}

สุมานพ ศิวารัตน์ ได้ศึกษาและตีพิมพ์เป็นบทความวิชาการ เรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยไตรสิกขา สรุปว่าไตรสิกขา คือข้อที่จะต้องศึกษาและปฏิบัติเพื่อฝึกกาย วาจา และจิตใจหรือสติปัญญาให้สูงขึ้น เป็นระบบการศึกษาที่ทำให้คนมีการพัฒนาอย่างบูรณาการและทำให้มนุษย์เป็นองค์กรรวมของการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ การเรียนรู้ตามไตรสิกขา เป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองรอบด้านตามหลักการเรียนรู้ในพุทธศาสนาเพื่อผลในทางโลกหรือผลทางสังคมทำให้สังคมโลกเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยดีงามและเพื่อผลในทางธรรมทำให้เกิดความสงบสุขในชีวิต การพัฒนาตนตามไตรสิกขา เป็นการฝึกปฏิบัติเพื่อชีวิตที่ดีงาม การฝึกให้คนเจริญงอกงามเช่นนี้เป็นหนทางที่นำเขาเหล่านั้นเข้าสู่ถึงอิสรภาพทางจิตและเกิดสันติสุขอย่างแท้จริง วิธีการฝึกหรือกระบวนการฝึกที่ทำให้ชีวิตที่ดีงามนั้นเป็น “สิกขา” ส่วนตัวชีวิตที่ดีงามหรือวิถีชีวิตที่ดีที่เกิดจากการฝึกนั้นก็ เป็น “มรรค” การดำเนินชีวิตที่ดีที่ถูกต้อง คือ มรรค แต่การที่จะมีชีวิตที่ดีงามและถูกต้องได้ก็จะต้องมีการฝึกฝนและพัฒนา การฝึกฝนและพัฒนาก็ คือ สิกขา เพราะฉะนั้น สิกขา ก็คือการฝึกมนุษย์ให้มีชีวิตที่ดีและถูกต้อง^{๒๘}

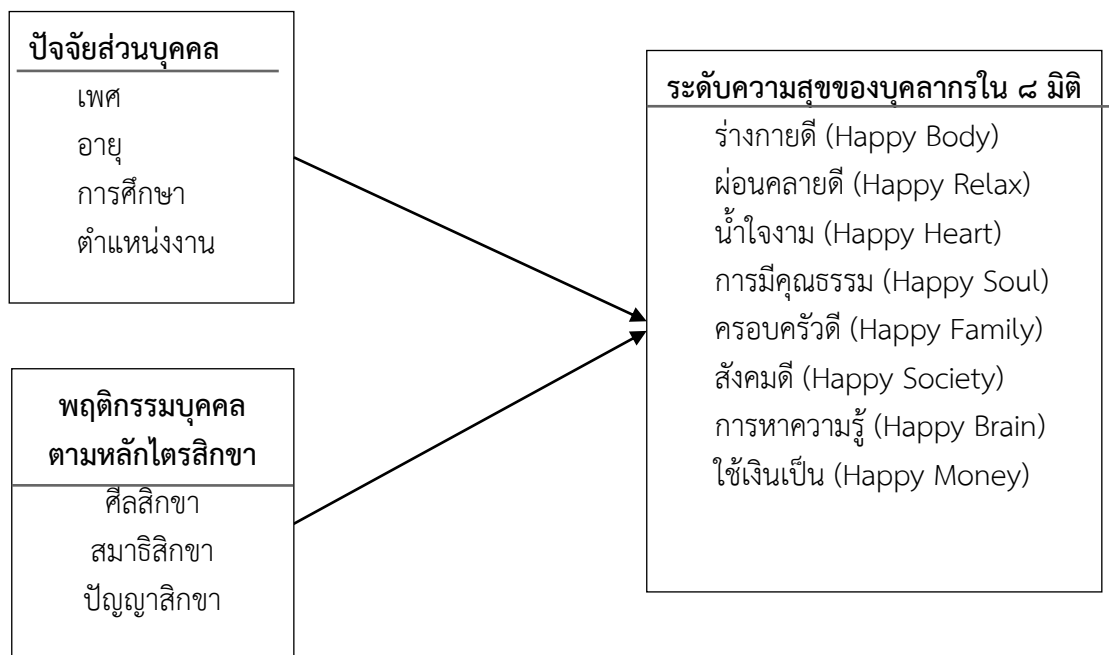
สมคิด ปิ่นทอง ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการการกีฬาแห่งประเทศไทยให้เป็นองค์กรแห่งความสุข โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่จะทำให้พนักงาน กท. มีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกขององค์กรแห่งความสุข เพื่อพัฒนาตัวชีวิต พฤติกรรมการเป็นสมาชิกขององค์กรแห่งความสุขของพนักงาน กท. และเพื่อสร้างรูปแบบการจัดการ กท. ให้เป็นองค์กรแห่งความสุข โดยเทคนิคการวิจัยแบบผสมระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งอาศัยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากกลุ่มผู้บริหารระดับสูง ผู้ว่าการและรองผู้ว่าการ กท. ควบคู่ไปกับการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ประสบการณ์ทำงานสูงกว่า ๑๒ ปี หน้าที่รับผิดชอบส่วนใหญ่อยู่ในระดับลูกจ้าง ผลการวิจัยเส้นทางพบว่าอิทธิพลที่มีต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกขององค์กรแห่งความสุขการกีฬาแห่งประเทศไทยได้รับอิทธิพลมาจากการทำให้เกิดองค์กรแห่งความสุขและความผูกพันต่อองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยแบบดังกล่าวมีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ ๗๓^{๒๙}

^{๒๗} ศศิธร เหล่าเท็ง และคณะ, อิทธิพลของกิจกรรมสร้างสุขในองค์กร ตามแนวทางการความสุข ๘ ประการ ที่มีต่อความสุขในการทำงาน ประสิทธิภาพการทำงาน และความตั้งใจในการลาออกของพนักงาน บริษัทเอกชน, *มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๖): ๑.

^{๒๘} สุมานพ ศิวารัตน์, การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยไตรสิกขา, *วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ*, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๐): ๓๖.

^{๒๙} สมคิด ปิ่นทอง, รูปแบบการจัดการการกีฬาแห่งประเทศไทยให้เป็นองค์กรแห่งความสุข, *รายงานวิจัย*, (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์: สำนักหอสมุด, ๒๕๕๖), หน้า ๑.

๒.๗ กรอบแนวความคิดงานวิจัย

ภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาและความสุขของบุคลากรในองค์กรเอกชน” มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

วิธีการวิจัยใช้การวิจัยแบบสำรวจ (survey research) ประชากร หมายถึง พนักงานองค์กรเอกชนทั้งองค์กร (๑๐๐%) ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครและจังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นโรงงานผลิตเครื่องดื่ม มีจำนวนพนักงานทั้งสิ้น ๑๔๖ คน

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามเพื่อวัดแนวปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา ๓ ประการ ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา โดยประยุกต์จาก พระครูวีระญาณสุนทร (จรินทร์ อาบคำ)^๑ ส่วนตัวชี้วัดของความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติ^๒ ผู้วิจัยประยุกต์จาก สมคิด ปิ่นทอง^๒

๓.๒.๑ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed-ended Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้กำหนดแบบสอบถาม แบ่งเป็น ๓ ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับ คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศอายุ ระดับการศึกษา และระดับตำแหน่งงาน ซึ่งมีมาตรวัดแบบ check-list ชั้นที่ ๓ ร่างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามที่ใช้วัดระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติ ได้แก่ ร่างกายดี (Happy Body) ผ่อนคลายดี

^๑ พระครูวีระญาณสุนทร (จรินทร์ อาบคำ), “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา : กรณีศึกษาวัดตากฟ้า อำเภอดงพญาเย็น จังหวัดนครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๑๗๕-๑๗๗.

^๒ สมคิด ปิ่นทอง, “ศึกษารูปแบบการจัดการกีฬาแห่งประเทศไทยให้เป็นองค์กรแห่งความสุข”, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๖), หน้า ๒๑๓-๒๑๘.

(Happy Relax) น้ำใจงาม (Happy Heart) การมีคุณธรรม (Happy Soul) ครอบครัวดี (Happy Family) สังคมดี (Happy Society) การหาความรู้ (Happy Brain) และใช้เงินเป็น (Happy Money) ใช้มาตราส่วนประเมินคำตอบ (Rating Scale Questions) ซึ่งจัดอยู่ ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) โดยให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียวแบ่งเป็น ๕ ระดับ โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับการวัดระดับความสำคัญจะมีระดับการวัดแบบ ๕ คะแนน (5-Points likert Scales) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๕	คะแนน
เห็นด้วย	๔	คะแนน
เฉย ๆ	๓	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	๒	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๑	คะแนน

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ๓ ประการ ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา และใช้มาตราส่วนประเมินคำตอบ (Rating Scale Questions) ซึ่งจัดอยู่ ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) โดยให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียวแบ่งเป็น ๕ ระดับ โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับการวัดระดับความสำคัญจะมีระดับการวัดแบบ ๕ คะแนน (5-Points likert Scales) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

๕	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
๔	หมายถึง	เห็นด้วย
๓	หมายถึง	เฉย ๆ
๒	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
๑	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การแปลผลของคำถามที่ใช้มาตราส่วนประเมินคำตอบ (Rating Scale Questions) จะใช้สูตรการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้น มีดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด}-\text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5-1}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

แสดงเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยในแบบสอบถาม ดังนี้

คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง	๔.๒๑ – ๕.๐๐	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง	๓.๔๑ – ๔.๒๐	เห็นด้วย
คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง	๒.๖๑ – ๓.๔๐	เฉย ๆ
คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง	๑.๘๑ – ๒.๖๐	ไม่เห็นด้วย
คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง	๑.๐๐ – ๑.๘๐	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

๓.๒.๒ วิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือสำหรับงานวิจัยนี้เองโดยมีวิธีการดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ ๑ ศึกษาหลักการรูปแบบวิธีการสร้างแบบสอบถามจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ขั้นที่ ๒ กำหนดกรอบและแนวคิดเพื่อสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นที่ ๓ ร่างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้

ขั้นที่ ๔ นำแบบสอบถามที่ร่างไว้ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ๕ ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ทั้งนี้ผู้วิจัยหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence:IOC) โดยมีวัตถุประสงค์ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยจะให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาข้อคำถามแล้วให้คะแนนดังนี้

คะแนน +๑ ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

คะแนน ๐ ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

คะแนน -๑ ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ ΣR = ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

โดยที่เกณฑ์ คือ

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ ๐.๕๐-๑.๐๐ มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า ๐.๕๐ ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

ทั้งนี้ ผลที่ได้รับคือ เครื่องมือมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยมีค่าคะแนนตั้งแต่ ๐.๖๐ - ๑.๐๐

โดยทำการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรงในเนื้อหาและความถูกต้องด้านภาษา ประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิดังต่อไปนี้

๑. พระมหาสม กลยาโณ, ดร. อาจารย์ประจำ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. รศ. ดร.เมธาวิ อุตมธรรมมานุภาพ อาจารย์ประจำ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. ผศ. ดร.ประยูร สุขะใจ อาจารย์ประจำ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔. ผศ. ดร.สาระ มุขดี

อาจารย์ประจำ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕. ดร.วิชุดา ฐิติโชติรัตนนา

อาจารย์ประจำ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ซึ่งผลที่ได้จากการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC โดยผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่าค่าที่ได้นั้น มากกว่า ๐.๕ ทุกรายข้อ

ขั้นที่ ๕ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบ (Try-out) โดยการแจกแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๐ ชุด แล้วจึงทำการตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาค อัลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยกำหนดระดับความน่าเชื่อถือไม่ต่ำกว่า ๐.๗ เป็นไปตามเกณฑ์ของ (Malhotra & Birks, ๒๐๐๗) ซึ่งผลที่ได้จากการคำนวณค่าความเชื่อมั่น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าค่าที่ได้นั้น มากกว่า ๐.๗ ทุกรายด้าน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๓.๑ แสดงค่าการทดสอบ Reliability ตาม Cronbach Method

รายการ	Alpha Coefficient
๑.ด้านศีลสิกขา	๐.๗๒๒
๒. ด้านสมาธิสิกขา	๐.๗๕๖
๓. ด้านปัญญาสิกขา	๐.๙๒๑
๔. ด้านร่างกายดี	๐.๘๓๓
๕. ด้านผ่อนคลายดี	๐.๗๖๔
๖. ด้านน้ำใจงาม	๐.๘๐๓
๗. ด้านการมีคุณธรรม	๐.๘๐๖
๘. ด้านครอบครัวดี	๐.๘๔๕
๙. ด้านสังคมดี	๐.๗๒๙
๑๐. ด้านการหาความรู้	๐.๘๑๒
๑๑. ด้านใช้เงินเป็น	๐.๗๘๖

ขั้นที่ ๖ นำแบบสอบถามที่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ ๗ นำแบบสอบถามที่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและ

ตัวอย่าง

๓.๓ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

๓.๓.๑ ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามจำนวน ๑๔๖ ชุด แก่พนักงานทั้งองค์กร (๑๐๐%)

๓.๓.๒ ติดต่อประสานงานกับผู้จัดการบริษัทเป้าหมาย เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากพนักงานในบริษัท ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์และขั้นตอนการเก็บข้อมูล

๓.๓.๓ นัดหมายวันที่และเวลาที่จะเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

๓.๓.๔ ชี้แจงให้พนักงานในองค์กรทราบวัตถุประสงค์ โดยแจ้งว่าให้ผู้เข้าร่วมวิจัยตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง บอกเนื้อหาโดยรวมของแบบสอบถาม และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัย พร้อมทั้งชี้แจงให้ทราบสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธ หากไม่เข้าร่วมวิจัยจะไม่เกิดผลเสียใด ๆ แก่ตัวพนักงาน ผลของคำตอบหรือข้อมูลทุกอย่างจะเก็บเป็นความลับ และการนำเสนอรายงานวิจัยจะนำเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น

๓.๓.๕ การตอบแบบสอบถามนั้นพนักงานกลุ่มตัวอย่างไม่ต้องระบุชื่อ บ้านเลขที่ หรือเบอร์โทรศัพท์ เพื่อป้องกันการเชื่อมโยงข้อมูลถึงตัวพนักงานซึ่งทุกข้อความของพนักงานนั้นเป็นความลับ

๓.๓.๖ ให้พนักงานผู้เข้าร่วมวิจัยตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง และเปิดโอกาสให้ซักถามข้อความที่ไม่เข้าใจ หากพนักงานต้องการยุติการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยยินยอมยุติตามความต้องการของพนักงานและยกเลิกการเก็บข้อมูลของพนักงานรายนั้น

๓.๓.๗ เก็บรวบรวมแบบสอบถามจากพนักงาน ให้ได้จำนวน ๑๐๐%

๓.๓.๘ ตรวจสอบความถูกต้องและความเป็นไปได้ของข้อมูล (Cleaning data) ใส่รหัสค่า และความหมายของตัวแปร

๓.๓.๙ วิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ

(๑) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่ออธิบายการกระจายตัวของประชากร และตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

(๒) การทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการวิเคราะห์ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ๒ กลุ่ม ด้วยการใช้ t-Test และวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : Anova) โดยเป็นการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า ๒ กลุ่มขึ้นไป กรณีพบค่าความแตกต่างเป็นรายกลุ่ม ผู้วิจัยจะวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายกลุ่มเป็นรายคู่อีกครั้งโดยใช้ Scheffe Analysis

(๓) การทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการวิเคราะห์ถดถอบพหุ (multiple regression analysis) ซึ่งเป็นสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ในการวิจัย เพื่อสรุปอ้างอิงไปยังประชากรของการศึกษาครั้งนี้จะตั้งระดับความเชื่อมั่น ๙๕%

๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๕.๑ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่

๓.๕.๑.๑ การแจกแจงความถี่ (Frequency) เป็นการแสดงความถี่ของข้อมูลที่เก็บมาได้ โดยแสดงเป็นจำนวนและร้อยละ (%) ซึ่งค่าร้อยละ (Percentage) จะเป็นการคำนวณหา

สัดส่วนของข้อมูลในแต่ละตัวเทียบกับข้อมูลรวมทั้งหมด โดยให้ข้อมูลรวมทั้งหมดมีค่าเป็นร้อย มีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$\text{ร้อยละ (\%)} = \frac{X \times 100}{N}$$

โดยที่ X คือ จำนวนข้อมูล (ความถี่) ที่ต้องการนำมาหาค่าร้อยละ
 N คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

ทั้งนี้ การแจกแจงความถี่จะใช้สำหรับวิเคราะห์แบบสอบถามส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

๓.๕.๑.๒ การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง (Central Tendency) เป็นการหาค่ากลางของข้อมูลเพื่อใช้เป็นตัวแทนของข้อมูลทั้งหมด เพื่อเป็นประโยชน์ในการเปรียบเทียบข้อมูลแต่ละชุดโดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาข้อมูลทั้งหมดของแต่ละชุด โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) หรือค่ามัธยฐานเลขคณิต มีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$\text{ค่าเฉลี่ย } (\bar{x}) = \frac{\sum x}{N}$$

โดยที่	\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของข้อมูล
	N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

ทั้งนี้ การหาค่าเฉลี่ยจะใช้สำหรับวิเคราะห์แบบสอบถามส่วนที่ ๒ ด้านการวัดระดับความสุขของบุคลากรในองค์กรทั้ง ๘ ด้าน คือ ด้านสุขภาพดี (Happy Body) ด้านน้ำใจงาม (Happy HEART) ด้านใช้เงินเป็น (HAPPY MONEY) ด้านการผ่อนคลาย (Happy Relax) ด้านการหาความรู้ (Brain) ด้านคุณธรรม (Happy Soul) ด้านครอบครัวดี (Happy Family) ด้านสังคมดี (Happy Society) และแบบสอบถามที่ใช้วัดพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ด้านศีล, สมาธิ, ด้านปัญญา

๓.๕.๑.๓ การวัดการกระจายของข้อมูล (Measure of Variation) เป็นการอธิบายว่าข้อมูลแต่ละค่านั้นมีค่าที่ห่างกันมากน้อยเพียงใด โดยวิธีหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มีสูตรในการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของกลุ่มตัวอย่างแต่ละชุด
	N	แทน	จำนวนคะแนนของกลุ่ม

ทั้งนี้การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จะใช้สำหรับวิเคราะห์แบบสอบถามส่วนที่ ๒ แบบสอบถามด้านทัศนคติ ส่วนที่ ๓ แบบสอบถามด้านความสะดวกและความปลอดภัยในการใช้บริการและส่วนที่ ๔ แบบสอบถามพฤติกรรมผู้ใช้บริการการทำธุรกรรมทางการเงินทางโมบายแบงก์กิ้ง

๓.๕.๒ สถิติเชิงอ้างอิงหรือสถิติอนุมาน (Inference Statistics) ที่ใช้ในการวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้จะใช้สถิติอ้างอิงแบบไม่มีพารามิเตอร์ (Non Parametric Inference)

๓.๕.๒.๑ สถิติอ้างอิงแบบไม่มีพารามิเตอร์ (Non Parametric Inference) ได้แก่

- การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) แบบสเปียร์แมน (Spearman rank correlation) เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

- การวิเคราะห์การถดถอย (Regression analysis) ด้วยวิธี Enter analysis เป็นวิธีการทางสถิติที่ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ทราบค่าเรียกว่าตัวแปรอิสระ (Independent Variation) ซึ่งสามารถนำมาพยากรณ์ค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งได้ เรียกว่า ตัวแปรตาม (Dependent Variation)

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาและความสุขของบุคลากรในองค์กรเอกชน ประกอบด้วย ๓ วัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน พฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา ๓ ประการ (ด้านศีลสิกขา ด้านสมาธิสิกขา และด้านปัญญาสิกขา) และระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ (ร่างกายดี ผ่อนคลายดี น้ำใจงาม การมีคุณธรรม ครอบครัวยดี สังคมดี การหาความรู้ และการใช้เงินเป็น) ๒) เพื่อเปรียบเทียบระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติ (ร่างกายดี ผ่อนคลายดี น้ำใจงาม การมีคุณธรรม ครอบครัวยดี สังคมดี การหาความรู้ และการใช้เงินเป็น) ตามตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน ๓) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และสร้างสมการพยากรณ์ระหว่างพฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา ๓ ประการ (ด้านศีลสิกขา ด้านสมาธิสิกขา และด้านปัญญาสิกขา) มีผลต่อระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ (ร่างกายดี ผ่อนคลายดี น้ำใจงาม การมีคุณธรรม ครอบครัวยดี สังคมดี การหาความรู้ และการใช้เงินเป็น) โดยผู้วิจัยขอเสนอเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล

๔.๒ ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมบุคคลตามไตรสิกขา

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ

๔.๔ ผลการทดสอบสมมติฐาน

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
T	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
*	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕
R^2	แทน	ความสามารถของการพยากรณ์ของตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรตาม

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระดับตำแหน่งงาน ดังตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

			n = ๑๔๖ คน
	สถานภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
๑.	เพศ		
	- ชาย	๗๗	๕๒.๗๐
	- หญิง	๖๙	๔๗.๓๐
๒.	อายุ		
	- ไม่ถึง ๒๐ ปี	๐	๐.๐๐
	- ๒๐-๓๐ ปี	๔๒	๒๘.๘๐
	- ๓๑-๔๐ ปี	๔๔	๓๐.๑๐
	- ๔๑-๕๐ ปี	๔๙	๓๓.๖๐
	- ๕๑-๖๐ ปี	๑๑	๗.๕๐
	- ๖๑ ปีขึ้นไป	๐	๐.๐๐
๓.	ระดับการศึกษา		
	- ประถมศึกษา	๑๓	๘.๙๐
	- มัธยมศึกษา	๖๑	๔๑.๘๐
	- ปริญญาตรี	๕๐	๓๔.๒๐
	- สูงกว่าปริญญาตรี	๘	๕.๕๐
	- อื่นๆ	๑๔	๙.๖๐
๔.	ระดับตำแหน่งงาน		
	- ระดับปฏิบัติการ	๕๖	๓๘.๔๐
	- ระดับหัวหน้างาน/ผู้จัดการ	๓๒	๒๑.๙๐
	- อื่น ๆ	๕๘	๓๙.๗๐

จากตารางที่ ๔.๑ ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย ๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๗๐ และเพศหญิง ๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๓๐ มีอายุพบว่าเป็นส่วนใหญ่ ๔๑-๕๐ ปี จำนวน ๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๖๐ รองลงมา อายุ ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๑๐ อายุ ๒๐-๓๐ ปี จำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๘๐ และ อายุ ๕๑-๖๐ ปี จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๕๐ ตามลำดับ ด้านระดับการศึกษาพบว่าระดับมัธยมศึกษา ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๘๐ ปริญญาตรี ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๒๐ ระดับอื่นๆ จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๖๐ คน ระดับประถมศึกษา ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๙๐ และ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๐ ตามลำดับ ด้านระดับตำแหน่งงานของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีตำแหน่งงานระดับอื่น ๆ ๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๗๐ รองลงมาอยู่ในระดับปฏิบัติการจำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๔๐ และน้อยที่สุดอยู่ในระดับหัวหน้างานหรือผู้จัดการฯ จำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๙๐ ตามลำดับ

๔.๒ ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมบุคคลตามไตรสิกขา

ตาราง ๔.๒ พฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขาด้านศีลสิกขา (SiI)

ด้านศีลสิกขา (SiI)	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
๑. ปฏิบัติตามกฎระเบียบขององค์กรที่กำหนดไว้	๔.๔๖	.๖๘๖	มากที่สุด
๒. รับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน	๔.๗๔	.๕๑๓	มากที่สุด
๓. ซื่อสัตย์สุจริตต่อนหน้าที่	๔.๗๕	.๔๙๖	มากที่สุด
๔. ดำรงชีวิตโดยนำหลักศีลธรรมเป็นแนวทางในการประพฤติตน	๔.๒๐	.๘๑๐๐	มาก
๕. ไม่เล่นการพนัน	๓.๓๗	.๑.๓๖๐	ปานกลาง
๖. ใช้วาจาที่สุภาพอ่อนโยนในการปฏิบัติหน้าที่	๔.๑๐	.๗๗๖	มาก
๗. พุดความจริงเสมอ	๔.๔๐	.๗๓๙	มากที่สุด
๘. ไม่เสพของมีเงินเมา	๓.๔๖	๑.๔๔๗	มาก
๙. ไม่เคยสร้างความเดือนร้อนให้แก่หมู่คณะ	๓.๗๕	๑.๔๔๗	มาก
รวม	๔.๑๔	.๕๔๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขาด้านศีลสิกขา (SiI) พบว่า โดยภาพรวมมีระดับความสำคัญมากมีค่าเฉลี่ยรวม (\bar{X}) เท่ากับ ๔.๑๔ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. เท่ากับ .๕๔๗ โดยสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลข้อมูลเป็นรายด้านดังนี้ การซื่อสัตย์สุจริตต่อนหน้าที่ ($\bar{X} = ๔.๗๕$) การรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน ($\bar{X} = ๔.๗๔$) การปฏิบัติตามกฎระเบียบขององค์กรที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = ๔.๔๖$) การพุดความจริงเสมอ ($\bar{X} = ๔.๔๐$) การดำรงชีวิตโดยนำหลักศีลธรรมเป็นแนวทางใน

การประพุดิตน ($\bar{X} = ๔.๒๐$) การใช้วาจาที่สุภาพอ่อนโยนในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = ๔.๗๕$) การไม่เคยสร้างความสะดวกเดือดร้อนให้แก่หมู่คณะ ($\bar{X} = ๓.๗๕$) ไม่เสพของมีนเมา ($\bar{X} = ๓.๔๖$) และ การไม่เล่นการพนัน ($\bar{X} = ๓.๓๗$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ พฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกษาด้านสมาธิศึกษา (Smathi)

ด้านสมาธิศึกษา (Smathi)	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
๑. ให้ความกับการนั่งสมาธิเสมอ	๒.๙๒	๑.๑๔๓	ปานกลาง
๒. มีกำลังใจและความมุ่งมั่นต่อการทำงาน	๔.๑๒	.๗๕๑	มาก
๓. ตั้งใจและอดทนในการปฏิบัติหน้าที่	๔.๔๕	.๖๖๕	มากที่สุด
๔. แนะนำบุคคลอื่นให้มีสมาธิในการทำงาน	๓.๖๐	๑.๐๒๗	มาก
๕. เมื่อพบอุปสรรค ท่านแก้ไขโดยใช้สติ	๔.๑๔	.๘๑๔	มาก
รวม	๓.๘๕	.๖๓๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกษาด้านสมาธิศึกษา (Smathi) พบว่าโดยภาพรวมมีระดับความสำคัญมากมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ ๓.๘๕ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. เท่ากับ .๖๓๕ โดยสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลข้อมูลเป็นรายด้านดังนี้ การตั้งใจและอดทนในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = ๔.๔๕$) เมื่อพบอุปสรรค ท่านแก้ไขโดยใช้สติ ($\bar{X} = ๔.๑๔$) มีกำลังใจและความมุ่งมั่นต่อการทำงาน ($\bar{X} = ๔.๑๒$) แนะนำบุคคลอื่นให้มีสมาธิในการทำงาน ($\bar{X} = ๓.๖๐$) และ ให้ความกับการนั่งสมาธิเสมอ ($\bar{X} = ๒.๙๒$) ตามลำดับ

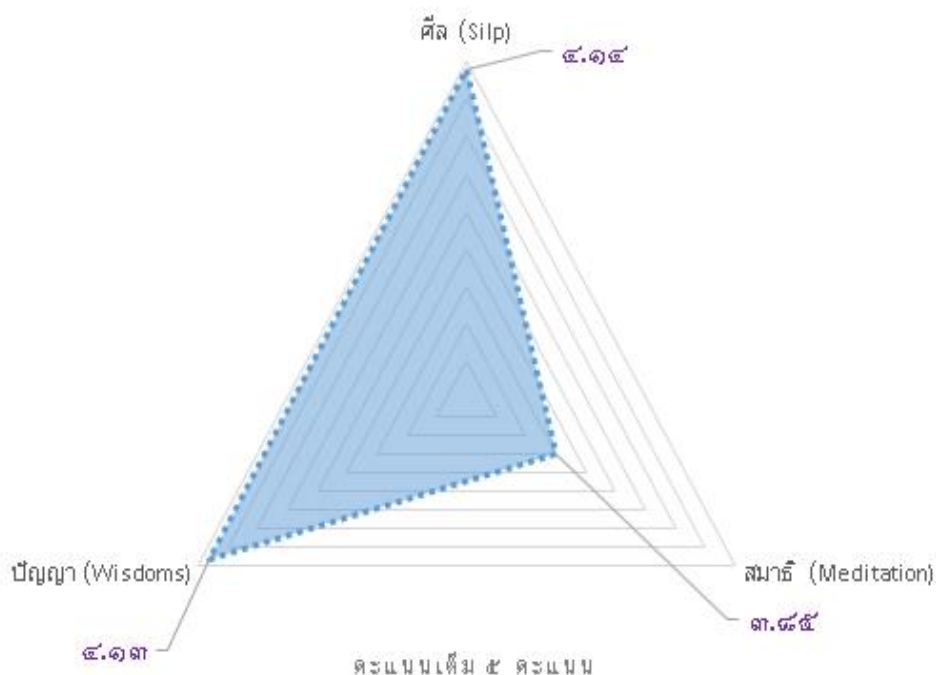
ตารางที่ ๔.๔ พฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขาด้านปัญญาสิกขา (Panya)

ด้านปัญญาสิกขา (Panya)	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
๑. เมื่อมีปัญหาท่านมีการไตร่ตรองก่อนเสมอ	๔.๒๘	.๗๓๑	มากที่สุด
๒. ประยุกต์หลักธรรมคำสอนของศาสนามาใช้ ในการดำเนินชีวิต	๓.๘๘	.๘๔๓	มาก
๓. ใช้หลักเหตุและผลในการปฏิบัติหน้าที่	๔.๑๘	.๗๙๗	มาก
๔. มีกระบวนการคิดในการแก้ปัญหาเป็น อย่างรอบคอบ	๔.๑๓	.๗๗๒	มาก
๕. เน้นใช้หลักเหตุผลในการแก้ปัญหา	๔.๒๔	.๗๐๘	มากที่สุด
๖. เมื่อเกิดปัญหาขึ้นท่านสืบสาวเรื่องราวของ ปัญหาโดยไม่ด่วนตัดสินใจ	๔.๑๙	.๘๑๖	มาก
๗. สามารถแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ใน องค์กร โดยความรู้เท่าทันกับสภาวะปัจจุบัน	๓.๙๙	.๗๕๒	มาก
รวม	๔.๑๓	.๖๔๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขาด้านปัญญาสิกขา (Panya) พบว่าโดยภาพรวมมีระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ ๔.๑๓ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .๖๔๒ โดยสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลข้อมูลเป็นรายด้านดังนี้ เมื่อมีปัญหาท่านมีการไตร่ตรองก่อนเสมอ ($\bar{X} = ๔.๒๘$) เน้นใช้หลักเหตุผลในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = ๔.๒๔$) เมื่อเกิดปัญหาขึ้นท่านสืบสาวเรื่องราวของปัญหาโดยไม่ด่วนตัดสินใจ ($\bar{X} = ๔.๑๙$) ใช้หลักเหตุและผลในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = ๔.๑๘$) มีกระบวนการคิดในการแก้ปัญหาเป็นอย่างรอบคอบ ($\bar{X} = ๔.๑๓$) สามารถแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ในองค์กร โดยความรู้เท่าทันกับสภาวะปัจจุบัน ($\bar{X} = ๓.๙๙$) และประยุกต์หลักธรรมคำสอนของศาสนาใช้ในการดำเนินชีวิต ($\bar{X} = ๓.๘๘$) ตามลำดับ

สรุประดับพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรในองค์กร

เนื่องจากค่าคะแนนเต็มของข้อคำถามมี ๔๕ คะแนน สมมติ มี ๒๕ คะแนน และ ปัญญา มี ๓๕ คะแนน ดังนั้นจึงต้องปรับค่าน้ำหนักให้เท่ากัน และจากการวิเคราะห์เรดาร์กราฟ พบว่าบุคลากรในองค์กรมีระดับคะแนนรวมเฉลี่ย มิติ ศีล (๔.๑๔ คะแนน) สมมติ (๓.๘๕ คะแนน) และปัญญา (๔.๑๓ คะแนน) โดยคิดเป็นระดับพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรในองค์กรทั้ง มิติศีล สมมติ และปัญญา ในระดับดี อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมของบุคลากรขององค์กรมิติสมมติต่ำกว่า มิติศีลและปัญญา (รายละเอียดตาม กราฟที่ ๔.๑)

กราฟที่ ๔.๑ ระดับพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรในองค์กร

โดยเฉลี่ย บุคลากรในองค์กรเอกชนมีระดับความสุข ประการในระดับไม่เท่ากัน โดยจะมีความสุขด้านน้ำใจงาม (HAPPY HEART) มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย ๔.๔๑ จาก ๕.๐๐) ด้านครอบครัวที่ดี (HAPPY FAMILY) (ค่าเฉลี่ย ๔.๒๔ จาก ๕.๐๐) ด้านการหาความรู้ (HAPPY BRAIN) (ค่าเฉลี่ย ๔.๑๙ จาก ๕.๐๐) ด้านการมีคุณธรรม (HAPPY SOUL) (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๑ จาก ๕.๐๐) ด้านการผ่อนคลาย (HAPPY RELAX) (ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ จาก ๕.๐๐) ด้านสุขภาพดี (HAPPY BODY) (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๘ จาก ๕.๐๐) ด้านสังคมดี (HAPPY SOCIETY) (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๗ จาก ๕.๐๐) และด้านใช้เงินเป็น (HAPPY MONEY) (ค่าเฉลี่ย ๓.๓๖ จาก ๕.๐๐) ตามลำดับ

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ

ผลการวิเคราะห์ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ที่ประกอบด้วย ร่างกายดี (Happy Body) น้ำใจงาม (Happy Heart) ใช้เงินเป็น (Happy Money) ผ่อนคลายดี (Happy Relax) การหาความรู้ (Happy Brain) การมีคุณธรรม (Happy Soul) ครอบครัวดี (Happy Family) และสังคมดี (Happy Societ) ดังนี้

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ประกอบด้วย ร่างกายดี น้ำใจงาม ใช้เงินเป็น ผ่อนคลายดี การหาความรู้ การมีคุณธรรม ครอบครัวดี และสังคมดี

ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
๑. ร่างกายดี (Happy Body)	๓.๘๙	.๖๒๕	มาก
๒. น้ำใจงาม (Happy Heart)	๔.๔๑	.๔๔๓	มากที่สุด
๓. ใช้เงินเป็น (Happy Money)	๓.๓๗	.๗๕๘	ปานกลาง
๔. ผ่อนคลายดี (Happy Relax)	๓.๘๙	.๕๖๙	มาก
๕. การหาความรู้ (Happy Brain)	๔.๒๐	.๕๘๗	มาก
๖. การมีคุณธรรม (Happy Soul)	๔.๐๒	.๕๘๔	มาก
๗. ครอบครัวดี (Happy Family)	๔.๒๕	.๖๐๖	มากที่สุด
๘. สังคมดี (Happy Society)	๓.๖๘	.๕๔๔	มาก
รวม	๓.๙๖	.๔๒๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ ผลการวิเคราะห์ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ประกอบด้วย ร่างกายดี น้ำใจงาม ใช้เงินเป็น ผ่อนคลายดี การหาความรู้ การมีคุณธรรม ครอบครัวดี และสังคมดี พบว่าโดยภาพรวมระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ มีระดับความสำคัญมากมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ ๓.๙๖ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .๔๒๐ โดยสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลข้อมูลเป็นรายด้านดังนี้ ด้านน้ำใจงาม ($\bar{X} = ๔.๒๕$) ด้านครอบครัวดี ($\bar{X} = ๔.๒๕$) ด้านการหาความรู้ ($\bar{X} = ๔.๒๐$) ด้านการมีคุณธรรม ($\bar{X} = ๔.๐๒$) ด้านผ่อนคลายดี ($\bar{X} = ๓.๘๙$) ด้านร่างกายดี ($\bar{X} = ๓.๘๙$) ด้านสังคมดี ($\bar{X} = ๓.๖๘$) และด้านการใช้เงินเป็น ($\bar{X} = ๓.๓๗$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ ระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ ด้านน้ำใจงาม (Happy Heart)

ด้านน้ำใจงาม (Happy Heart)	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
๑. เพื่อนร่วมงานคอยให้ความช่วยเหลือท่านเสมอ	๔.๑๖	.๖๒๙	มาก
๒. ท่านพร้อมที่จะช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานโดยไม่ต้องมีการร้องขอ	๔.๓๒	.๕๘๖	มากที่สุด
๓. ให้ความรักและเอื้ออาทรต่อสมาชิกในครอบครัว	๔.๗๐	.๕๐๓	มากที่สุด
๔. เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในการทำงาน การมีน้ำใจ ไมตรีต่อกันมีความสำคัญมากกว่าแข่งขันกัน	๔.๕๑	.๖๔๖	มากที่สุด
๕. หลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในการทำงาน	๔.๒๖	.๗๒๓	มากที่สุด
๖. มุ่งสร้างความสุขในครอบครัวโดยหลีกเลี่ยงความ ขัดแย้ง	๔.๕๒	.๖๔๖	มากที่สุด
รวม	๔.๔๑	.๔๔๓	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔.๖ ผลการวิเคราะห์ระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ ด้านน้ำใจงาม (Happy Heart) พบว่าโดยภาพรวมด้านน้ำใจงาม (Happy Heart) มีระดับความสำคัญมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ ๔.๔๑ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .๔๔๓ โดยสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลข้อมูลเป็นรายด้านดังนี้ การให้ความรักและเอื้ออาทรต่อสมาชิกในครอบครัว ($\bar{X} = ๔.๗๐$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมามุ่งสร้างความสุขในครอบครัวโดยหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง ($\bar{X} = ๔.๕๒$) เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในการทำงาน การมีน้ำใจไมตรีต่อกันมีความสำคัญมากกว่าแข่งขันกัน ($\bar{X} = ๔.๕๑$) เป็นอันดับสาม พร้อมทั้งจะช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานโดยไม่ต้องมีการร้องขอ ($\bar{X} = ๔.๓๒$) หลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในการทำงาน ($\bar{X} = ๔.๒๖$) และ เพื่อนร่วมงานคอยให้ความช่วยเหลือท่านเสมอ ($\bar{X} = ๔.๑๖$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๗ ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ด้านครอบครัวดี (Happy Society)

ด้านครอบครัวดี (Happy Society)	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
๑. มีครอบครัวที่อบอุ่นซึ่งมีผลต่อกำลังใจในการทำงาน	๔.๔๓	.๗๗๘	มากที่สุด
๒. จัดสรรภาระงานได้สมดุลไม่กระทบต่อครอบครัว	๔.๐๕	.๗๗๓	มาก
๓. เมื่อมีปัญหาคนในครอบครัวจะมีส่วนรับรู้และช่วยให้คำปรึกษา	๔.๑๖	.๘๑๑	มาก
๔. สมาชิกในครอบครัวภูมิใจในงานของท่าน	๔.๑๙	.๗๔๖	มาก
๕. เมื่อมีปัญหาในครอบครัว ร่วมกันแก้ปัญหาและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน	๔.๔๐	.๗๓๘	มากที่สุด
รวม	๔.๒๕	.๖๐๖	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔.๗ ผลการวิเคราะห์ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ด้านครอบครัวดี (Happy Society) พบว่าโดยภาพรวมด้านครอบครัวดี (Happy Society) ระดับความสำคัญมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ ๔.๒๕ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .๖๐๖ โดยสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลข้อมูลเป็นรายด้านดังนี้ มีครอบครัวที่อบอุ่นซึ่งมีผลต่อกำลังใจในการทำงาน ($\bar{X} = ๔.๔๓$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา เมื่อมีปัญหาในครอบครัว ร่วมกันแก้ปัญหาและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = ๔.๔๐$) สมาชิกในครอบครัวภูมิใจในงานของท่าน ($\bar{X} = ๔.๑๙$) เป็นอันดับสาม เมื่อมีปัญหาคนในครอบครัวจะมีส่วนรับรู้และช่วยให้คำปรึกษา ($\bar{X} = ๔.๑๖$) และ จัดสรรภาระงานได้สมดุลไม่กระทบต่อครอบครัว ($\bar{X} = ๔.๐๕$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๘ ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ด้านการหาความรู้ (Happy Brain)

ด้านการหาความรู้ (Happy Brain)	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
๑. เชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ไม่มีวันสิ้นสุด	๔.๕๗	.๗๑๓	มากที่สุด
๒. การพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ	๔.๓๓	.๗๑๕	มากที่สุด
๓. หาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ	๔.๑๑	.๗๗๑	มาก
๔. จ่ายเงินเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมในการสร้างความมั่นคงในอาชีพ	๓.๖๗	.๙๖๙	มาก
๕. พร้อมจะแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน	๔.๒๘	.๖๘๒	มากที่สุด
รวม	๔.๑๙	.๕๘๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ ผลการวิเคราะห์ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ด้านครอบครัว (Happy Brain) พบว่าโดยภาพรวมด้านความรู้ (Happy Brain) มีระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ ๔.๑๙ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .๕๘๗ โดยสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลข้อมูลเป็นรายด้านดังนี้ เชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ไม่มีวันสิ้นสุด ($\bar{X} = ๔.๕๗$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา การพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ ($\bar{X} = ๔.๓๓$) พร้อมจะแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = ๔.๒๘$) เป็นอันดับสาม หาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = ๔.๑๑$) และ จ่ายเงินเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมในการสร้างความมั่นคงในอาชีพ ($\bar{X} = ๓.๖๗$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๙ ระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ ด้านการมีคุณธรรม (Happy Soul)

ด้านการมีคุณธรรม (Happy Soul)	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
๑. ปฏิบัติศาสนกิจอยู่เสมอ	๓.๗๓	.๘๐๘	มาก
๒. ความซื่อสัตย์สำคัญต่อความก้าวหน้าทางอาชีพและการดำเนินชีวิต	๔.๔๔	.๖๗๔	มากที่สุด
๓. ใช้หลักธรรมคำสอนในศาสนามาปฏิบัติจริงในชีวิต	๔.๑๗	.๗๐๘	มาก
๔. เมื่อมีปัญหาลดความเครียดด้วยการภาวนาและทำสมาธิ	๓.๗๓	.๘๘๑	มาก
๕. หลักศาสนาที่ท่านยึดเหนี่ยวช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพ	๔.๐๐	.๘๑๔	มาก
รวม	๔.๐๒	.๕๘๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๙ ผลการวิเคราะห์ระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ ด้านคุณธรรม (Happy Soul) พบว่าโดยภาพรวมด้านการมีคุณธรรม (Happy Soul) มีระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ ๔.๐๒ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .๕๘๔ โดยสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลข้อมูลเป็นรายด้านดังนี้ ความซื่อสัตย์สำคัญต่อความก้าวหน้าทางอาชีพและการดำเนินชีวิต ($\bar{X} = ๔.๔๔$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ใช้หลักธรรมคำสอนในศาสนามาปฏิบัติจริงในชีวิต ($\bar{X} = ๔.๑๗$) หลักศาสนาที่ท่านยึดเหนี่ยวช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพ ($\bar{X} = ๔.๐๐$) เป็นอันดับสาม ปฏิบัติศาสนกิจอยู่เสมอ ($\bar{X} = ๓.๗๓$) และ เมื่อมีปัญหาลดความเครียดด้วยการภาวนาและทำสมาธิ ($\bar{X} = ๓.๗๓$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๐ ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ด้านผ่อนคลายดี (Happy Relax)

ด้านผ่อนคลายดี (Happy Relax)	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
๑. ให้อเวลาทำงานและพักผ่อนอย่างสมดุล	๓.๗๕	.๗๙๕	มาก
๒. ให้อเวลาว่างในการพักผ่อนหย่อนใจ	๓.๘๒	.๘๓๐	มาก
๓. มีเวลาในการทำงานอดิเรกที่ชื่นชอบ	๓.๖๘	.๘๙๔	มาก
๔. เมื่อรู้สึกเครียดท่านจะหยุดพักสมอง เพื่อให้มีความพร้อมในการแก้ปัญหา	๔.๐๓	.๗๓๓	มาก
๕. การพักผ่อนหย่อนใจ ไม่ได้ทำให้ความสำเร็จของงานลดลงแต่เป็นส่วนหนึ่งในการทำงานอย่างมีความสุข	๔.๑๖	.๗๔๓	มาก
รวม	๓.๘๗	.๕๖๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๐ ผลการวิเคราะห์ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ด้านผ่อนคลายดี (Happy Relax) พบว่าโดยภาพรวมด้านผ่อนคลายดี (Happy Relax) มีระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ ๓.๘๗ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .๕๖๙ โดยสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลข้อมูลเป็นรายด้านดังนี้ การพักผ่อนหย่อนใจ ไม่ได้ทำให้ความสำเร็จของงานลดลง แต่เป็นส่วนหนึ่งในการทำงานอย่างมีความสุขมากขึ้น ($\bar{X} = ๔.๑๖$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา เมื่อรู้สึกเครียดท่านจะหยุดพักสมอง เพื่อให้มีความพร้อมในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = ๔.๐๓$) ให้อเวลาว่างในการพักผ่อนหย่อนใจ ($\bar{X} = ๓.๘๒$) เป็นอันดับสาม ให้อเวลาทำงานและพักผ่อนอย่างสมดุล ($\bar{X} = ๓.๗๕$) และ มีเวลาในการทำงานอดิเรกที่ชื่นชอบ ($\bar{X} = ๓.๖๘$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๑ ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ด้านร่างกายดี (Happy Body)

ด้านร่างกายดี (Happy Body)	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
๑. ในภาพรวมท่านพอใจต่อสุขภาพ ร่างกายของท่าน	๓.๘๖	.๘๙๔	มาก
๒. ท่านเอาใจใส่ต่อสุขภาพด้วยการออกกำลังกาย	๓.๘๖	.๘๖๐	มาก
๓. ทานอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย	๔.๑๒	.๘๐๔	มาก
๔. พักผ่อนอย่างเพียงพอ	๓.๙๐	.๘๒๕	มาก
๕. ไม่เก็บเรื่องรบกวนจิตใจมาครุ่นคิด	๓.๖๒	.๙๑๘	มาก
๖. รักษาความสมดุลของร่างกาย กาย-ใจ และการพักผ่อน	๓.๙๕	.๗๘๖	มาก
รวม	๓.๘๙	.๖๒๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๑ ผลการวิเคราะห์ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ด้านร่างกายดี (Happy Body) พบว่าโดยภาพรวมด้านร่างกายดี (Happy Body) รวมมีระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ ๓.๘๙ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .๖๒๕ โดยสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลข้อมูลเป็นรายด้านดังนี้ ทานอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย ($\bar{X} = ๔.๑๒$) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา รักษาความสมดุลของร่างกาย กาย-ใจ และการพักผ่อน ($\bar{X} = ๓.๙๕$) พักผ่อนอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = ๓.๙๐$) เป็นอันดับสาม ท่านเอาใจใส่ต่อสุขภาพด้วยการออกกำลังกาย ($\bar{X} = ๓.๘๖$) ในภาพรวมท่านพอใจต่อสุขภาพร่างกายของท่าน ($\bar{X} = ๓.๘๖$) และ ไม่เก็บเรื่องรบกวนจิตใจมาครุ่นคิด ($\bar{X} = ๓.๖๒$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๒ ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ด้านสังคมดี (Happy Society)

ด้านสังคมดี (Happy Society)	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
๑. มีเพื่อนหรือญาติพี่น้องที่คอยช่วยเหลือเวลาที่ท่านต้องการ	๔.๑๐	.๗๘๒	มาก
๒. มีความสุขในชุมชนที่ท่านอยู่	๔.๐๐	.๘๕๕	มาก
๓. มั่นใจว่าชุมชนที่ท่านอาศัยมีความปลอดภัย	๓.๙๘	.๘๔๓	มาก
๔. บ่อยครั้งที่ท่านคิดจะหนีไปจากชุมชนที่ท่านอาศัย หากสามารถทำได้	๒.๙๕	๑.๑๗๖	ปานกลาง
๕. ท่านมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนและสังคม	๓.๓๘	.๗๗๑	ปานกลาง
รวม	๓.๖๘	.๕๔๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ด้านสังคมดี (Happy Society) พบว่าโดยภาพรวมด้านสังคมดี (Happy Society) มีระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ ๓.๖๘ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .๕๕๕ โดยสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลข้อมูลเป็นรายด้านดังนี้ มีเพื่อนหรือญาติพี่น้องที่คอยช่วยเหลือเวลาที่ท่านต้องการ ($\bar{X} = ๔.๑๐$) มีความสุขในชุมชนที่ท่านอยู่ ($\bar{X} = ๔.๐๐$) มั่นใจว่าชุมชนที่ท่านอาศัยมีความปลอดภัย ($\bar{X} = ๓.๙๘$) เป็นอันดับสาม ท่านมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนและสังคม ($\bar{X} = ๓.๓๘$) และ บ่อยครั้งที่ท่านคิดจะหนีไปจากชุมชนที่ท่านอาศัย หากสามารถทำได้ ($\bar{X} = ๒.๙๕$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๓ ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ด้านการใช้เงินเป็น (Happy Money)

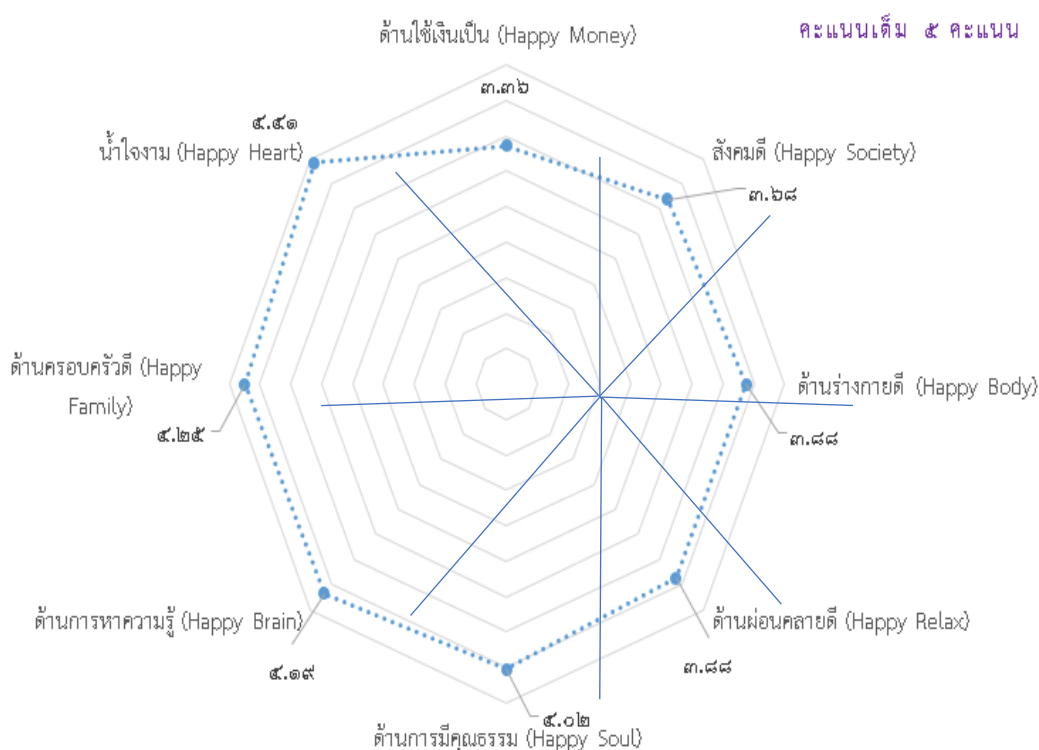
ด้านการใช้เงินเป็น (Happy Money)	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
๑. พอใจต่อสถานะทางการเงินที่มีอยู่ในปัจจุบัน	๓.๑๗	๑.๐๖๖	ปานกลาง
๒. มีเงินเหลือเก็บอย่างสม่ำเสมอ	๓.๐๘	๑.๑๖๙	ปานกลาง
๓. ในปัจจุบันท่านไม่มีความจำเป็นต้องกู้ยืมเงิน	๓.๑๒	๑.๑๘๕	ปานกลาง
๔. มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย รวมทั้งการจัดการการเงินเป็นอย่างดี	๓.๔๓	.๙๒๔	มาก
๕. ยึดหลักความพอเพียงของชีวิต ใช้ชีวิตอย่างเหมาะสมกับฐานะ	๔.๐๓	.๗๗๙	มาก
รวม	๓.๓๖	.๗๕๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๓ ผลการวิเคราะห์ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ด้านการใช้เงินเป็น (Happy Money) พบว่าโดยภาพรวมด้านการใช้เงินเป็น (Happy Money) มีระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 3.36 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ .๗๕๘ โดยสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลข้อมูลเป็นรายด้านดังนี้ ยึดหลักความพอเพียงของชีวิต ใช้ชีวิตอย่างเหมาะสมกับฐานะ ($\bar{X} = ๔.๐๓$) มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย รวมทั้งการจัดการการเงินเป็นอย่างดี ($\bar{X} = ๓.๔๓$) พอใจต่อสถานะทางการเงินที่มีอยู่ในปัจจุบัน ($\bar{X} = ๓.๑๗$) เป็นอันดับสาม ในปัจจุบันท่านไม่มีความจำเป็นต้องกู้ยืมเงิน ($\bar{X} = ๓.๑๒$) และมีเงินเหลือเก็บอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = ๓.๐๘$) ตามลำดับ

สรุประดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ทั้ง ๘ มิติ

เนื่องจากแต่ละปัจจัยมีจำนวนข้อย่อยไม่เท่ากันส่งผลให้คะแนนเต็มที่ได้ไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงต้องปรับค่าน้ำหนักให้เท่ากันโดยใช้ค่าเฉลี่ย และจากการวิเคราะห์เรดาร์กราฟ พบว่าภาพรวมความสุขทั้ง ๘ มิติ ของบุคลากรในองค์กร มีคะแนนรวมเฉลี่ย ๑๖๖.๖๒ คะแนน หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย ๓.๙๗ คะแนน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับพอใช้ ทั้งนี้ เมื่อจำแนกค่าคะแนนรวมเฉลี่ย ความสุขทั้ง ๘ มิติ พบว่า บุคลากรในองค์กรนี้มีคะแนนความสุขในมิติน้ำใจงาม (Happy Heart) สูงที่สุด เท่ากับ ๔.๔๑

รองลงมาคือมิติครอบครัวดี (Happy Family) ๔.๒๕ มิติการหาความรู้ (Happy Brain) ๔.๑๙ มิติการมีคุณธรรม (Happy Soul) ๔.๐๒ มิติผ่อนคลายดี (Happy Relax) ๓.๘๘ มิติร่างกายดี (Happy Body) ๓.๘๘ มิติสังคมดี (Happy Society) ๓.๖๘ และ มิติใช้เงินเป็น (Happy Money) ๓.๓๖ (รายละเอียดตาม กราฟที่ ๔.๒)

กราฟที่ ๔.๒ ระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ทั้ง ๘ มิติ

๔.๔ ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ ๑ พนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติแตกต่างกัน

H_0 = พนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติไม่แตกต่างกัน

H_1 = พนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติแตกต่างกัน

โดยใช้สถิติ independent-sample t-test และสถิติ F-Test ในการทดสอบสมมติฐาน ถ้าพบความแตกต่างเป็นรายกลุ่มจะวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่โดยการวิเคราะห์ค่าเชฟเฟ้ (Scheffe analysis)

ตารางที่ ๔.๑๔ การทดสอบสมมติฐานระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติ จำแนกตามเพศ

ระดับความสุขของบุคลากร ใน ๘ มิติ	เพศชาย		เพศหญิง		t-value	P
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ร่างกายดี (Happy Body)	๔.๐๐	.๖๑๕	๓.๗๖	.๖๑๔	๒.๔๑๖	.๐๑๗*
น้ำใจงาม (Happy Heart)	๔.๔๘	.๔๐๔	๔.๓๔	.๔๗๖	๑.๘๙๔	.๐๖๐
ใช้เงินเป็น (Happy Money)	๔.๔๘	.๗๖๐	๓.๒๔	.๗๔๑	๑.๙๕๑	.๐๕๓
ผ่อนคลายดี (Happy Relax)	๓.๙๒	.๕๕๐	๓.๘๕	.๕๙๓	๐.๖๘๕	.๔๙๕
การหาความรู้ (Happy Brain)	๔.๒๕	.๕๙๘	๔.๑๒	.๕๗๐	๑.๓๗๐	.๑๗๓
การมีคุณธรรม (Happy Soul)	๔.๐๒	.๕๙๗	๔.๐๐	.๕๗๔	๐.๑๘๑	.๘๕๗
ครอบครัวดี (Happy Family)	๔.๒๓	.๖๖๐	๔.๒๖	.๕๔๔	-๐.๒๙๕	.๗๖๙
สังคมดี (Happy Society)	๓.๗๕	.๕๕๕	๓.๖๐	.๕๒๖	๑.๖๔๖	.๑๐๒
ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติภาพรวม	๔.๐๒	.๔๓๗	๓.๙๐	.๓๙๔	๑.๗๓๕	.๐๘๕

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ การทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกัน ไม่ทำให้ระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แต่เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกัน ๑ ด้าน คือ ความสุขของบุคลากรด้านร่างกายดี (Happy Body) โดยพบว่าเพศชายมีระดับความสุขด้านร่างกายสูงกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๑๕ การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติ จำแนกตามปัจจัยด้านอายุ

ระดับ ความสุขของ บุคลากรใน ๘ มิติ	อายุ								สถิติทดสอบ	
	๒๐-๓๐ ปี		๓๑-๔๐ ปี		๔๑-๕๐ ปี		๕๑-๖๐ ปี		F	P
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ร่างกายดี	๓.๘๑	.๕๘	๓.๘๘	.๖๗	๓.๙๕	.๖๘	๓.๘๙	.๓๖	.๓๗๑	.๗๗๔
น้ำใจงาม	๔.๔๐	.๔๖	๔.๔๐	.๔๒	๔.๔๒	.๔๗	๔.๔๘	.๓๙	.๑๒๕	.๔๕
ใช้เงินเป็น	๓.๔๕	.๖๙	๓.๓๙	.๘๓	๓.๓๑	.๗๕	๓.๑๘	.๗๗	.๔๘๐	.๖๙๗
ผ่อนคลายดี	๓.๙๔	.๕๗	๓.๘๕	.๗๑	๓.๘๗	.๕๖	๓.๘๗	.๓๔	.๑๙๗	.๘๙๘
การหาความรู้	๔.๑๙	.๕๖	๔.๑๙	.๕๙	๔.๒๑	.๖๑	๔.๐๙	.๖๒	.๑๓๗	.๙๓๘
การมีคุณธรรม	๓.๙๐	.๖๑	๔.๐๕	.๖๔	๔.๐๗	.๕๔	๔.๐๙	.๓๓	.๗๘๓	.๕๐๕
ครอบครัวดี	๔.๑๕	.๗๕	๔.๑๕	.๕๙	๔.๓๘	.๔๘	๔.๔	.๔๒	๑.๘๘๖	.๑๓๕
สังคมดี	๓.๗๐	.๕๗	๓.๕๘	.๖๑	๓.๗๔	.๕๑	๓.๗๕	.๒๗	.๘๐๘	.๔๙๑
รวม	๓.๙๔	.๔๓	๓.๙๓	.๔๖	๓.๙๙	.๔๑	๓.๙๗	.๒๘	.๑๙๐	.๙๐๓

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ($\alpha = .๐๕$)

จากตาราง ๔.๑๕ การทดสอบสมมติฐานพบว่า ภาพรวมระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติมีค่าความน่าจะเป็น (P) ที่ได้เท่ากับ .๙๐๓ มีค่ามากกว่าแอลฟา ($\alpha = .๐๕$) จึงยอมรับ H_0 จึงสรุปว่า อายุของพนักงานไม่ทำให้ระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๑๖ การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับความสุข ของบุคลากร ใน ๘ มิติ	ระดับการศึกษา										สถิติทดสอบ	
	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		อื่นๆ		F	P
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ร่างกายดี	๔.๔	.๔๒	๓.๙๖	.๕๙	๓.๖๕	.๖๗	๓.๙๖	.๕๔	๓.๘๔	.๔๕	๔.๗๕	.๐๐๑*
น้ำใจงาม	๔.๖๒	.๓๑	๔.๓๘	.๔๙	๔.๔๒	.๔๒	๔.๔๔	.๔๘	๔.๓๒	.๓๗	๔.๑๖	.๔๕๗
ใช้เงินเป็น	๓.๕๒	.๘๙	๓.๓๐	.๘๐	๓.๓๔	.๗๕	๓.๕๕	.๖๐	๓.๔๗	.๕๔	๔.๓๙	.๗๘๐
ผ่อนคลายดี	๔.๐๙	.๕๐	๓.๘๙	.๕๔	๓.๘๒	.๖๕	๔.๑๕	.๒๖	๓.๗๔	.๕๑	๑.๒๖	.๒๘๙
การหาความรู้	๔.๓๖	.๖๗	๔.๐๓	.๖๑	๔.๓๒	.๕๓	๔.๓๘	.๔๙	๔.๑๙	.๕๓	๒.๑๙๔	.๐๗๓
การมีคุณธรรม	๔.๑๘	.๔๙	๓.๙๘	.๕๒	๓.๙๘	.๗๓	๔.๑๐	.๓๒	๔.๐๕	.๔๐	๔.๐๗	.๘๐๓
ครอบครัวดี	๔.๓๒	๑.๐๖	๔.๒๓	.๕๗	๔.๒๖	.๕๙	๔.๓๐	.๔๔	๔.๑๙	.๓๑	๑.๒๒๐	.๙๗๕
สังคมดี	๓.๙๕	.๕๙	๓.๗๒	.๕๓	๓.๕๓	.๕๕	๓.๔๗	.๖๓	๓.๙๐	.๓๑	๒.๗๗๑	.๐๓๑*
รวม	๔.๑๘	.๔๔	๓.๙๓	.๔๔	๓.๙๒	.๔๒	๔.๐๔	.๒๙	๓.๙๖	.๓๑	๑.๑๗๓	.๓๒๕

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ($\alpha = .๐๕$)

จากตาราง ๔.๑๖ การทดสอบสมมติฐานของระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ โดยภาพรวมระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ มีค่าความน่าจะเป็น (P) เท่ากับ .๓๒๕ ซึ่งมีค่ามากกว่าแอลฟา ($\alpha = .๐๕$) จึงยอมรับ H_0 จึงสรุปว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความสุขของบุคลากร ๒ ด้าน คือด้านร่างกายดี (Happy Body) และด้านสังคมดี (Happy Society) ที่มีผลจากระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๑. โดยพบว่าพนักงานที่จบประถมศึกษาจะมีความสุขด้านร่างกายดี (Happy Body) สูงกว่าพนักงานที่จบปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒. พนักงานที่จบประถมศึกษาจะมีความสุขด้านสังคมดี (Happy Society) สูงกว่าพนักงานที่จบปริญญาตรี

ตารางที่ ๔.๑๗ การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติจำแนกตามระดับตำแหน่งงาน

ระดับความสุขของบุคลากร ใน ๘ มิติ	ตำแหน่งงาน						สถิติทดสอบ	
	ระดับ ปฏิบัติการ		หัวหน้างาน/ ผู้จัดการ		อื่นๆ		F	P
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
ร่างกายดี (Happy Body)	๓.๙๑	.๖๕	๓.๕๒	.๕๙	๔.๐๕	.๕๔	๘.๓๒๑	.๐๐๐*
น้ำใจงาม (Happy Heart)	๔.๔๘	.๓๕	๔.๓๗	.๔๖	๔.๓๖	.๔๙	๑.๒๗๙	.๒๘๒
ใช้เงินเป็น (Happy Money)	๓.๔๙	.๗๓	๓.๒๔	.๖๘	๓.๓๑	.๘๑	๑.๓๐๐	.๒๗๖
ผ่อนคลายดี (Happy Relax)	๓.๘๔	.๖๑	๓.๘๔	.๕๙	๓.๙๕	.๕๑	.๗๐๓	.๔๙๗
การหาความรู้ (Happy Brain)	๔.๒๖	.๕๗	๔.๓๕	.๔๗	๔.๐๓	.๖๒	๓.๙๖๗	.๐๒๑*
การมีคุณธรรม (Happy Soul)	๓.๙๔	.๖๕	๔.๐๕	.๖๐	๔.๐๖	.๕๐๓	.๖๒๙	.๕๓๕
ครอบครัวดี (Happy Family)	๔.๒๗	.๕๙	๔.๑๖	.๕๔	๔.๒๗	.๖๖	.๔๓๘	.๖๔๖
สังคมดี (Happy Society)	๓.๖๔	.๕๖	๓.๕๖	.๔๖	๓.๗๙	.๕๕	๒.๑๙๔	.๑๑๕
รวม	๓.๙๘	.๔๖	๓.๘๙	.๓๕	๓.๙๘	.๔๒	.๖๓๓	.๕๓๓

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ($\alpha = .๐๕$)

จากตาราง ๔.๑๗ การทดสอบสมมติฐานของระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติภาพรวม พบว่า มีค่าความน่าจะเป็น (P) ที่ได้เท่ากับ .๕๓๓ มีค่ามากกว่าแอลฟา ($\alpha = .๐๕$) จึงยอมรับ H_0 จึงสรุปว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านตำแหน่งงานที่แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติโดยรวมมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

เมื่อแยกเป็นรายด้านแล้วพบว่า มีปัจจัยส่วนบุคคล ๒ ด้านที่ทำให้ตำแหน่งงานที่แตกต่างกันทำให้ระดับความสุขของบุคลากรแตกต่างกัน คือ ด้านร่างกายดี (Happy Body) และด้านการหาความรู้ (Happy Brain) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๑. พนักงานในระดับปฏิบัติการมีความสุขด้านร่างกายดี (Happy Body) สูงกว่าพนักงานที่เป็นหัวหน้างาน/ผู้จัดการ และ พนักงานในตำแหน่งอื่น ๆ มีความสุขด้านร่างกายดี (Happy Body) สูงกว่าพนักงานที่เป็นหัวหน้างาน/ผู้จัดการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒. พนักงานในระดับหัวหน้างาน/ผู้จัดการมีการหาความรู้ (Happy Brain) มากกว่าพนักงานในระดับอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาและความสุขของบุคลากรในองค์กรเอกชน ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน (Spearman rank correlation coefficient)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมากกว่า ๒ ตัวขึ้นไป จะใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) บอกถึงความสัมพันธ์เพื่อทดสอบว่าตัวแปรใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กันและเหมาะสมจะสร้างสมการในการพยากรณ์ ในที่นี้สถิติแบบนอนพาราเมตริกที่ใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน (Spearman rank correlation coefficient) ได้ผลดังตารางที่ ๔.๑๘

ตารางที่ ๔.๑๘ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน (r) ของข้อมูล

	ร่างกายดี	น้ำใจงาม	ใช้เงินเป็น	ผ่อนคลายดี	การหา ความรู้	การมี คุณธรรม	ครอบครัวดี	สังคมดี	ศีลสิกขา	สมาธิสิกขา	ปัญญาสิกขา
ร่างกายดี	๑										
น้ำใจงาม	.๕๑๙**	๑									
ใช้เงินเป็น	.๔๗๐**	.๓๑๖**	๑								
ผ่อนคลายดี	.๕๖๐**	.๕๑๘**	.๕๑๕**	๑							
การหาความรู้	.๓๑๖**	.๔๓๔**	.๔๖๙**	.๔๕๕**	๑						
การมี คุณธรรม	.๕๐๑**	.๔๒๙**	.๓๗๔**	.๔๙๕**	.๔๖๕**	๑					
ครอบครัวดี	.๔๔๕**	.๔๖๒**	.๓๐๒**	.๓๕๐**	.๒๙๙**	.๔๕๐**	๑				
สังคมดี	.๕๓๖**	.๔๖๕**	.๔๙๒**	.๕๐๓**	.๔๖๐**	.๖๒๔**	.๖๐๔**	๑			

	ร่างกายดี	น้ำใจงาม	ใช้เงินเป็น	ผ่อนคลายดี	การหา ความรู้	การมี คุณธรรม	ครอบครัวดี	สังคมดี	ศีลสิกขา	สมาธิสิกขา	ปัญญาสิกขา
ศีลสิกขา	.๒๕๒**	.๓๗๕**	.๒๗๕**	.๒๙๐**	.๔๔๐**	.๔๒๙**	.๒๒๐**	.๒๐๖*	๑		
สมาธิสิกขา	.๕๒๔**	.๓๗๙**	.๔๑๗**	.๔๑๕**	.๔๑๙**	.๕๗๖**	.๔๒๙**	.๔๙๔**	.๔๘๗**	๑	
ปัญญาสิกขา	.๓๘๒**	.๔๑๑**	.๓๒๙**	.๔๓๘**	.๕๒๐**	.๕๓๐**	.๓๔๓**	.๓๗๔**	.๕๗๖**	.๖๓๕**	๑

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๑

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันซึ่งพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทุกตัว มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่สูงเกิน ๐.๙๐ (Pallant, 2007) จึงสรุปได้ว่า ไม่พบปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity)

สมมติฐานที่ ๒ พฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา มีผลต่อระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุวิธี Enter (Enter Regression Analysis)

H_0 = พฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา ไม่ส่งผลต่อระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ

H_1 = พฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา ส่งผลต่อระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ๓ ตัวคือ ศีลสิกขา (Sil) สมาธิสิกขา (Smathi) และ ปัญญาสิกขา (Panya) เพื่อทำการพยากรณ์ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
Regression	๑๑.๔๘๘	๓	๓.๘๒๙	๓๘.๔๙๙	.๐๐๐*
Residual	๑๔.๑๒๔	๑๔๒	.๐๙๙		
Total	๒๕.๖๑๑	๑๔๕			

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ผู้วิจัยใช้สถิติการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยได้ค่าความน่าจะเป็น (P) เท่ากับ .๐๐๐ ที่มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับค่านัยสำคัญทางสถิติ (α) เท่ากับ .๐๕ จึงปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 แสดงว่าพฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา มีผลต่อระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงผลระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุวิธี Enter (Multiple Regression Analysis)

ตัวแปร	β	SE	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	๑.๙๒๓	.๒๑๗		๘.๘๕๐	.๐๐๐
Sil	.๐๕๒	.๐๕๙	.๐๖๗	.๓๘๔	.๓๘๔
Smathi	.๓๐๓	.๐๕๑	.๔๕๘	๕.๘๘๙	.๐๐๐
Panya	.๑๕๙	.๐๕๕	.๒๔๓	๒.๘๘๖	.๐๐๕

$R^2 = .๔๔๙$

$F = ๓๘.๔๙๙$

จากตารางที่ ๔.๒๐ ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุ ปัจจัยด้านพฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขาที่ประกอบด้วยศีลสิกขา (Sil) สมาธิสิกขา (Smathi) และปัญญาสิกขา (Panya) ที่มีผลต่อระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ โดยผู้วิจัยได้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวอิทธิพล (β) มาเขียนเป็นสมการพยากรณ์ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ได้สมการพยากรณ์ ดังนี้

สมการพยากรณ์

$$Y = C + a_1X_1 + a_2X_2 + a_3X_3$$

แทนค่า

$$Y = ๑.๙๒๓ + ๐.๐๕๒Sil + ๐.๓๐๓Smathi* + ๐.๑๕๙Panya*$$

หมายเหตุ

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

โดย

Y = ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ

Sil = ศีลสิกขา

Smathi = สมาธิสิกขา

Panya = ปัญญาสิกขา

พบว่าปัจจัยด้านพฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา ด้านสมาธิสิกขา (Smathi) และปัญญาสิกขา (Payna) มีผลต่อระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ($P < ๐.๐๕$) ส่วนด้านศีลสิกขา (Sil) ข้อมูลเชิงประจักษ์ยังไม่สนับสนุน โดยตัวแปรต้นทั้ง ๒ ด้าน คือ ด้านสมาธิสิกขา (Smathi) และปัญญาสิกขา (Panya) สามารถร่วมกันพยากรณ์ระดับความสุข

ของบุคลากรใน ๘ มิติได้ร้อยละ ๔๔.๙๐ ($R^2 = .๔๔๙$) ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ ๕๕.๑๐ เกิดจากปัจจัยอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพลที่มีผลต่อระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติสูงสุด คือด้านสมาธิศึกษา (Beta = ๐.๔๕๘) และ ด้านปัญญาศึกษา (Beta = .๒๔๓) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวอิทธิพล (β) แต่ละปัจจัยพบว่าเมื่อปัจจัยด้านสมาธิ (Smathi) เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะส่งผลทำให้ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติเพิ่มขึ้น ๐.๓๐๓ หน่วย ($\beta = .๓๐๓$) หรืออธิบายได้ว่า เมื่อพนักงานมีสมาธิ (Smathi) เพิ่มขึ้น ๑๐๐ คนจะมีผลให้ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติเพิ่มขึ้น ๓๐ คน และ เมื่อปัจจัยด้านปัญญา (Panya) เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะมีผลทำให้ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติเพิ่มขึ้น ๐.๑๕๙ หน่วย ($\beta = .๑๕๙$) หรืออธิบายได้ว่าเมื่อพนักงานมีปัญญา (Panya) เพิ่มขึ้น ๑๐๐ คน จะทำให้ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติเพิ่มขึ้น ๑๕ คน

สรุปได้ว่าตัวแปรต้นที่มีผลต่อระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ คือ ด้านสมาธิศึกษา (Smathi) และปัญญาศึกษา (Panya) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๒๑ ผลสรุปสมมติฐาน

H๑	พนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติแตกต่างกัน	
	เพศที่แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติแตกต่างกัน	ยกเว้น ความสุขด้านร่างกายดี (Happy Body) พบว่าเพศชายมีระดับความสุขด้านร่างกายสูงกว่าเพศหญิง
	อายุที่แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติแตกต่างกัน	
	ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติแตกต่างกัน	ยกเว้น ความสุขด้านร่างกายดี (Happy Body) พบว่า (๑) พนักงานที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความสุขด้านร่างกายสูงกว่าพนักงานที่จบปริญญาตรี (๒) พนักงานที่จบประถมศึกษาจะมี ความสุขด้านสังคมดี (Happy Society) สูงกว่าพนักงานที่จบปริญญาตรี
	ตำแหน่งงานที่แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติแตกต่างกัน	ยกเว้น ความสุขด้านร่างกายดี (Happy Body) พบว่า (๑) พนักงานในระดับปฏิบัติการมีความสุขด้านร่างกายสูงกว่าพนักงานระดับหัวหน้างาน และ (๒) พนักงานในระดับอื่น ๆ มีความสุขด้านร่างกายสูงกว่าระดับหัวหน้างาน
H๒	พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ๒ ประการ คือ ด้านสมาธิและด้านปัญญาที่ส่งผลต่อระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ	ยกเว้น ด้านศีลที่ไม่ส่งผลต่อระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ

บทที่ ๕

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาและความสุขของบุคลากรในองค์กรเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา ๓ ประการ (ด้านศีลสิกขา ด้านสมาธิสิกขา และด้านปัญญาสิกขา) และระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ (ร่างกายดี ผ่อนคลายดี น้ำใจงาม การมีคุณธรรม ครอบครัวยดี สังคมดี การหาความรู้ และการใช้เงินเป็น) ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการสรุปผล และมีประเด็นที่สำคัญในการนำเสนอ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

ผู้เขียนสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

๕.๑.๑ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ๑. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน พฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา ๓ ประการ (ด้านศีลสิกขา ด้านสมาธิสิกขา และด้านปัญญาสิกขา) และระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ (ร่างกายดี ผ่อนคลายดี น้ำใจงาม การมีคุณธรรม ครอบครัวยดี สังคมดี การหาความรู้ และการใช้เงินเป็น) ของบุคคลากรในองค์กรเอกชน

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย ๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๗๐ และเพศหญิง ๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๓๐ มีอายุพบว่าส่วนใหญ่ ๔๑-๕๐ ปี จำนวน ๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๖๐ รองลงมา อายุ ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๑๐ อายุ ๒๐-๓๐ จำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๘๐ และ อายุ ๕๑-๖๐ ปี จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๕๐ ตามลำดับ ด้านระดับการศึกษาพบว่าระดับมัธยมศึกษา ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๘๐ ปริญญาตรี ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๒๐ ระดับอื่นๆ จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๖๐น ระดับประถมศึกษา ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๙๐ และ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๐ ตามลำดับ ด้านระดับ ตำแหน่งงานของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีตำแหน่งงานระดับอื่น ๆ ๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๗๐ รองลงมาอยู่ในระดับปฏิบัติการจำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๔๐ และน้อยที่สุดอยู่ในระดับหัวหน้างานหรือผู้จัดการฯ จำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๖๐ ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขาด้านศีลสิกขา (Si) พบว่าโดยภาพรวมมีระดับความสำคัญมากมีค่าเฉลี่ยรวม () เท่ากับ ๔.๑๔ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน () เท่ากับ .๕๔๗ โดยสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลข้อมูลเป็นรายด้านดังนี้ การซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ (= ๔.๗๕) การรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน

(= ๔.๗๔) การปฏิบัติตามกฎระเบียบขององค์กรที่กำหนดไว้ (= ๔.๔๖) การพูดความจริงเสมอ (= ๔.๔๐) การดำรงชีวิตโดยนำหลักศีลธรรมเป็นแนวทางในการประพฤติตน (= ๔.๒๐) การใช้วาจาที่สุภาพอ่อนโยนในการปฏิบัติหน้าที่ (= ๔.๗๕) การไม่เคยสร้างความเดือดร้อนให้แก่หมู่คณะ (= ๓.๗๕) ไม่เสพของมีนเมา (= ๓.๔๖) และ การไม่เล่นการพนัน (= ๓.๓๗) ตามลำดับ

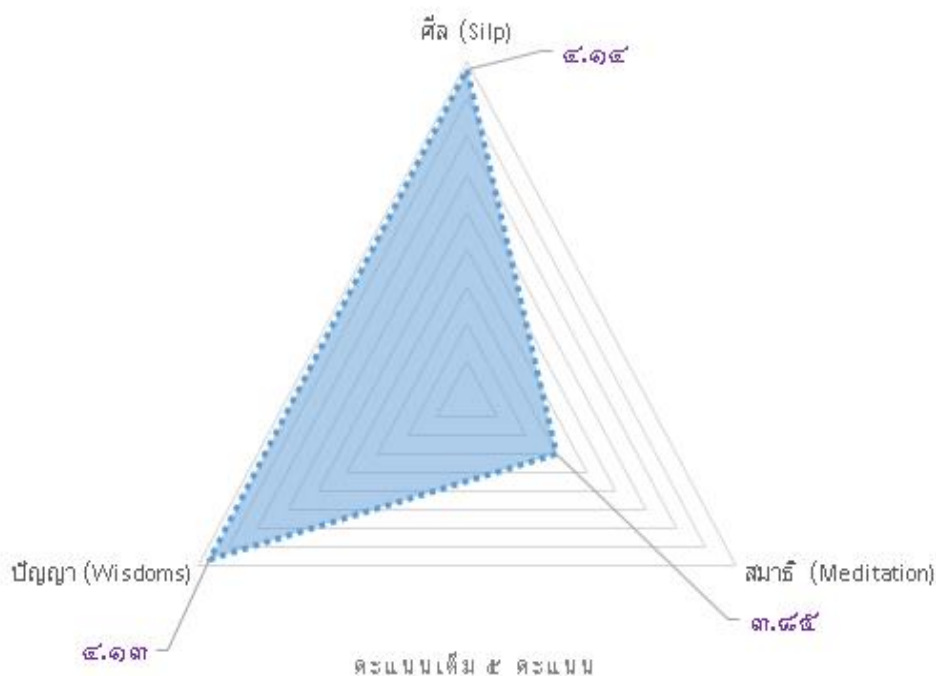
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขาด้านสมาธิศึกษา (Smathi) พบว่าโดยภาพรวมมีระดับความสำคัญมากมีค่าเฉลี่ย () เท่ากับ ๓.๘๕ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน () เท่ากับ .๖๓๕ โดยสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์ และแปลข้อมูลเป็นรายด้านดังนี้ การตั้งใจและอดทนในการปฏิบัติหน้าที่ (= ๔.๔๕) เมื่อพบอุปสรรคท้านแก้ไขโดยใช้สติ (= ๔.๑๔) มีกำลังใจและความมุ่งมั่นต่อการทำงาน (= ๔.๑๒) แนะนำบุคคลอื่นให้มีสมาธิในการทำงาน (= ๓.๖๐) และ ให้ความสำคัญกับการนั่งสมาธิเสมอ (= ๒.๙๒) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขาด้านปัญญาศึกษา (Panya) พบว่าโดยภาพรวมมีระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ย () เท่ากับ ๔.๑๓ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน () เท่ากับ .๖๔๒ โดยสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์ และแปลข้อมูลเป็นรายด้านดังนี้ เมื่อมีปัญหาท่านมีการไตร่ตรองก่อนเสมอ (= ๔.๒๘) เน้นใช้หลักเหตุผลในการแก้ปัญหา (= ๔.๒๔) เมื่อเกิดปัญหาขึ้นท่านสืบสาวเรื่องราวของปัญหาโดยไม่ด่วนตัดสินใจ (= ๔.๑๙) ใช้หลักเหตุและผลในการปฏิบัติหน้าที่ (= ๔.๑๘) มีกระบวนการคิดในการแก้ปัญหาเป็นอย่างรอบคอบ (= ๔.๑๓) สามารถแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ในองค์กร โดยความรู้เท่าทันกับสภาวะปัจจุบัน (= ๓.๙๙) และประยุกต์หลักธรรมคำสอนของศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิต (= ๓.๘๘) ตามลำดับ

สรุประดับพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรในองค์กร

เนื่องจากค่าคะแนนเต็มของข้อคำถามศีลมี ๔๕ คะแนน สมาธิ มี ๒๕ คะแนน และ ปัญญา มี ๓๕ คะแนน ดังนั้นจึงต้องปรับค่าน้ำหนักให้เท่ากัน และจากการวิเคราะห์เรดาร์กราฟพบว่า บุคลากรในองค์กรมีระดับคะแนนรวมเฉลี่ย มิติ ศีล (๔.๑๔ คะแนน) สมาธิ (๓.๘๕ คะแนน) และปัญญา (๔.๑๓ คะแนน) โดยคิดเป็นระดับพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรในองค์กรทั้ง มิติศีล สมาธิ และปัญญา ในระดับดี อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมของบุคลากรขององค์กรมีดีสมาธิต่ำกว่ามิติศีลและปัญญา (รายละเอียดตาม กราฟที่ ๔.๑)

กราฟที่ ๔.๑ ระดับพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาของบุคลากรในองค์กร

ผลการวิเคราะห์ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ด้านน้ำใจงาม (Happy Heart) พบว่าโดยภาพรวมด้านน้ำใจงาม (Happy Heart) มีระดับความสำคัญมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย () เท่ากับ ๔.๔๑ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน () เท่ากับ .๔๔๓ โดยสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลข้อมูลเป็นรายด้านดังนี้ การให้ความรักและเอื้ออาทรต่อสมาชิกในครอบครัว (= ๔.๗๐) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมามุ่งสร้างความสุขในครอบครัว โดยหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง (= ๔.๕๒) เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในการทำงาน การมีน้ำใจไมตรีต่อกันมีความสำคัญมากกว่าแข่งขันกัน (= ๔.๕๑) เป็นอันดับสาม พร้อมทั้งจะช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานโดยไม่ต้องมีการร้องขอ (= ๔.๓๒) หลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในการทำงาน (= ๔.๒๖) และเพื่อนร่วมงานคอยให้ความช่วยเหลือท่านเสมอ (= ๔.๑๖) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ด้านครอบครัวดี (Happy Society) พบว่าโดยภาพรวมด้านครอบครัวดี (Happy Society) ระดับความสำคัญมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย () เท่ากับ ๔.๒๕ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน () เท่ากับ .๖๐๖ โดยสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลข้อมูลเป็นรายด้านดังนี้ มีครอบครัวที่อบอุ่นซึ่งมีผลต่อกำลังใจในการทำงาน (= ๔.๔๓) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา เมื่อมีปัญหาในครอบครัว ร่วมกันแก้ปัญหาและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน (= ๔.๔๐) สมาชิกในครอบครัวภูมิใจในงานของท่าน (= ๔.๑๙) เป็นอันดับสาม เมื่อมีปัญหาคนในครอบครัวจะมีส่วนร่วมรับรู้และช่วยให้คำปรึกษา (= ๔.๑๖) และ จัดสรรภาระงานได้สมดุลไม่กระทบต่อครอบครัว (= ๔.๐๕) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ ด้านครอบครัว (Happy Brain) พบว่าโดยภาพรวมด้านความรู้ (Happy Brain) มีระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ย () เท่ากับ ๔.๑๙ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน () เท่ากับ .๕๘๗ โดยสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลข้อมูลเป็นรายด้านดังนี้ เชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ไม่มีวันสิ้นสุด (= ๔.๕๗) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา การพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ (= ๔.๓๓) พร้อมจะแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน (= ๔.๒๘) เป็นอันดับสาม หาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ (= ๔.๑๑) และ จ่ายเงินเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมในการสร้างความมั่นคงในอาชีพ (= ๓.๖๗) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ ด้านคุณธรรม (Happy Soul) พบว่าโดยภาพรวมด้านการมีคุณธรรม (Happy Soul) มีระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ย () เท่ากับ ๔.๐๒ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน () เท่ากับ .๕๘๔ โดยสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลข้อมูลเป็นรายด้านดังนี้ ความซื่อสัตย์สำคัญต่อความก้าวหน้าทางอาชีพและการดำเนินชีวิต (= ๔.๔๔) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ใช้หลักธรรมคำสอนในศาสนา มาปฏิบัติจริงในชีวิต (= ๔.๑๗) หลักศาสนาที่ท่านยึดเหนี่ยวช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพ (= ๔.๐๐) เป็นอันดับสาม ปฏิบัติศาสนกิจอยู่เสมอ (= ๓.๗๓) และ เมื่อมีปัญหาลดความเครียดด้วยการภาวนาและทำสมาธิ (= ๓.๗๓) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ ด้านผ่อนคลายดี (Happy Relax) พบว่าโดยภาพรวมด้านผ่อนคลายดี (Happy Relax) มีระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ย () เท่ากับ ๓.๘๗ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน () เท่ากับ .๕๖๙ โดยสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลข้อมูลเป็นรายด้านดังนี้ การพักผ่อนหย่อนใจ ไม่ได้ทำให้ความสำเร็จของงานลดลง แต่เป็นส่วนหนึ่งในการทำงานอย่างมีความสุขมากขึ้น (= ๔.๑๖) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา เมื่อรู้สึกเครียดท่านจะหยุดพักสมอง เพื่อให้มีความพร้อมในการแก้ปัญหา (= ๔.๐๓) ให้ความว่างในการพักผ่อนหย่อนใจ (= ๓.๘๒) เป็นอันดับสาม ให้ความทำงานและพักผ่อนอย่างสมดุล (= ๓.๗๕) และ มีเวลาในการทำงานอดิเรกที่ชื่นชอบ (= ๓.๖๘) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ ด้านร่างกายดี (Happy Body) พบว่าโดยภาพรวมด้านร่างกายดี (Happy Body) รวมมีระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ย () เท่ากับ ๓.๘๙ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน () เท่ากับ .๖๒๕ โดยสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลข้อมูลเป็นรายด้านดังนี้ ทานอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย (= ๔.๑๒) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา รักษาความสมดุลของร่างกาย กาย-ใจ และการพักผ่อน (= ๓.๙๕) พักผ่อนอย่างเพียงพอ (= ๓.๙๐) เป็นอันดับสาม ท่านเอาใจใส่ต่อสุขภาพด้วยการออกกำลังกาย (= ๓.๘๖) ในภาพรวมท่านพอใจต่อสุขภาพ ร่างกายของท่าน (= ๓.๘๖) และไม่เก็บเรื่องรบกวนจิตใจมาครุ่นคิด (= ๓.๖๒) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ ด้านสังคมดี (Happy Society) พบว่าโดยภาพรวมด้านสังคมดี (Happy Society) มีระดับความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ย () เท่ากับ ๓.๖๘ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน () เท่ากับ .๕๔๕ โดยสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลข้อมูลเป็นรายด้านดังนี้ มีเพื่อนหรือญาติพี่น้องที่คอย

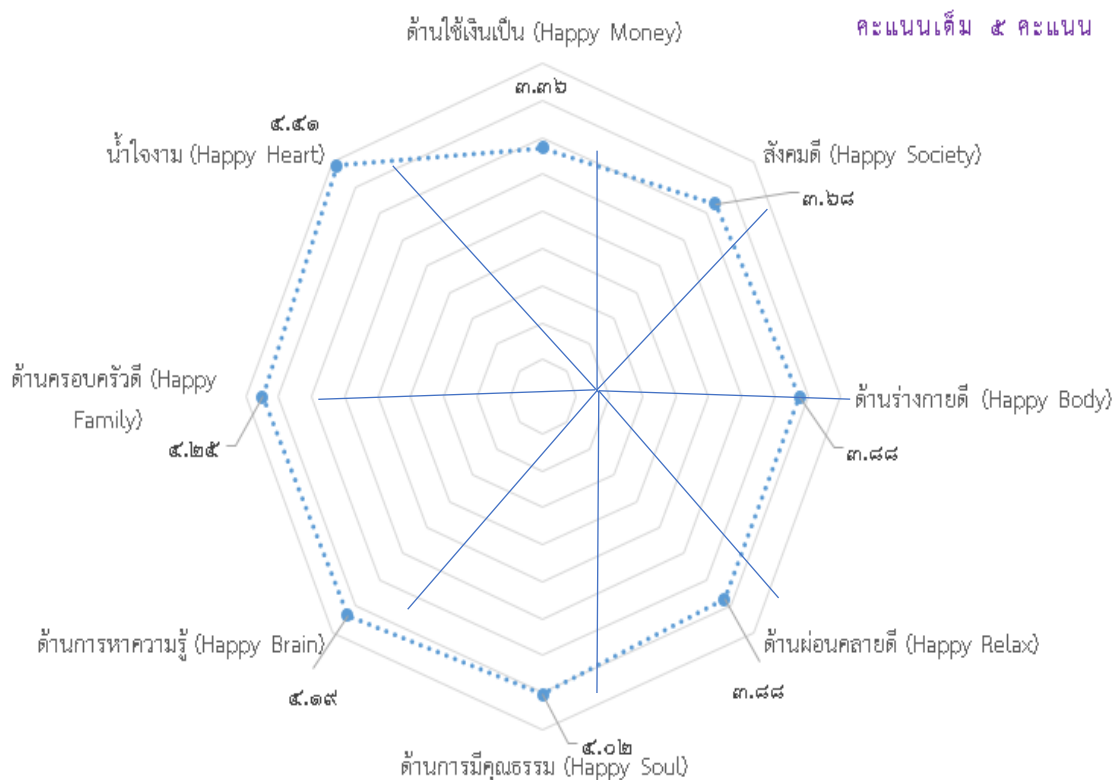
ช่วยเหลือเวลาที่ท่านต้องการ (= ๔.๑๐) มีความสุขในชุมชนที่ท่านอยู่ (= ๔.๐๐) มั่นใจว่าชุมชนที่ท่านอาศัยมีความปลอดภัย (= ๓.๙๘) เป็นอันดับสาม ท่านมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนและสังคม (= ๓.๓๘) และ บ่อยครั้งที่ท่านคิดจะหนีไปจากชุมชนที่ท่านอาศัย หากสามารถทำได้ (= ๒.๙๕) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ ด้านการใช้เงินเป็น (Happy Money) พบว่าโดยภาพรวมด้านการใช้เงินเป็น (Happy Money) มีระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย () เท่ากับ ๓.๓๖ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน () เท่ากับ .๗๕๘ โดยสามารถเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลข้อมูลเป็นรายด้านดังนี้ ยึดหลักความพอเพียงของชีวิต ใช้ชีวิตอย่างเหมาะสมกับฐานะ (= ๔.๐๓) มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย รวมทั้งการจัดการการเงินเป็นอย่างดี (= ๓.๔๓) พอใจต่อสถานะทางการเงินที่มีอยู่ในปัจจุบัน (= ๓.๑๗) เป็นอันดับสาม ในปัจจุบันท่านไม่มีความจำเป็นต้องกู้ยืมเงิน (= ๓.๑๒) และมีเงินเหลือเก็บอย่างสม่ำเสมอ (= ๓.๐๘) ตามลำดับ

สรุประดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ทั้ง ๘ มิติ

เนื่องจากแต่ละปัจจัยมีจำนวนข้อย่อยไม่เท่ากันส่งผลให้คะแนนเต็มที่ได้ไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงต้องปรับค่าน้ำหนักให้เท่ากันโดยใช้ค่าเฉลี่ย และจากการวิเคราะห์เรดาร์กราฟ พบว่าภาพรวมความสุขทั้ง ๘ มิติ ของบุคลากรในองค์กร มีคะแนนรวมเฉลี่ย ๑๖๖.๖๒ คะแนน หรือคิดเป็นค่าเฉลี่ย ๓.๙๗ คะแนน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับพอใช้ ทั้งนี้ เมื่อจำแนกค่าคะแนนรวมเฉลี่ย ความสุขทั้ง ๘ มิติ พบว่า บุคลากรในองค์กรนี้มีคะแนนความสุขในมิติน้ำใจงาม (Happy Heart) สูงที่สุด เท่ากับ ๔.๔ รองลงมาคือมิตีครอบครัวดี (Happy Family) ๔.๒๕ มิตีการหาความรู้ (Happy Brain) ๔.๑๙ มิตีการมีคุณธรรม (Happy Soul) ๔.๐๒ มิตีผ่อนคลายดี (Happy Relax) ๓.๘๘ มิตีร่างกายดี (Happy Body) ๓.๘๘ มิตีสังคมดี (Happy Society) ๓.๖๘ และ มิตีใช้เงินเป็น (Happy Money) ๓.๓๖ (รายละเอียดตาม กราฟที่ ๔.๒)

กราฟที่ ๔.๒ ระดับความสุขของบุคคลากรในองค์กร ทั้ง ๘ มิติ

๕.๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ๒ เพื่อเปรียบเทียบระดับความสุขของบุคคลากรในองค์กร ๘ มิติ (ร่างกายดี ผ่อนคลายดี น้ำใจงาม การมีคุณธรรม ครอบครัวดี สังคมดี การหาความรู้ และการใช้เงินเป็น) ตามตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน

การทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับความสุขของบุคคลากรในองค์กร ๘ มิติโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แต่เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกัน ๑ ด้าน คือ ความสุขของบุคคลากรด้านร่างกายดี (Happy Body) โดยพบว่าเพศชายมีระดับความสุขด้านร่างกายสูงกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

การทดสอบสมมติฐานพบว่า ภาพรวมระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติมีค่าความน่าจะเป็น (P) ที่ได้เท่ากับ .๙๐๓ มีค่ามากกว่าแอลฟา ($= .๐๕$) จึงยอมรับ จึงสรุปว่า อายุของพนักงานไม่ทำให้ระดับความสุขของบุคคลากรในองค์กร ๘ มิติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

การทดสอบสมมติฐานของระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ โดยภาพรวมระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ มีค่าความน่าจะเป็น (P) เท่ากับ .๓๒๕ ซึ่งมีค่ามากกว่าแอลฟา ($= .๐๕$) จึงยอมรับ จึงสรุปว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับความสุขของบุคคลากรในองค์กร ๘ มิติมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความสุขของบุคคลากร ๒ ด้าน คือด้านร่างกายดี (Happy Body) และด้านสังคมดี (Happy Society) ที่มีผลจากระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๑. โดยพบว่าพนักงานที่จบประถมศึกษาจะมีความสุขด้านร่างกายดี (Happy Body) สูงกว่าพนักงานที่จบปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒. พนักงานที่จบประถมศึกษาจะมีความสุขด้านสังคมดี (Happy Society) สูงกว่าพนักงานที่จบปริญญาตรี

การทดสอบสมมติฐานของระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติภาพรวม พบว่า มีค่าความน่าจะเป็น (P) ที่ได้เท่ากับ .๕๓๓ มีค่ามากกว่าแอลฟา (= .๐๕) จึงยอมรับ จึงสรุปว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านตำแหน่งงานที่แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับความสุขของบุคคลากรในองค์กร ๘ มิติโดยรวมมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

เมื่อแยกเป็นรายด้านแล้วพบว่า มีปัจจัยส่วนบุคคล ๒ ด้านที่ทำให้ตำแหน่งงานที่แตกต่างกันทำให้ระดับความสุขของบุคคลากรแตกต่างกัน คือ ด้านร่างกายดี (Happy Body) และด้านการหาความรู้ (Happy Brain) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๑. พนักงานในระดับปฏิบัติการมีความสุขด้านร่างกายดี (Happy Body) สูงกว่าพนักงานที่เป็นหัวหน้างาน/ผู้จัดการ และ พนักงานในตำแหน่งอื่นๆ มีความสุขด้านร่างกายดี (Happy Body) สูงกว่าพนักงานที่เป็นหัวหน้างาน/ผู้จัดการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒. พนักงานในระดับหัวหน้างาน/ผู้จัดการมีการหาความรู้ (Happy Brain) มากกว่าพนักงานในระดับอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๕.๑.๓. วัตถุประสงค์ของการวิจัย ๓: เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และสร้างสมการพยากรณ์ระหว่างพฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา ๓ ประการ (ด้านศีลสิกขา ด้านสมาธิสิกขา และด้านปัญญาสิกขา) มีผลต่อระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ (ร่างกายดี ผ่านคลายดี น้ำใจงาม การมีคุณธรรม ครอบครัวยดี สังคมดี การหาความรู้ และการใช้เงินเป็น)

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุ ปัจจัยด้านพฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขาที่ประกอบด้วยศีลสิกขา (Sil) สมาธิสิกขา (Smathi) และปัญญาสิกขา (Panya) ที่มีผลต่อระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ โดยผู้วิจัยได้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวอิทธิพล (β) มาเขียนเป็นสมการพยากรณ์ระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ ได้สมการพยากรณ์ ดังนี้

สมการพยากรณ์

$$Y = C + a_1X_1 + a_2X_2 + a_3X_3$$

แทนค่า

$$Y = ๑.๙๒๓ + ๐.๐๕๒Sil + ๐.๓๐๓Smathi* + ๐.๑๕๙Panya*$$

หมายเหตุ

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕

โดย

Y	=	ระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ
Sil	=	ศีลสิกขา
Smathi	=	สมาธิสิกขา
Panya	=	ปัญญาสิกขา

พบว่าปัจจัยด้านพฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา ด้านสมาธิสิกขา (Smathi) และปัญญาสิกขา (Panya) มีผลต่อระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ($P < ๐.๐๕$) ส่วนด้านศีลสิกขา (Sil) ข้อมูลเชิงประจักษ์ยังไม่สนับสนุน โดยตัวแปรต้นทั้ง ๒ ด้าน คือ ด้านสมาธิสิกขา (Smathi) และปัญญาสิกขา (Panya) สามารถร่วมกันพยากรณ์ระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติได้ร้อยละ ๔๔.๙๐ ($R^2 = .๔๔๙$) ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ ๕๕.๑๐ เกิดจากปัจจัยอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพลที่มีผลต่อระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติสูงสุด คือด้านสมาธิสิกขา (Beta = ๐.๔๕๘) และ ด้านปัญญาสิกขา (Beta = .๒๔๓) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวอิทธิพล (β) แต่ละปัจจัยพบว่าเมื่อปัจจัยด้านสมาธิ (Smathi) เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะส่งผลทำให้ระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติเพิ่มขึ้น ๐.๓๐๓ หน่วย ($\beta = .๓๐๓$) หรืออธิบายได้ว่า เมื่อพนักงานมีสมาธิ (Smathi) เพิ่มขึ้น ๑๐๐ คนจะมีผลให้ระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติเพิ่มขึ้น ๓๐ คน และ เมื่อปัจจัยด้านปัญญา (Panya) เพิ่มขึ้น ๑ หน่วย จะมีผลทำให้ระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติเพิ่มขึ้น ๐.๑๕๙ หน่วย ($\beta = .๑๕๙$) หรืออธิบายได้ว่าเมื่อพนักงานมีปัญญา (Panya) เพิ่มขึ้น ๑๐๐ คน จะทำให้ระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติเพิ่มขึ้น ๑๕ คน

สรุปสมมติฐานที่ ๑ พนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีระดับความสุขของบุคคลากรในองค์กร ๘ มิติแตกต่างกัน

H_0 = พนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีระดับความสุขของบุคคลากรในองค์กร ๘ มิติไม่แตกต่างกัน

H_1 = พนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีระดับความสุขของบุคคลากรในองค์กร ๘ มิติแตกต่างกัน

โดยใช้สถิติ independent-sample t-test และสถิติ F-Test ในการทดสอบสมมติฐาน ถ้าพบความแตกต่างเป็นรายกลุ่มจะวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่โดยการวิเคราะห์ค่าเชฟเฟ (Scheffe analysis)

การทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับความสุขของบุคคลากรในองค์กร ๘ มิติโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แต่เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกัน ๑ ด้าน คือ ความสุขของบุคคลากรด้านร่างกายดี (Happy Body) โดยพบว่าเพศชายมีระดับความสุขด้านร่างกายสูงกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

การทดสอบสมมติฐานพบว่า ภาพรวมระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ มีค่าความน่าจะเป็น (P) ที่ได้เท่ากับ .๙๐๓ มีค่ามากกว่าแอลฟา ($= .๐๕$) จึงยอมรับ จึงสรุปว่า อายุของพนักงานไม่ทำให้ระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

การทดสอบสมมติฐานของระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ โดยภาพรวมระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ มีค่าความน่าจะเป็น (P) เท่ากับ .๓๒๕ ซึ่งมีค่ามากกว่าแอลฟา ($= .๐๕$) จึงยอมรับ จึงสรุปว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความสุขของบุคลากร ๒ ด้าน คือ ด้านร่างกายดี (Happy Body) และด้านสังคมดี (Happy Society) ที่มีผลจากระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๑). โดยพบว่าพนักงานที่จบประถมศึกษาจะมีสุขด้านร่างกายดี (Happy Body) สูงกว่าพนักงานที่จบปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒). พนักงานที่จบประถมศึกษาจะมีสุขด้านสังคมดี (Happy Society) สูงกว่าพนักงานที่จบปริญญาตรี

การทดสอบสมมติฐานของระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติภาพรวม พบว่า มีค่าความน่าจะเป็น (P) ที่ได้เท่ากับ .๕๓๓ มีค่ามากกว่าแอลฟา ($= .๐๕$) จึงยอมรับ จึงสรุปว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านตำแหน่งงานที่แตกต่างกันไม่ทำให้ระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติโดยรวมมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อแยกเป็นรายด้านแล้วพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ๒ ด้านที่ทำให้ตำแหน่งงานที่แตกต่างกันทำให้ระดับความสุขของบุคลากรแตกต่างกัน คือ ด้านร่างกายดี (Happy Body) และด้านการหาความรู้ (Happy Brain) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๑). พนักงานในระดับปฏิบัติการมีสุขด้านร่างกายดี (Happy Body) สูงกว่าพนักงานที่เป็นหัวหน้างาน/ผู้จัดการ และ พนักงานในตำแหน่งอื่นๆ มีความสุขด้านร่างกายดี (Happy Body) สูงกว่าพนักงานที่เป็นหัวหน้างาน/ผู้จัดการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒). พนักงานในระดับหัวหน้างาน/ผู้จัดการมีการหาความรู้ (Happy Brain) มากกว่าพนักงานในระดับอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

สรุปสมมติฐานที่ ๒ พฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา มีผลต่อระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุวิธี Enter (Enter Regression Analysis)

H_0 = พฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา ไม่ส่งผลต่อระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ

H_1 = พฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา ส่งผลต่อระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ๓ ตัวคือ ศีลสิกขา (Sil) สมาธิสิกขา (Smathi) และ ปัญญาสิกขา (Payya) เพื่อทำการพยากรณ์ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ

ผู้วิจัยใช้สถิติการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยได้ค่าความน่าจะเป็น (P) เท่ากับ .๐๐๐ ที่มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับค่านัยสำคัญทางสถิติ () เท่ากับ .๐๕ จึงปฏิเสธ และยอมรับ แสดงว่าพฤติกรรมบุคคลตามหลักไตรสิกขา มีผลต่อระดับความสุขของบุคคลากรใน ๘ มิติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ในภาพรวมพบว่า การประพฤติตามหลักไตรสิกขาในด้านศีลสิกขา ข้อมูลเชิงประจักษ์ยังไม่สนับสนุนในเรื่องของระดับความสุขทั้ง ๘ มิติ ของบุคคลากรในองค์กร ส่วนการประพฤติตามหลักไตรสิกขาด้านสมาธิสิกขาและด้านปัญญาสิกขาส่งผลต่อระดับความสุขทั้ง ๘ มิติ ของบุคคลากรในองค์กร

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

ผู้เขียนอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

๕.๒.๑ พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ๓ ประการได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญาของบุคคลากรในองค์กรเอกชน

จากผลการวิจัยที่พบว่า โดยเฉลี่ย บุคคลากรในองค์กรเอกชนมีพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ๓ ประการในระดับไม่เท่ากัน โดยจะมีพฤติกรรมด้านศีลและปัญญามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๔ และ ๔.๑๓ ตามลำดับ แต่จะมีพฤติกรรมด้านสมาธิน้อยที่สุด เท่ากับ ๓.๘๕ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูวิริญาณสุนทร (จรินทร์ อาบคำ)^๑ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา: กรณีศึกษาวัดตากฟ้า อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๔ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีค่าเฉลี่ยมากทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา ซึ่งแยกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา กรณีศึกษาวัดตากฟ้า โดยภาพรวมแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกพงษ์ หาญกำจร ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา: กรณีศึกษาวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของบุคคลากรต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาในวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคคลากรต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา พบว่าบุคคลากรที่มีสถานภาพ ตำแหน่ง และอายุการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไม่แตกต่างกัน ส่วนบุคคลากรที่มีเพศและอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาศุภกิจ สุภกิจโจ (ภักดีแสน)^๒ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา: กรณีศึกษาศูนย์การ

^๑ พระครูวิริญาณสุนทร (จรินทร์ อาบคำ), “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา”, หน้า ๑-๒.

^๒ พระมหาศุภกิจ สุภกิจโจ, “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา: กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น”, หน้า ก.

เรียนชุมชน อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชากรต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก (= ๓.๘๘) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียน ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (= ๓.๙๔) ในด้านศีล (การฝึกฝนพัฒนาด้านพฤติกรรม) ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (= ๓.๘๒) ด้านปัญญา (การพัฒนาปัญญา), ตามลำดับ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะอาจเกิดจากการที่คนทั่วไปรับรู้ศีลและประพฤติกฎปฏิบัติรักษาศีล ๕ ได้ในชีวิตประจำวัน และสามารถหาความรู้ เพื่อเสริมสร้างปัญญาได้ง่ายซึ่งคนทั่วสามารถหาความรู้ได้ง่ายขึ้น เนื่องจากมีอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น สมาร์ทโฟน ที่สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ต่างๆได้ง่ายขึ้นในทุกสถานที่ และเวลา เช่น เวลาอยู่บนรถยนต์ขณะเดินทาง แต่การเข้าถึงสมาธิ นั้น จะต้องได้รับการฝึกฝนและใช้เวลาทั้งวัน และอาจต้องหาโอกาสในการไปเรียนรู้ เช่น การเข้าอบรมฝึกสมาธิ ที่อาจต้องใช้เวลา ๑ - ๗ วัน ซึ่งบุคลากรที่สนใจเข้าอบรม จะต้องขอลางาน ซึ่งเป็นเรื่องยากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมานพ ศิวารัตน์ (๒๕๖๐)^๓ ซึ่งจากการศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยไตรสิกขา พบว่าการพัฒนาตนตามไตรสิกขา เป็นการฝึกปฏิบัติเพื่อชีวิตที่ดีงาม การฝึกตนให้เจริญองงามเช่นนี้เป็นหนทางที่นำเขาเหล่านั้นเข้าสู่อิสรภาพทางจิตและเกิดสันติสุขอย่างแท้จริง การเรียนรู้หรือกระบวนการฝึกปฏิบัติที่ทำให้คุณภาพที่ดีมาจากการประยุกต์ใช้หลัก “ไตรสิกขา” ในขณะที่การดำเนินชีวิตที่ดีที่ถูกต้องมาจากการปฏิบัติตามหลักมรรค ดังนั้น คุณค่าของการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาและมรรคจะก่อให้เกิดปัญญา อันส่งผลให้บุคคลประสบผลสำเร็จทั้งในด้านครอบครัว การทำงานและสังคม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จงกร ปาทา และ ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ^๔ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขากับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น ความสัมพันธ์ระหว่างในการปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขากับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น การปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก การปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขา ด้านสมาธิ และด้านปัญญา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยด้านศีลและด้านสมาธิมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ส่วนด้านปัญญามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก และขัดแย้งกับงานวิจัยของจงกร ปาทา และ ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณในด้านศีล ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกแต่ผลการวิจัยของผู้วิจัยพบว่าด้านศีลสิกขา ข้อมูลเชิงประจักษ์ยังไม่สนับสนุนผลต่อระดับความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ ได้แก่ ร่างกายดี ผ่อนคลายดี น้ำใจงาม การมีคุณธรรม ครอบครัวยุติ สังคมดี การหาความรู้ และการใช้เงินเป็น

^๓ สุมานพ ศิวารัตน์, “การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยไตรสิกขา, หน้า ก.

^๔ จงกร ปาทา, วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร , หน้า ๑๐๓-๑๑๔.

๕.๒.๒ ระดับความสุขของบุคลากรในองค์กรเอกชน ๘ มิติ

จากผลการวิจัยที่พบว่า โดยเฉลี่ย บุคลากรในองค์กรเอกชนมีระดับความสุข ๘ ประการ ในระดับไม่เท่ากัน โดยจะมีความสุขด้านน้ำใจงาม (HAPPY HEART) มากที่สุด (๔.๔๑) รองลงมา ได้แก่ ด้านครอบครัวที่ดี (HAPPY FAMILY) (๔.๒๕) ด้านการหาความรู้ (HAPPY BRAIN) (๔.๑๙) ด้านการมีคุณธรรม (HAPPY SOUL) (๔.๐๒) ด้านการผ่อนคลาย (HAPPY RELAX) (๓.๘๘) ด้านสุขภาพดี (HAPPY BODY) (๓.๘๘) ด้านสังคมดี (HAPPY SOCIETY) (๓.๖๘) และด้านใช้เงิน เป็น (HAPPY MONEY) (๓.๓๖) ตามลำดับ สาเหตุที่บุคลากรมีระดับความสุขด้าน “ใช้เงินเป็น” ต่ำที่สุดอาจเนื่องมาจาก ช่วง ๒ ปีที่ผ่านมาสภาพเศรษฐกิจไทยไม่ค่อยเติบโตในขณะที่ค่าครองชีพ สูงขึ้น ประกอบกับบุคลากรมีค่านิยมที่จะต้องมีการออม และการบริโภคสิ่งฟุ่มเฟือยต่างๆ เพื่อการ ยอมรับจากสังคม บุคลากรจึงใช้จ่ายเงินมากขึ้น แต่รายได้เท่าเดิม จึงมีระดับความสุขด้าน “ใช้เงิน เป็น” ต่ำที่สุด นอกจากนี้ บุคลากรบางรายมีทักษะทางบริหารเงินในระดับต่ำ เช่น การก่อกองทำได้ ง่าย มีการโฆษณาส่งเสริมการใช้ผ่อนชำระนาน ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อการใช้จ่าย เพื่อบริโภคสิ่งฟุ่มเฟือย จึงต้องรับภาระหนี้ และจ่ายดอกเบี้ยสินเชื่อกิจ จึงยังมีระดับความสุขด้าน “ใช้เงินเป็น” ต่ำมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด ปิ่นทอง (๒๕๕๖) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการการกีฬา แห่งประเทศไทยให้เป็นองค์กรแห่งความสุข เกี่ยวกับระดับลูกจ้างเมื่อสอบถามถึงความเพียงพอของ รายได้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้แบบพอเพียงแต่ไม่เหลือเก็บ

การแสวงหาความสุขตามกระแสทุนนิยมจึงก่อปัญหาให้กับตนเองและสังคมอย่างที่เห็นใน ปัจจุบัน ดังที่ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) อธิบายว่า ความสุขของคนยุคนี้อยู่ที่ เสพบริโภค อยู่ที่ได้ปรนเปรอผัสสะด้านความรู้สึก ให้ตาได้ดูสิ่งสวยงาม ชอบใจ หูได้ยินเสียงไพเราะ ลิ้นได้ลิ้ม รสอร่อย แล้วก็มีความสุข กลุ่มที่ถูกอิทธิพลของกระแสบริโภคนิยมครอบงำได้ง่าย

๕.๒.๓ ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ๓ ประการและระดับ ความสุขของบุคลากรในองค์กรเอกชน ๘ มิติ

จากผลการวิจัยที่พบว่า ในภาพรวมพบว่า การประพฤติตามหลักไตรสิกขาด้านศีลไม่ส่งผล ต่อความสุขด้านใดๆ ส่วนการประพฤติตามหลักไตรสิกขาด้านสมาธิและด้านปัญญาส่งผลต่อระดับ ความสุขของบุคลากรใน ๘ มิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จงกร ปาธา และ ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขากับการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น ความสัมพันธ์ระหว่างในการปฏิบัติตน ตามหลักไตรสิกขากับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น การปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้โดยมี ความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก การปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขา ด้านสมาธิ และด้านปัญญา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร สถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยด้านศีลและด้านสมาธิมี ความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ส่วนด้านปัญญามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก แม้ว่าจากผลการวิจัยนี้ ที่พบว่า การประพฤติตามหลักไตรสิกขาด้านศีลไม่ส่งผลต่อความสุขด้านใดๆ แต่การสนับสนุนและโน้ม

นำให้บุคลากรรักษาศีล ๕ เป็นประจำ จะเป็นการลดเหตุแห่งทุกข์ที่เกิดจากการประพฤติที่ละเมิด ศีล ๕ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ศีลข้อที่ ๑ เว้นจากการฆ่าสัตว์ ประกอบด้วยองค์ ๕ คือ

- สัตว์ (บุคลากรคนอื่น) นั้นมีชีวิต
- รู้ยู่ว่าสัตว์ (บุคลากรคนอื่น) นั้นมีชีวิต
- มีจิตคิดจะฆ่าหรือทำร้ายสัตว์ (บุคลากรคนอื่น) นั้น
- มีความพยายามฆ่าหรือทำร้ายสัตว์ (บุคลากรคนอื่น) นั้น
- สัตว์ (บุคลากรคนอื่น) ตายหรือถูกทำร้ายด้วยความพยายามนั้น ถ้ารักษาศีล

ข้อที่ ๑ แล้วจะได้ประโยชน์ ได้แก่ บุคคลนั้นจะเป็นผู้อ่อนโยน จึงเป็นที่รักของคนอื่น ส่งผลให้ไม่เกิดความแตกแยกในองค์กร

ศีลข้อที่ ๒ เว้นจากการลักทรัพย์ด้วยตนเองหรือใช้ผู้อื่นลัก ประกอบด้วยองค์ ๕ คือ

- ทรัพย์หรือสิ่งของนั้นมีเจ้าของหวงแหน
- รู้ยู่ว่าทรัพย์นั้นมีเจ้าของหวงแหน
- มีจิตคิดจะลักทรัพย์นั้น
- มีความพยายามลักทรัพย์นั้น
- ลักทรัพย์ได้ด้วยความสามารถนั้น

ถ้ารักษาศีลข้อที่ ๒ แล้ว จะได้ประโยชน์ ได้แก่ บุคคลนั้นจะเป็นที่รักของคนอื่น ส่งผลให้ไม่เกิดการทะเลาะแวงหรือความแตกแยกในองค์กร

ศีลข้อที่ ๓ เว้นจากการประพฤติผิดในกาม ต้องประกอบด้วยองค์ ๔ คือ

- หญิงหรือชายที่ไม่ควรละเมิด คือ หญิงที่ไม่ใช่ภรรยา หรือชายที่ไม่ใช่สามีของตน
- หญิงหรือชายที่อยู่ปกครองของบิดา มารดา หรือภรรยาที่บุพพการี เสียชีวิต แต่มีผู้ปกครองอื่นดูแลอยู่ เช่น ลุง ป้า น้า อา ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นต้น
- มีจิตคิดจะเสพเมถุน
- ประกอบกิจในการเสพเมถุน
- ยังอวัยวะเพศให้ถึงกัน

ถ้ารักษาศีลข้อที่ ๓ แล้ว จะได้ประโยชน์ ได้แก่ บุคคลนั้นจะไม่เกิดการทะเลาะแวงเรื่องชู้สาวกับคนในองค์กร

ศีลข้อที่ ๔ เว้นจากการพูดเท็จ ต้องประกอบด้วยองค์ ๔ คือ

- เรื่องนั้นไม่จริง
- มีจิตคิดจะพูดให้คลาดเคลื่อนไปจากความจริง
- พยายามที่จะพูดให้คลาดเคลื่อนไปจากความจริง
- คนฟังเข้าใจความหมายตามที่พูดนั้น

ถ้ารักษาศีลข้อที่ ๔ แล้ว จะได้ประโยชน์ ดังนี้ บุคคลนั้นจะเป็นที่รักของคนอื่นและการปล่อยข่าวลือต่าง ๆ จะลดลง ส่งผลให้ไม่เกิดการทะเลาะเบาะแวงหรือความแตกแยกในองค์กร

ศีลข้อที่ ๕ เว้นจากการดื่มน้ำเมา รวมถึงสิ่งเสพติดให้โทษทุกชนิด ต้องประกอบด้วยองค์ ๔ คือ

- น้ำที่ดื่มเป็นน้ำเมา (รวมถึงสิ่งเสพติดทุกชนิด)
- มีจิตคิดจะดื่ม (เสพ)
- พยายามดื่ม (เสพ)
- น้ำเมาหรือสิ่งที่เสพนั่นล่องพ้นลำคอลงไป

ผลจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติดให้โทษ ดังนี้ ทรัพย์ถูกทำลายเกิดวิวาทบาทหมางเป็นบ่อเกิดแห่งโรค และปัญญาเสื่อมถอยหรือพิการทางปัญญา

ถ้ารักษาศิลข้อที่ ๕ แล้ว จะได้ประโยชน์ ดังนี้ บุคคลนั้นจะรู้จักการอดีต อนาคต ปัจจุบัน ได้รวดเร็วมีสติตั้งมั่นทุกเมื่อมีปัญหาดี มีความรู้มากมีแต่คนนับถือ พูดแต่ความสัตย์ซื่อตรงไม่มัวเมาในอบายมุข ไม่ประมาทไม่มีความริษยาและชิงดีชิงเด่น ไม่พูดส่อเสียดใครไม่พูดหยาบไม่พูดเพื่อเจ้าไร้ประโยชน์ และฉลาดรู้ในสิ่งที่เป็นประโยชน์และในสิ่งที่เป็นโทษ ดังนี้ บุคคลนั้นจะเป็นที่รักของคนอื่นและการปล่อยข่าวลือต่างๆจะลดลง ส่งผลให้ไม่เกิดการทะเลาะแวงหรือความแตกแยกในองค์กร

ดังนั้น การรักษาศิล ๕ จะช่วยลดเหตุแห่งทุกข์ ซึ่งเป็นฐานของการประพฤติด้านหลักไตรสิกขา ด้านสมาธิและด้านปัญญา ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดความสุขต่อไป

พระมหาศุภกิจ สุภกิจใจ^๕ ศิลในทางพุทธศาสนาไม่ใช่เพียงแต่การเว้นจากการเบียดเบียนกันทางกาย วาจาเท่านั้น การพัฒนาศีล ก็คือ การพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยดี อย่างเกื้อกูลเป็นประโยชน์ และมีอาชีพที่ถูกต้อง ผลการวิจัยพบว่า ควรจัดฝึกอบรมเป็นประจำด้านธรรมะ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธศาสนาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาบุคคลแบบบูรณาการโดยเฉพาะศีล เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ใช้ในการฝึกพฤติกรรมของบุคลากรให้มีระเบียบวินัยเพราะว่าวินัยนั้นเป็นตัวจัดเตรียมชีวิตให้อยู่ในสภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาการศึกษาและพัฒนา มนุษย์ด้วยการจัดระเบียบชีวิตและจัดระเบียบการอยู่ร่วมกันในสังคม

การประพฤติด้านหลักไตรสิกขา ด้านสมาธิและปัญญาส่งผลต่อระดับความสุขของบุคลากร ใน ๘ มิติ ได้แก่ ได้แก่ ร่างกายดี (Happy Body) ผ่อนคลายดี (Happy Relax) น้ำใจงาม (Happy Heart) การมีคุณธรรม (Happy Soul) ครอบครัวดี (Happy Family) สังคมดี (Happy Society) การหาความรู้ (Happy Brain) และใช้เงินเป็น (Happy Money) อาจเนื่องมาจากพนักงานในองค์กรมีความมุ่งมั่น ตั้งใจและอดทนในการปฏิบัติหน้าที่ มีการแก้ไขปัญหาโดยใช้สติ สามารถคิดแก้ไขปัญหาโดยมีวัฒนธรรมองค์กรที่ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ และประยุกต์หลักธรรมคำสอนของศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมานพ ศิวารัตน์ (๒๕๖๐)^๖ ซึ่งจากการศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยไตรสิกขาพบว่าการพัฒนาตนตามไตรสิกขา เป็นการฝึกปฏิบัติเพื่อชีวิตที่ดีงาม การฝึกตนให้เจริญองงามเช่นนี้เป็นหนทางที่นำเขาเหล่านั้นเข้าสู่อิสรภาพทางจิตและเกิดสันติสุขอย่างแท้จริง การเรียนรู้หรือกระบวนการฝึกปฏิบัติที่ทำให้คุณภาพที่ดีมาจากการประยุกต์ใช้หลัก “ไตรสิกขา” คุณค่าของการปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาจะก่อให้เกิดปัญญา อันส่งผลให้บุคคลประสบผลสำเร็จทั้งในด้านครอบครัว การทำงานและสังคม และสอดคล้องกับงานวิจัยของศศิธร เหล่าแห่ง

^๕ พระมหาศุภกิจ สุภกิจใจ, “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา: กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น”, หน้า ก.

^๖ สุมานพ ศิวารัตน์, การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยไตรสิกขา, หน้า ๓๖-๔๘.

และ วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง อิทธิพลของกิจกรรมสร้างสุขในองค์กรตามแนวทางความสุข ๘ ประการที่มีต่อความสุขในการทำงาน ประสิทธิภาพการทำงาน และความตั้งใจในการลาออกของพนักงานบริษัทเอกชน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมสร้างสุขในองค์กรตามแนวทางความสุข ๘ ประการมีอิทธิพลทางบวกต่อความสุขในการทำงานกิจกรรม Happy Body (สุขภาพดี), Happy Heart(น้ำใจงาม), Happy Relax (ผ่อนคลาย), Happy Brain (หาความรู้), Happy Soul (มีคุณธรรม), Happy Money (ใช้เงินเป็น), Happy Family (ครอบครัวที่ดี) และHappy Society (สังคมดี) ความสุขในการทำงานมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิภาพในการทำงานความสุขในการทำงาน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะ

จากข้อสรุปที่ว่า การประพฤติตามหลักไตรสิกขาทั้ง ๓ ด้านจะก่อให้เกิดความสุขครบทั้ง ๘ ด้าน ดังนั้นองค์กรควรกำหนดนโยบายและหาวิธีการกระตุ้นให้บุคลากรประพฤติตามหลักไตรสิกขาทั้ง ๓ ด้าน เช่น การจัดหลักสูตรการอบรมที่มีหัวข้อดังนี้

ศีล ๕ คืออะไร และเราจะได้ประโยชน์จากการรักษาศีล ๕ อย่างไร

- ประโยชน์ของการฝึกสมาธิ
- วิธีการฝึกสมาธิ
- เทคนิคการเรียนรู้ด้วยตัวเอง

๕.๓.๒ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๕.๓.๒.๑ ประโยชน์สำหรับการต่อยอดองค์ความรู้

- เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ๓ ประการและระดับความสุขของบุคลากรในองค์กรเอกชน ๘ มิติ โดยเข้าใจว่า การประพฤติตามหลักไตรสิกขาด้านสมาธิและด้านปัญญาส่งผลต่อความสุข ๘ มิติ

- แม้ว่าจากผลการวิจัยนี้พบว่า การประพฤติตามหลักไตรสิกขาด้านศีลไม่ส่งผลต่อความสุขด้านใด ๆ แต่การรักษาศีล ๕ เป็นประจำ จะเป็นการลดเหตุแห่งทุกข์ที่เกิดจากการประพฤติที่ละเมิดศีล ๕ ซึ่งเป็นฐานของการประพฤติตามหลักไตรสิกขาด้านสมาธิและด้านปัญญา ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดความสุขดังที่กล่าวไว้ในย่อหน้าก่อนหน้า

๕.๓.๒.๒ ประโยชน์สำหรับการบริหารองค์กร

- องค์กรสามารถนำตัวชี้วัดจากงานวิจัยนี้ไปวัดพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ๓ ประการ ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญาของบุคลากรของตน เพื่อทำให้ทราบลักษณะทางจิตของบุคลากรว่ามีแนวโน้มที่จะสร้างปัญหา (ผู้ที่มีระดับพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ๓ ประการในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ย) หรือมีศักยภาพการทำงานสูง (ผู้ที่มีระดับพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ๓ ประการในระดับสูงเกินกว่าค่าเฉลี่ย)

- องค์กรสามารถนำตัวชี้วัดจากงานวิจัยนี้ไปวัดความสุขของบุคลากรในองค์กร ๘ มิติ ได้แก่ ร่างกายดี (Happy Body) ผ่อนคลายดี (Happy Relax) น้ำใจงาม (Happy Heart) การมีคุณธรรม (Happy Soul) ครอบครัวดี (Happy Family) สังคมดี (Happy Society) การหา

ความรู้ (Happy Brain) และใช้เงินเป็น (Happy Money) เพื่อให้ทราบลักษณะทางจิตของบุคลากรว่ามีแนวโน้มที่จะสร้างปัญหาและอาจลาออกจากองค์กร (ผู้ที่มีระดับความสุข ๘ มิติในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ย) หรือมีศักยภาพการทำงานสูงและซื่อสัตย์ต่อองค์กร (ผู้ที่มีระดับความสุข ๘ มิติในระดับสูงเกินกว่าค่าเฉลี่ย)

- แม้ว่าจากผลการวิจัยนี้ที่พบว่า การประพฤติตามหลักไตรสิกขาด้านศีลไม่ส่งผลต่อความสุขด้านใดๆ แต่การสนับสนุนและโน้มน้าวให้บุคลากรรักษาศีล ๕ เป็นประจำ จะเป็นการลดเหตุแห่งทุกข์ที่เกิดจากการประพฤติที่ละเมิดศีล ๕ เช่น รักษาศีลข้อที่ ๑ แล้ว ได้ประโยชน์ ได้แก่ บุคคลนั้นจะเป็นผู้อ่อนโยน จึงเป็นเป็นที่รักของคนอื่น ส่งผลให้ไม่เกิดความแตกแยกหรือการทะเลาะเบาะแว้งในองค์กร ดังนั้น การรักษาศีล ๕ จะช่วยลดเหตุแห่งทุกข์ ซึ่งเป็นฐานของการประพฤติตามหลักไตรสิกขาด้านสมาธิและด้านปัญญา ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดความสุขต่อไป

รุ่งนภา ชุมหรรชัย ศीलในทางพุทธศาสนาไม่ใช่เพียงแต่การเว้นจากการเบียดเบียนกันทางกาย วาจาเท่านั้น การพัฒนาศีล ก็คือ การพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยดี อย่างเกื้อกูลเป็นประโยชน์ และมีอาชีพที่ถูกต้อง ผลวิจัยพบว่า ควรฝึกอบรมเป็นประจำด้านธรรมะ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพุทธศาสนาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาบุคคลแบบบูรณาการ โดยเฉพาะศีล เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ใช้ในการฝึกพฤติกรรมของบุคลากรให้มีระเบียบวินัยเพราะว่าวินัยนั้นเป็นตัวจัดเตรียมชีวิตให้อยู่ในสภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาการศึกษาและพัฒนามนุษย์ด้วยการจัดระเบียบชีวิตและจัดระเบียบการอยู่ร่วมกันในสังคม

- หากบุคคลนั้นประพฤติตามหลักไตรสิกขาด้านสมาธิและด้านปัญญา จะมีความสุขครบทั้ง ๘ ด้าน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การประพฤติตามหลักไตรสิกขาดังกล่าวจะก่อให้เกิดความสุขครบทั้ง ๘ ด้าน ซึ่งจะส่งผลให้บุคลากรมีความสุขในการทำงาน ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรางค์ ไคว์ตระกูล ที่ว่าเมื่อบุคลากรมีความต้องการอยากพัฒนาตนเองและงานของตน และอัตราการลาออกและการขาดงานลดลง ซึ่งจะส่งผลให้ผลการดำเนินการขององค์กรในภาพรวมดีขึ้น

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). ไตรลักษณ์. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, ๒๕๔๑.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ ๑๕.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิกจำกัด, ๒๕๕๓.

_____ . พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๖

กรุงเทพมหานคร: เอส. อาร์. พรินติ้งแมสโปรดักส์, ๒๕๕๑.

พุทธทาสภิกขุ, ความสุขสามระดับ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ, ๒๕๔๒.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร:

นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น, ๒๕๔๒.

วณิษา นประทีป และคณะ. รวมตัวชีวิตเกี่ยวกับความอยู่ เย็นเป็นสุข. กรุงเทพมหานคร:

ธนรัชการพิมพ์, ๒๕๔๘.

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต). พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย. สำนักพิมพ์แพรวแอนด์โฮม,

๒๕๕๙.

(๒) วารสาร บทความ :

จงกร ปาทา. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑, ๒๕๕๘.

นุสราน นามเดช และคณะ. ความสุขของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี.

รายงานการวิจัย. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี, ๒๕๔๙.

โหมนภา บุญธรรม. วารสารวิชาการการตลาดและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

ราชมงคลธัญบุรี. ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒ ๒๕๕๘.

รัชนิกร ยุณยโชติมา และคณะ. การสำรวจความสุขของบุคลากร แผนกพยาบาลอุบัติเหตุ

และเวชกรรมฉุกเฉินโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า. วารสารพยาบาลทหารบก, ปีที่ ๑๕

ฉบับที่ ๒ พฤษภาคม-สิงหาคม, ๒๕๕๗.

วรางคณา โสเมนนันท์ และคณะ. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของคุณลักษณะนิสัยตาม

หลักไตรสิกขา. สุทธิปริทัศน์. ปีที่ ๓๐ ฉบับที่ ๙๔, เมษายน-มิถุนายน ๒๕๕๙.

ศศิธร เหล่าเท่ง และคณะ. อิทธิพลของกิจกรรมสร้างสุขในองค์กร ตามแนวทางการความสุข ๘ ประการ ที่มีต่อความสุขในการทำงาน ประสิทธิภาพการทำงาน และความตั้งใจในการลาออกของ พนักงานบริษัทเอกชน. **มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ**. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๒, พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๖.

สุมานพ ศิวารัตน์. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยไตรสิกขา. **วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ**. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑, มกราคม-เมษายน ๒๕๖๐.

สมคิด ปิ่นทอง. รูปแบบการจัดการการกีฬาแห่งประเทศไทยให้เป็นองค์กรแห่งความสุข.

รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์: สำนักหอสมุด, ๒๕๕๖.

อภิชาติ นิลภักย์ และคณะ. ความสุขในการทำงานกับสมรรถนะข้าราชการครู กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตบางพลัด. **วารสารบทความวิจัย**, เล่มที่ ๔ ฉบับที่ ๑, กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๖.

อุ้นเอื้อ สิงห์คำ. กระบวนการและผลของการสร้างเสริมสุขภาวะองค์กรรวมวิถีพุทธ.

วารสารสมาคมนักวิจัย. ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๑, มกราคม-เมษายน ๒๕๕๗.

(๓) วิทยานิพนธ์ :

นครสวรรค์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

บุญเรือน เตียรทอง. “การพัฒนาแบบการบริหารโรงเรียนที่มีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธแบบไตรสิกขา”. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการพัฒนา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๙.

พระครูวิญาณสุนทร (จรินทร์ ออบคำ). “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา: กรณีศึกษา วัดตากฟ้า อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

พระมหาศุภกิจ สุภกิจใจ (ภักดีแสน). “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา: กรณีศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

มัทธนา ไชยชนะ. “ผลการใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องไตรสิกขาตามแนวคิดของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) กรณีศึกษา: นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

สมคิด ปิ่นทอง. “ศึกษารูปแบบการจัดการกีฬาแห่งประเทศไทยให้เป็นองค์กรแห่งความสุข”.

วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๖.

อาทิตยา สุขมาก. “การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามหลักไตรสิกขา: กรณีศึกษา สถานสงเคราะห์คนชราเฉลิมราชกุมารี (หลวงพ่อบึงอุบลรัตน์)”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

๒. ภาษาอังกฤษ

(II) Books:

Bluestone, I. Implementing quality of work life programs. *Management Review*. 5 (7). 1977.

Delamotte, Y. and Takezawa, I. *Quality of Work Life in International Perspective*. Geneva: International Labour Office, 1984.

Diener, E., & Oishi, S., **Are Scandinavians Happier than Asians: Issues in Comparing Nations on Subjective Well-being**, [Online] Available From: <http://www.psych.uiuc.edu/ediener/hottopic/diener-Oishi.pdf> [2004].

Merton, H. C. A Look at Factors Affecting the Quality of Working Life. *Monthly Labour Review*, 9 (12), 1977.

Warr, P., **Work, Happiness, and Unhappiness**. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, 2007.

Wittmann, P., **A Guide to Happiness for the Third Millennium**. Chiang Mai: Sangsilp. Printing, 2003.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

๑. พระมหาสม กลยาโณ, ดร.	อาจารย์ประจำ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. รศ. ดร.เมธาวี อุตมธรรมานุกภาพ	อาจารย์ประจำ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. ผศ. ดร.ประยูร สุขะใจ	อาจารย์ประจำ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔. ผศ. ดร.สาระ มุขดี	อาจารย์ประจำ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. ดร.วิชุดา ฐิติโชติรัตนนา	อาจารย์ประจำ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาและความสุข
ของบุคลากรในองค์กรเอกชน

คำชี้แจง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาและความสุขของบุคลากรในองค์กรเอกชนอันจะเป็นประโยชน์ สามารถใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานในองค์กร

แบบสอบถามในงานวิจัยนี้ แบ่งเป็น ๓ ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามที่ใช้วัดระดับความสุขของบุคลากรในองค์กร

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา

ข้อมูลจากแบบสอบถามของท่าน ผู้ศึกษาวิจัยจะถือว่าเป็นความลับที่สุด และไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการบริหารจัดการในองค์กรของท่านแต่อย่างใด

(เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว กรุณาตรวจสอบอีกครั้งว่า ท่านได้ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อแล้วหรือยัง แบบสอบถามของท่านที่ตอบทุกข้อเท่านั้น จะเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์เป็นประโยชน์และใช้ได้กับงานวิจัยนี้)

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่เมตตาอนุเคราะห์กรอกข้อมูล
 นางศิริพรรณ ตันติวิวัฒน์พันธ์
 นิสิตรระดับปริญญาโท สาขาวิชาชีวิตและความตาย
 บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขาและความสุข
ของบุคลากรในองค์กรเอกชน

.....
ตอนที่ ๑ คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความตามสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ ๑ สถานภาพ

๑. เพศ (๑) ชาย (๒) หญิง

๒. อายุ

(๑) ไม่ถึง ๒๐ ปี (๒) ๒๐-๓๐ ปี (๓) ๓๑-๔๐ ปี
 (๔) ๔๑-๕๐ ปี (๕) ๕๑-๖๐ ปี (๖) ๖๑ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

(๑) ประถมศึกษา (๒) มัธยมศึกษา (๓) ปริญญาตรี
 (๔) สูงกว่าปริญญาตรี
 (๕) อื่นๆ (โปรดระบุ)

๔. ระดับตำแหน่งงาน

(๑) ระดับปฏิบัติการ (๒) หัวหน้างาน / แผนก / ฝ่าย / ผู้จัดการขึ้นไป
 (๓) อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามที่ใช้วัดระดับความสุขของบุคคลากรในองค์กร

คำชี้แจง: กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (๕)	เห็น ด้วย (๔)	เฉย ๆ (๓)	ไม่เห็น ด้วย (๒)	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (๑)
Happy Body						
๑.	ในภาพรวม ท่านพอใจต่อสุขภาพ ร่างกาย ของท่าน					
๒.	ท่านเอาใจใส่ต่อสุขภาพด้วยการออก กำลังกาย					
๓.	ท่านทานอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อ ร่างกาย					
๔.	ท่านพักผ่อนอย่างเพียงพอ					
๕.	ท่านไม่เก็บเรื่องรบกวนจิตใจมาครุ่นคิด					
๖.	ท่านรักษาความสมดุลของสุขภาพ กาย-ใจ และการพักผ่อน					
Happy Heart						
๑.	ท่านมีเพื่อนร่วมงานคอยให้ความช่วยเหลือ ท่านเสมอ					
๒.	ท่านพร้อมเสมอที่จะช่วยเหลือเพื่อน ร่วมงาน โดยไม่ต้องมีการร้องขอ					
๓.	ท่านให้ความรัก และเอื้ออาทรต่อสมาชิก ในครอบครัว					
๔.	เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในการทำงาน การ มีน้ำใจ ไมตรี ต่อกันมีความสำคัญมาก กว่าแข่งขันกัน					
๕.	ท่านหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น ในการทำงาน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (๕)	เห็น ด้วย (๔)	เฉย ๆ (๓)	ไม่เห็น ด้วย (๒)	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (๑)
๖.	ท่านมุ่งสร้างความสุขในครอบครัว โดย หลีกเลี่ยงความขัดแย้ง					
	Happy Money					
๑.	ท่านพอใจต่อสถานะทางการเงินที่มีอยู่ใน ปัจจุบัน					
๒.	ท่านมีเงินเหลือเก็บอย่างสม่ำเสมอ					
๓.	ในปัจจุบันท่านไม่มีความจำเป็นต้องกู้ยืม เงิน					
๔.	ท่านมีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย รวมทั้งการจัดการการเงินเป็นอย่างดี					
๕.	ท่านยึดหลักความพอเพียงของชีวิต ใช้ ชีวิตอย่างเหมาะสมกับฐานะ					
	Happy Relax					
๑.	ท่านให้เวลาทำงานและพักผ่อนอย่าง สมดุล					
๒.	ท่านใช้เวลาว่างในการพักผ่อนหย่อนใจ					
๓.	ท่านมีเวลาในการทำงานอดิเรกที่ชื่นชอบ					
๔.	เมื่อท่านรู้สึกเครียด ท่านจะหยุดพักสมอง เพื่อให้ตนมีความพร้อมในการแก้ไขปัญหา					
๕.	การพักผ่อนหย่อนใจ ไม่ได้ทำให้ความ สำเร็จของงานลดลง แต่เป็นส่วนหนึ่งใน การทำงานอย่างมีความสุข					
	Happy Brain					
๑.	ท่านเชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ไม่มีวัน สิ้นสุด					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง (๕)	เห็นด้วย (๔)	เฉย ๆ (๓)	ไม่เห็นด้วย (๒)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (๑)
๒.	ท่านพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ					
๓.	ท่านหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ					
๔.	ท่านจ่ายเงินเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม ในการสร้างความมั่นคงในอาชีพ					
๕.	ท่านพร้อมจะแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน					
Happy Soul						
๑.	ท่านไปปฏิบัติศาสนกิจอยู่เสมอ					
๒.	ท่านเห็นว่าความซื่อสัตย์สำคัญต่อความก้าวหน้าทางอาชีพและการดำเนินชีวิต					
๓.	ท่านใช้หลักธรรมคำสอนในศาสนา มาปฏิบัติจริงในชีวิต					
๔.	เมื่อท่านมีปัญหาท่านลดความเครียดด้วยการภาวนาและทำสมาธิ					
๕.	หลักศาสนาที่ท่าน ยึดเหนี่ยวช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพ					
Happy Soul						
๑.	ท่านไปปฏิบัติศาสนกิจอยู่เสมอ					
๒.	ท่านเห็นว่าความซื่อสัตย์สำคัญต่อความก้าวหน้าทางอาชีพและการดำเนินชีวิต					
๓.	ท่านใช้หลักธรรมคำสอนในศาสนา มาปฏิบัติจริงในชีวิต					
๔.	เมื่อท่านมีปัญหาท่านลดความเครียดด้วยการภาวนาและทำสมาธิ					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง (๕)	เห็นด้วย (๔)	เฉย ๆ (๓)	ไม่เห็นด้วย (๒)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (๑)
๕.	หลักศาสนาที่ท่าน ยึดเหนี่ยวช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพ					
Happy Family						
๑.	ท่านมีครอบครัวที่อบอุ่น ซึ่งมีผลต่อกำลังใจในการทำงาน					
๒.	ท่านจัดสรรภาระงานได้อย่างสมดุล ไม่กระทบต่อครอบครัว					
๓.	เมื่อท่านมีปัญหา คนในครอบครัวจะมีส่วนรับรู้และช่วยให้คำปรึกษา					
๔.	สมาชิกในครอบครัวภูมิใจในงานของท่าน					
๕.	เมื่อมีปัญหาในครอบครัว ร่วมกันแก้ปัญหา และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน					
Happy Society						
๑.	ท่านมีเพื่อนหรือญาติพี่น้องที่คอยช่วยเหลือเวลาที่ท่านต้องการ					
๒.	ท่านมีความสุขในชุมชนที่อาศัยอยู่					
๓.	ท่านมั่นใจว่าชุมชนที่ท่านอาศัยมีความปลอดภัย					
๔.	บ่อยครั้งท่านคิดจะหนีไปจากชุมชนที่ท่านอาศัย หากสามารถทำได้ ☹					
๕.	ท่านมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนและสังคม					

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามที่ใช้วัดพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา

คำชี้แจง: กรุณาเขียนเครื่องหมายลงในช่องขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อที่	ท่านมีพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ดังต่อไปนี้ในระดับใด	ระดับความคิดเห็น				
		ปฏิบัติ เป็นประจำ (๕)	ปฏิบัติ ค่อนข้าง บ่อย (๔)	ปฏิบัติ บ้าง (๓)	ไม่ค่อย ปฏิบัติ (๒)	ไม่ ปฏิบัติ เลย (๑)
ด้านศีล						
๑.	ท่านปฏิบัติตามกฎระเบียบขององค์กรที่กำหนดไว้					
๒.	ท่านรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน					
๓.	ท่านซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่					
๔.	ท่านดำรงชีวิตโดยนำหลักศีลธรรม เป็นแนวทางในการประพฤติตน					
๕.	ท่านไม่เล่นการพนัน					
๖.	ท่านใช้วาจาที่สุภาพอ่อนโยน ในการปฏิบัติหน้าที่					
๗.	ท่านพูดความจริงเสมอ					
๘.	ท่านไม่ เสพของมีนเมา					
๙.	ท่านไม่เคยสร้างความเดือดร้อนให้แก่หมู่คณะ					
ด้านสมาธิ						
๑.	ท่านให้เวลากับการนั่งสมาธิเสมอ					
๒.	ท่านมีกำลังใจ มีความมุ่งมั่นต่อการพัฒนางาน					
๓.	ท่านตั้งใจและอดทนในการปฏิบัติหน้าที่					
๔.	ท่านแนะนำบุคคลอื่นให้มีสมาธิมีสติในการทำงาน					
๕.	เมื่อท่านพบอุปสรรคและปัญหา ท่านแก้ไขโดยการใช้สติ					

ข้อที่	ท่านมีพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา ดังต่อไปนี้ในระดับใด	ระดับความคิดเห็น				
		ปฏิบัติ เป็นประจำ (๕)	ปฏิบัติ ค่อนข้าง บ่อย (๔)	ปฏิบัติ บ้าง (๓)	ไม่ค่อย ปฏิบัติ (๒)	ไม่ ปฏิบัติ เลย (๑)
	ด้านปัญญา					
๑.	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นท่านมีไตร่ตรองก่อน เสมอ					
๒.	ท่านประยุกต์หลักธรรมคำสอนของ ศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิต					
๓.	ท่านใช้หลักเหตุและผล ในการปฏิบัติ หน้าที่					
๔.	ท่านมีกระบวนการคิดในการแก้ไขปัญหา เป็นอย่างดี					
๕.	ท่านเน้นให้ใช้หลักเหตุผลในการแก้ ปัญหา					
๖.	เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ท่านสืบสาวเรื่องราว ของปัญหาโดยไม่ด่วนตัดสินใจ					
๗.	ท่านสามารถแก้ไขปัญหา ในการปฏิบัติ หน้าที่ในองค์กร โดยความรู้เท่าทันกับ สภาวะปัจจุบัน					

ข้อเสนอแนะ

.....

ขอขอบคุณท่านที่สละเวลาอันมีค่า เพื่อตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค
หนังสือออกถึงบุคคล/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ โทร. ๐๓-๕๒๔-๘๐๐๐ ภายใน ๘๒๖๑

ที่ ศธ ๖๑๐๔.๔ / ๐๒๓ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

เรื่อง เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัย (IOC)

เรียน พระมหาสม กลยาโณ, ดร.

ด้วย นางศิริพรรณ นามสกุล ดันติวิวัฒน์พันธ์ รหัสประจำตัว ๕๙๐๑๒๐๓๑๐๗ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีวิตและความตาย ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขากับความสุขของบุคคลากรในองค์กรเอกชน” โดยมีคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินนโท, ผศ.ดร. ประธานกรรมการ
๒. ผศ.ดร. เรียงชัย หมั่นชนะ กรรมการ

เพื่อการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีวิตและความตาย ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือการวิจัยของนิสิตได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัยดังกล่าว และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินนโท, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาชีวิตและความตาย

หลักสูตร พธ.ม. สาขาวิชาชีวิตและความตาย โทรศัพท์ : ๐๙๕๐๕๑๕๖๕๓

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัยแล้ว

(พระมหาสม กลยาโณ, ดร.)

วันที่ ๑๗/๒/๖๑

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปใช้อ้างอิงถึงผลการทดสอบเครื่องมือวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๖๑๐๔.๔/๐๑๑

ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ที่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางบาล
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐ ๓๕๒๔-๘๐๐๐-๕ ภายใน ๘๒๖๑

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่อง เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร รศ.ดร.เมธาวี อุดมธรรมานภาพ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. วิทยานิพนธ์ บทที่ ๑ - ๒ - ๓ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. ตัวอย่างแบบสอบถามความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัย (IOC) จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางศิริพรรณ นามสกุล ตันติวิวัฒน์พันธ์ รหัสประจำตัว ๕๙๐๑๒๐๓๑๐๗ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีวิตและความตาย ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขากับความสุขของบุคคลากรในองค์กรเอกชน” โดยมีคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินันโท, ผศ.ดร.	ประธานกรรมการ
๒. ผศ.ดร. เรียงชัย หมั่นชนะ	กรรมการ

เพื่อการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีวิตและความตาย ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือการวิจัยของนิสิตได้เป็นอย่างดี

จึงเจริญพรามาเพื่อโปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัยดังกล่าว และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินันโท, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีวิตและความตาย

หลักสูตร พธ.ม. สาขาวิชาชีวิตและความตาย โทรศัพท์ : ๐๙๕๐๕๑๕๖๕๓
ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัยแล้ว

(รศ.ดร.เมธาวี อุดมธรรมานภาพ)
วันที่ ๑๘ / ๒ / ๒๕๖๑

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปใช้อ้างอิงถึงผลการทดสอบเครื่องมือวิจัย หากไม่ได้
รับการลงนามโดยผู้ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ โทร. ๐๓-๕๒๔-๘๐๐๐ ภายใน ๘๒๖๑

ที่ ศธ ๖๑๐๔.๔ / ๐๒๒

วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

เรื่อง เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ผศ.ดร. ประยูร สุขะใจ

ด้วย นางศิริพรรณ นามสกุล ตันติวิวัฒน์พันธ์ รหัสประจำตัว ๕๙๐๑๒๐๓๑๐๗ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีวิตและความตาย ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขากับความสุขของบุคคลากรในองค์กรเอกชน” โดยมีคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินนโท, ผศ.ดร. ประธานกรรมการ
๒. ผศ.ดร. เรืองชัย หมื่นชนะ กรรมการ

เพื่อการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีวิตและความตาย ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือการวิจัยของนิสิตได้เป็นอย่างดี

จึงเจริญรามาเพื่อโปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัยดังกล่าว และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินนโท, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาชีวิตและความตาย

หลักสูตร พธ.ม. สาขาวิชาชีวิตและความตาย โทรศัพท์ : ๐๙๕๐๕๑๕๖๕๓

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัยแล้ว

ป.อ.

(ผศ.ดร. ประยูร สุขะใจ)

วันที่ ๒๐ / กุมภาพันธ์ / ๒๕๖๑

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปใช้อ้างอิงถึงผลการทดสอบเครื่องมือวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๖๑๐๔.๔/๑๑๐

ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ที่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐ ๓๕๒๔-๘๐๐๐-๕ ภายใน ๘๒๖๑

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่อง เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ผศ.ดร. สาระ มุขดี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. วิทยานิพนธ์ บทที่ ๑ - ๒ - ๓ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. ตัวอย่างแบบสอบถามความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัย (IOC) จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางศิริพรรณ นามสกุล ดันตวิวัฒน์พันธ์ รหัสประจำตัว ๕๙๐๒๒๐๓๑๐๗ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีวิตและความตาย ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา กับความสุขของบุคคลากรในองค์กรเอกชน” โดยมีคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินันโท, ผศ.ดร.	ประธานกรรมการ
๒. ผศ.ดร. เรืองชัย หมื่นชนะ	กรรมการ

เพื่อการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีวิตและความตาย ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือการวิจัยของนิสิตได้เป็นอย่างดี

จึงเจริญพราเพื่อโปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัยดังกล่าว และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินันโท, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีวิตและความตาย

หลักสูตร พธ.ม. สาขาวิชาชีวิตและความตาย โทรศัพท์ : ๐๙๕๐๕๑๕๖๕๓

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัยแล้ว

(ผศ.ดร. สาระ มุขดี)

วันที่ ๑๙ / กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปใช้อ้างอิงถึงผลการทดสอบเครื่องมือวิจัย หากไม่ได้
รับการลงนามโดยผู้ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ โทร. ๐๓-๕๒๔-๘๐๐๐ ภายใน ๘๒๖๑

ที่ ศธ ๖๑๐๔.๔ / ๐๒๑

วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

เรื่อง เชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ดร. วิชชุดา รุติโชติรัตน์นา

ด้วย นางศิริพรรณ นามสกุล ตันติวิวัฒน์พันธ์ รหัสประจำตัว ๕๙๐๑๒๐๓๑๐๗ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีวิตและความตาย ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขากับความสุขของบุคคลากรในองค์กรเอกชน” โดยมีคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินโนโท, ผศ.ดร. ประธานกรรมการ
๒. ผศ.ดร. เรืองชัย หมื่นชนะ กรรมการ

เพื่อการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีวิตและความตาย ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถ ที่จะให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือการวิจัยของนิสิตได้เป็นอย่างดี

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัยดังกล่าว และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินโนโท, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาชีวิตและความตาย

หลักสูตร พธ.ม. สาขาวิชาชีวิตและความตาย โทรศัพท์ : ๐๙๕๐๕๑๕๖๕๓

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัยแล้ว

(ดร. วิชชุดา รุติโชติรัตน์นา)

วันที่ ๑๗ / กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปใช้อ้างอิงถึงผลการทดสอบเครื่องมือวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ภาคผนวก ง
ค่า IOC ของผู้ทรงคุณวุฒิ ๕ ท่าน

ค่า IOC ของผู้ทรงคุณวุฒิ ๕ ท่าน

๑.แบบสอบถามที่ใช้วัดความสุข ๘ มิติ

ข้อ ที่	ข้อคำถาม	ลำดับผู้ตรวจ IOC					ค่า IOC	สรุป
		๑	๒	๓	๔	๕		
	Happy Body							
๑.	ในภาพรวม ท่านพอใจต่อสุขภาพร่างกายของท่าน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๒.	ท่านเอาใจใส่ต่อสุขภาพด้วยการออกกำลังกาย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๓.	ท่านทานอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๔.	ท่านพักผ่อนอย่างเพียงพอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๕.	ท่านไม่เก็บเรื่องรบกวนจิตใจมาครุ่นคิด	-๑	+๑	+๑	+๑	+๑	.8	ใช้ได้
๖.	ท่านรักษาความสมดุลของสุขภาพกาย-ใจ และการพักผ่อน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
	Happy Heart							
๑.	ท่านมีเพื่อนร่วมงานคอยให้ความช่วยเหลือท่านเสมอ	-๑	+๑	+๑	+๑	+๑	.8	ใช้ได้
๒.	ท่านพร้อมเสมอที่จะช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน โดยไม่ต้องมีการร้องขอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๓.	ท่านให้ความรัก และเอื้ออาทรต่อสมาชิกในครอบครัว	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๔.	เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในการงาน การมีน้ำใจ ไฉตริ ต่อกันมีความสำคัญมากกว่าแข่งขันกัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๕.	ท่านหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในการทำงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๖.	ท่านมุ่งสร้างความสุขในครอบครัว โดยหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
	Happy Money							
๑.	ท่านพอใจต่อสถานะทางการเงินที่มีอยู่ในปัจจุบัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๒.	ท่านมีเงินเหลือเก็บอย่างสม่ำเสมอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้

๓.	ในปัจจุบันท่านไม่มีความจำเป็นต้องกั้มเงิน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๔.	ท่านมีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย รวมทั้งการจัดการการเงินเป็นอย่างดี	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๕.	ท่านยึดหลักความพอเพียงของชีวิต ใช้ชีวิตอย่างเหมาะสมกับฐานะ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
Happy Relax								
๑.	ท่านให้เวลาทำงานและพักผ่อนอย่างสมดุล	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๒.	ท่านใช้เวลาว่างในการพักผ่อนหย่อนใจ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๓.	ท่านมีเวลาในการทำงานอดิเรกที่ชื่นชอบ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๔.	เมื่อท่านรู้สึกเครียด ท่านจะหยุดพักสมอง เพื่อให้ตนมีความพร้อมในการแก้ไขปัญหา	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๕.	การพักผ่อนหย่อนใจ ไม่ได้ทำให้ความสำเร็จของงานลดลง แต่เป็นส่วนหนึ่งในการทำงานอย่างมีความสุข	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
Happy Brain								
๑.	ท่านเชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ไม่มีวันสิ้นสุด	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๒.	ท่านพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๓.	ท่านหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๔.	ท่านจ่ายเงินเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม ในการสร้างความมั่นคงในอาชีพ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๕.	ท่านพร้อมจะแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
Happy Soul								
๑.	ท่านไปปฏิบัติศาสนกิจอยู่เสมอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๒.	ท่านเห็นว่าคุณค่าชีวิตสำคัญต่อความ ก้าวหน้าทางอาชีพและการดำเนินชีวิต	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๓.	ท่านใช้หลักธรรมคำสอนในศาสนา	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้

	ปฏิบัติจริงในชีวิต							
๔.	เมื่อท่านมีปัญหาท่านลดความเครียดด้วยการภาวนาและทำสมาธิ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๕.	หลักศาสนาที่ท่าน ยึดเหนี่ยวช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
	Happy Soul							
๑.	ท่านไปปฏิบัติศาสนกิจอยู่เสมอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๒.	ท่านเห็นว่าความซื่อสัตย์สำคัญต่อความ ก้าวหน้าทางอาชีพและการดำเนินชีวิต	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๓.	ท่านใช้หลักธรรมคำสอนในศาสนามาปฏิบัติจริงในชีวิต	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๔.	เมื่อท่านมีปัญหาท่านลดความเครียดด้วยการภาวนาและทำสมาธิ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๕.	หลักศาสนาที่ท่าน ยึดเหนี่ยวช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
	Happy Family							
๑.	ท่านมีครอบครัวที่อบอุ่น ซึ่งมีผลต่อกำลัง ใจในการทำงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๒.	ท่านจัดสรรภาระงานได้อย่างสมดุล ไม่กระทบต่อครอบครัว	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๓.	เมื่อท่านมีปัญหา คนในครอบครัวจะมีส่วนรับรู้และช่วยให้คำปรึกษา	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๔.	สมาชิกในครอบครัวภูมิใจในงานของท่าน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๕.	เมื่อมีปัญหาในครอบครัว ร่วมกันแก้ปัญหา และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
	Happy Society							
๑.	ท่านมีเพื่อนหรือญาติพี่น้องที่คอยช่วยเหลือเวลาที่ท่านต้องการ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๒.	ท่านมีความสุขในชุมชนที่อาศัยอยู่	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๓.	ท่านมั่นใจว่าชุมชนที่ท่านอาศัยมีความปลอดภัย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๔.	บ่อยครั้งท่านคิดจะหนีไปจากชุมชนที่	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้

	ท่านอาศัย หากสามารถทำได้ ๑							
๕.	ท่านมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนา ชุมชนและสังคม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้

๒. แบบสอบถามที่ใช้วัดพฤติกรรมตามหลักไตรสิกขา

ข้อ ที่	ข้อความคำถาม	ลำดับผู้ตรวจ IOC					ค่า IOC	ค่าIOC
๕.	ท่านมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนา ชุมชนและสังคม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๕.	ท่านมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนา ชุมชนและสังคม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
ด้านศีล								
๑.	ท่านปฏิบัติตามกฎระเบียบของ องค์กรที่กำหนดไว้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๒.	ท่านรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๓.	ท่านซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๔.	ท่านดำรงชีวิตโดยนำหลักศีลธรรม เป็น แนวทางในการประพฤติตน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๕.	ท่านไม่เล่นการพนัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๖.	ท่านใช้วาจาที่สุภาพอ่อนโยน ใน การปฏิบัติหน้าที่	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๗.	ท่านพูดความจริงเสมอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๘.	ท่านไม่ เสพของมีนเมา	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๙.	ท่านไม่เคยสร้างความเดือดร้อน ให้แก่หมู่คณะ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
ด้านสมาธิ								
๑.	ท่านให้เวลากับการนั่งสมาธิเสมอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๒.	ท่านมีกำลังใจ มีความมุ่งมั่นต่อการ พัฒนางาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๓.	ท่านตั้งใจและอดทนในการปฏิบัติ หน้าที่	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๔.	ท่านแนะนำบุคคลอื่นให้มีสมาธิมี สติในการทำงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๕.	เมื่อท่านพบอุปสรรคและปัญหา ท่านแก้ไขโดยการใช้สติ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
ด้านปัญญา								
๑.	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นท่านมีไตร่ตรอง ก่อนเสมอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้

๒.	ท่านประยุกต์หลักธรรมคำสอนของศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิต	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๓.	ท่านใช้หลักเหตุและผล ในการปฏิบัติหน้าที่	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๔.	ท่านมีกระบวนการคิดในการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างดีรอบคอบ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๕.	ท่านเน้นให้ใช้หลักเหตุผลในการแก้ปัญหา	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๖.	เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ท่านสืบสาวเรื่องราวของปัญหาโดยไม่ด่วนตัดสินใจ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้
๗.	ท่านสามารถแก้ไขปัญหา ในการปฏิบัติหน้าที่ในองค์กร โดยความรู้เท่าทันกับสภาวะปัจจุบัน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๑	ใช้ได้

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งหมด

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)ของแบบสอบถามทั้งชุด

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.๙๔๕	๖๓

Items	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Happy Body (Reliability= ๐.๘๓๓)				
๑	ในภาพรวม ท่านพอใจต่อสุขภาพร่างกายของท่าน	๒๔๕.๔๓	๖๓๙.๓๕๗	.๓๖๓
๒	ท่านเอาใจใส่ต่อสุขภาพด้วยการออกกำลังกาย	๒๔๕.๕๓	๖๒๓.๓๖๑	.๖๓๗
๓	ท่านทานอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย	๒๔๕.๑๗	๖๒๔.๖๒๖	.๕๗๒
๔	ท่านพักผ่อนอย่างเพียงพอ	๒๔๕.๓๐	๖๔๑.๔๕๙	.๓๙๗
๕	ท่านไม่เก็บเรื่องรบกวนจิตใจมาครุ่นคิด	๒๔๕.๔๓	๖๕๓.๗๐๒	.๐๕๖
๖	ท่านรักษาความสมดุลของสุขภาพ ใจ และการพักผ่อน	๒๔๕.๑๐	๖๓๗.๖๑๐	.๔๕๔
Happy Heart (Reliability= ๐.๘๐๓)				
๑	ท่านมีเพื่อนร่วมงานคอยให้ความช่วยเหลือท่านเสมอ	๒๔๔.๙๗	๖๔๖.๔๔๗	.๓๑๐
๒	ท่านพร้อมเสมอที่จะช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน โดยไม่ต้องมีการร้องขอ	๒๔๔.๗๓	๖๓๔.๘๒๓	.๗๒๓

๓	ท่านให้ความรัก และเอื้ออาทรต่อสมาชิกในครอบครัว	๒๔๔.๒๓	๖๕๒.๗๓๗	.๑๘๙	.๙๔๕
๔	เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในการทำงาน การมีน้ำใจ ไมตรี ต่อกันมีความสำคัญมากกว่าแข่งขันกัน	๒๔๔.๓๗	๖๔๓.๔๑๓	.๔๗๕	.๙๔๔
๕	ท่านหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในการทำงาน	๒๔๔.๖๗	๖๕๒.๙๒๐	.๑๔๐	.๙๔๕
๖	ท่านมุ่งสร้างความสุขในครอบครัว โดยหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง	๒๔๔.๔๐	๖๔๖.๘๖๙	.๓๑๘	.๙๔๕
Happy Money (Reliability= ๐.๗๘๖)					
๑	ท่านพอใจต่อสถานะทางการเงินที่มีอยู่ในปัจจุบัน	๒๔๕.๘๐	๖๓๓.๔๗๖	.๔๘๙	.๙๔๔
๒	ท่านมีเงินเหลือเก็บอย่างสม่ำเสมอ	๒๔๕.๘๐	๖๓๒.๑๖๖	.๔๔๗	.๙๔๔
๓	ในปัจจุบันท่านไม่มีความจำเป็นต้องกู้ยืมเงิน	๒๔๕.๗๓	๖๔๐.๔๐๙	.๒๖๘	.๙๔๕
๔	ท่านมีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย รวมทั้งการจัดการการเงินเป็นอย่างดี	๒๔๕.๘๗	๖๔๐.๐๕๑	.๓๔๕	.๙๔๕
๕	ท่านยึดหลักความพอเพียงของชีวิต ใช้ชีวิตอย่างเหมาะสมกับฐานะ	๒๔๕.๐๗	๖๔๓.๘๕๗	.๒๙๔	.๙๔๕
Happy Relax (Reliability=๐.๗๖๔)					
๑	ท่านใช้เวลาทำงานและพักผ่อนอย่างสมดุล	๒๔๕.๓๐	๖๔๕.๖๖๖	.๓๐๘	.๙๔๕
๒	ท่านใช้เวลาว่างในการพักผ่อนหย่อนใจ	๒๔๕.๐๐	๖๓๙.๑๗๒	.๓๙๙	.๙๔๔
๓	ท่านมีเวลาในการทำงานอดิเรกที่ชื่นชอบ	๒๔๕.๒๐	๖๓๐.๒๓๔	.๖๐๗	.๙๔๓
๔	เมื่อท่านรู้สึกเครียด ท่านจะหยุดพักสมอง เพื่อให้ตนมีความพร้อมในการแก้ไขปัญหา	๒๔๕.๐๗	๖๓๒.๑๓๓	.๖๓๓	.๙๔๓
๕	การพักผ่อนหย่อนใจ ไม่ได้ทำให้ความสำเร็จของงานลดลง แต่เป็นส่วนหนึ่งในการทำงานอย่างมีความสุข	๒๔๔.๗๓	๖๓๙.๒๓๗	.๔๓๑	.๙๔๔

Happy Brain (Reliability= ๐.๘๑๒)					
๑	ท่านเชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ไม่มีวันสิ้นสุด	๒๔๔.๒๐	๖๕๐.๘๕๕	.๒๓๘	.๙๔๕
๒	ท่านพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ	๒๔๔.๕๓	๖๓๖.๐๕๑	.๖๑๕	.๙๔๓
๓	ท่านหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ	๒๔๔.๖๗	๖๔๕.๕๔๐	.๓๒๕	.๙๔๕
๔	ท่านจ่ายเงินเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม ในการสร้างความมั่นคงในอาชีพ	๒๔๕.๑๗	๖๒๗.๗๓๐	.๖๗๔	.๙๔๓
๕	ท่านพร้อมจะแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน	๒๔๔.๖๗	๖๔๐.๙๒๐	.๔๙๘	.๙๔๔
Happy Soul (Reliability= ๐.๘๐๓)					
๑	ท่านไปปฏิบัติศาสนกิจอยู่เสมอ	๒๔๕.๔๓	๖๑๘.๐๔๗	.๗๓๙	.๙๔๒
๒	ท่านเห็นว่าคุณค่าชีวิตสำคัญต่อความก้าวหน้าทางอาชีพและการดำเนินชีวิต	๒๔๔.๓๓	๖๔๙.๑๒๖	.๓๑๘	.๙๔๕
๓	ท่านใช้หลักธรรมคำสอนในศาสนา มาปฏิบัติจริงในชีวิต	๒๔๔.๘๗	๖๒๒.๑๒๐	.๗๙๘	.๙๔๒
๔	เมื่อท่านมีปัญหา ท่านลดความเครียด ด้วยการภาวนาและทำสมาธิ	๒๔๕.๓๗	๖๒๗.๔๘๒	.๕๓๖	.๙๔๔
๕	หลักศาสนาที่ท่าน ยึดเหนี่ยวช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพ	๒๔๕.๑๗	๖๒๖.๔๒๐	.๖๔๔	.๙๔๓
Happy Family (Reliability=๐.๘๔๕)					
๑	ท่านมีครอบครัวที่อบอุ่น ซึ่งมีผลต่อกำลังใจในการทำงาน	๒๔๔.๖๗	๖๓๐.๕๗๕	.๖๓๐	.๙๔๓
๒	ท่านจัดสรรภาระงานได้อย่างสมดุล ไม่กระทบต่อครอบครัว	๒๔๔.๘๗	๖๓๙.๒๒๓	.๕๕๑	.๙๔๔
๓	เมื่อท่านมีปัญหา คนในครอบครัวจะมีส่วนรับรู้และช่วยให้คำปรึกษา	๒๔๔.๙๗	๖๔๕.๓๔๔	.๒๒๘	.๙๔๕
๔	สมาชิกในครอบครัวภูมิใจในงานของท่าน	๒๔๔.๗๗	๖๔๖.๕๓๐	.๓๑๙	.๙๔๕

๕	เมื่อมีปัญหาในครอบครัว ร่วมกันแก้ ปัญหา และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน	๒๔๔.๖๐	๖๔๓.๐๐๗	.๓๘๖	.๙๔๔
Happy Society (Reliability=๐.๗๒๙)					
๑	ท่านมีเพื่อนหรือญาติพี่น้องที่คอยช่วย เหลือเวลาที่ท่านต้องการ	๒๔๔.๘๓	๖๓๙.๖๖๑	.๔๔๘	.๙๔๔
๒	ท่านมีความสุขในชุมชนที่อาศัยอยู่	๒๔๕.๑๗	๖๒๒.๒๘๒	.๖๕๗	.๙๔๓
๓	ท่านมั่นใจว่าชุมชนที่ท่านอาศัยมีความ ปลอดภัย	๒๔๕.๒๓	๖๒๑.๒๒๐	.๖๙๐	.๙๔๓
๔	บ่อยครั้งท่านคิดจะหนีไปจากชุมชนที่ ท่านอาศัย หากสามารถทำได้	๒๔๖.๐๐	๖๕๙.๕๑๗	-.๐๕๖	.๙๔๘
๕	ท่านมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนา ชุมชนและสังคม	๒๔๕.๗๗	๖๓๒.๑๑๖	.๖๖๐	.๙๔๓
ด้านศีล (Reliability=๐.๗๒๒)					
๑	ท่านปฏิบัติตามกฎระเบียบขององค์กรที่ กำหนดไว้	๒๔๔.๕๐	๖๔๔.๑๙๐	.๔๔๘	.๙๔๔
๒	ท่านรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน	๒๔๔.๒๐	๖๔๒.๙๒๔	.๖๒๘	.๙๔๔
๓	ท่านซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่	๒๔๔.๑๐	๖๕๐.๗๘๓	.๓๓๗	.๙๔๕
๔	ท่านดำรงชีวิตโดยนำหลักศีลธรรม เป็น แนวทางในการประพฤติตน	๒๔๔.๗๓	๖๒๔.๑๓๓	.๗๓๔	.๙๔๓
๕	ท่านไม่เล่นการพนัน	๒๔๔.๙๓	๖๓๖.๖๑๖	.๒๗๕	.๙๔๖
๖	ท่านใช้วาจาที่สุภาพอ่อนโยน ในการ ปฏิบัติหน้าที่	๒๔๔.๗๐	๖๓๙.๑๘๓	.๕๖๔	.๙๔๔
๗	ท่านพูดความจริงเสมอ	๒๔๔.๔๗	๖๔๔.๘๐๙	.๓๘๓	.๙๔๔
๘	ท่านไม่ เสพของมีนเมา	๒๔๕.๑๓	๖๓๒.๑๒๐	.๓๓๙	.๙๔๕
๙	ท่านไม่เคยสร้างความเดือดร้อนให้แก่ หมู่คณะ	๒๔๔.๕๐	๖๓๗.๒๙๓	.๓๙๒	.๙๔๔

ด้านสมาธิ (reliability = ๐.๗๕๖)					
๑	ท่านให้เวลากับการนั่งสมาธิเสมอ	๒๔๖.๐๓	๖๒๔.๔๔๗	.๔๘๔	.๙๔๔
๒	ท่านมีกำลังใจ มีความมุ่งมั่นต่อการพัฒนางาน	๒๔๕.๐๐	๖๔๑.๔๔๘	.๔๘๑	.๙๔๔
๓	ท่านตั้งใจและอดทนในการปฏิบัติหน้าที่	๒๔๔.๖๓	๖๓๕.๒๐๖	.๖๖๔	.๙๔๓
๔	ท่านแนะนำบุคคลอื่นให้มีสมาธิมีสติในการทำงาน	๒๔๕.๗๗	๖๓๐.๒๕๔	.๔๖๓	.๙๔๔
๕	เมื่อท่านพบอุปสรรคและปัญหา ท่านแก้ไขโดยใช้สติ	๒๔๔.๙๐	๖๓๗.๖๑๐	.๕๓๒	.๙๔๔
ด้านปัญญา (reliability = ๐.๙๒๑)					
๑	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นท่านมีไตร่ตรองก่อนเสมอ	๒๔๔.๘๐	๖๓๘.๘๕๕	.๔๑๐	.๙๔๔
๒	ท่านประยุกต์หลักธรรมคำสอนของศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิต	๒๔๕.๑๗	๖๑๙.๙๓๗	.๗๒๘	.๙๔๒
๓	ท่านใช้หลักเหตุผลและผล ในการปฏิบัติหน้าที่	๒๔๔.๘๓	๖๓๔.๓๕๑	.๖๓๐	.๙๔๓
๔	ท่านมีกระบวนการคิดในการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างรอบคอบ	๒๔๔.๘๐	๖๓๓.๔๐๗	.๖๐๐	.๙๔๓
๕	ท่านเน้นให้ใช้หลักเหตุผลในการแก้ปัญหา	๒๔๔.๘๓	๖๓๗.๐๔๐	.๕๑๘	.๙๔๔
๖	เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ท่านสืบสาวเรื่องราวของปัญหาโดยไม่ด่วนตัดสินใจ	๒๔๔.๗๗	๖๒๙.๙๗๘	.๖๗๖	.๙๔๓
๗	ท่านสามารถแก้ไขปัญหา ในการปฏิบัติหน้าที่ในองค์กร โดยความรู้เท่าทันกับสภาวะปัจจุบัน	๒๔๔.๙๐	๖๓๘.๐๙๓	.๖๑๑	.๙๔๔

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางศิริพรรณ ตันติวิวัฒน์พันธ์
วัน/เดือน/ปีเกิด	๙ มีนาคม พ.ศ.๒๕๐๐
สถานที่เกิด	อำเภออุตุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. ๒๕๑๘ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๒๒ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี บัญชีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๒๖ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นักธุรกิจ, อาจารย์พิเศษ อ.ครูสมาธิ สถาบันจิตตานุภาพ พ.ศ.๒๕๕๙ พ.ศ.๒๕๖๒ ๙๙๙/๒๑๙ ซอยประชาอุทิศ ๒๑ ถนนประชาอุทิศ แขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง กทม ๑๐๓๑๐
อาชีพ	
งานจิตอาสา	
เข้าศึกษา	
สำเร็จการศึกษา	
ที่อยู่ปัจจุบัน	
E-mail	siriphan๒๕๐๐@gmail.com